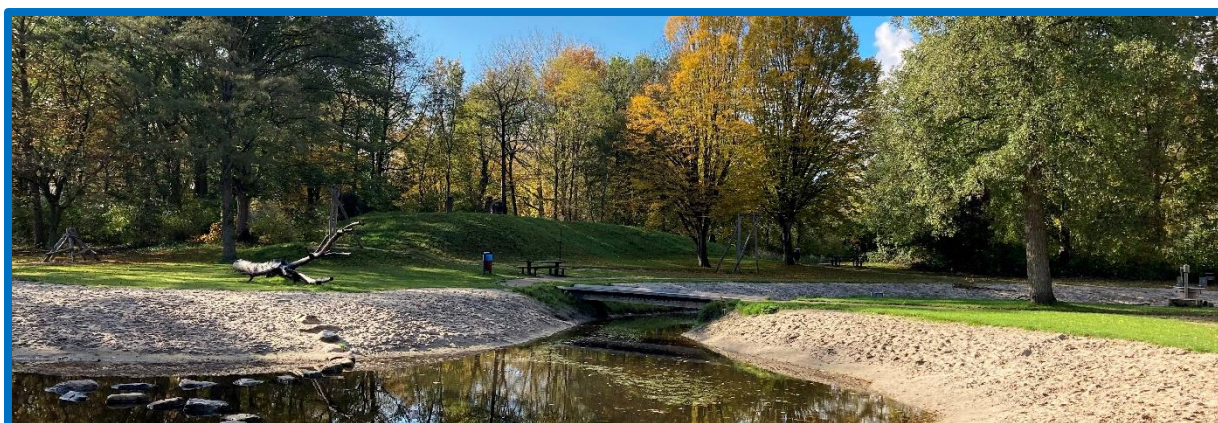

Bestuursrapportage 2021 DORDRECHT

Dit is de Bestuursrapportage 2021 van de gemeente Dordrecht!

In deze Bestuursrapportage 2021 leest u de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de [Begroting 2021](#) in de eerste helft van dit jaar. De [effecten van de coronacrisis](#) hebben een plaats gekregen en zijn, voor zover mogelijk, integraal gepresenteerd.

Een zomer met nieuw perspectief

Financieel resultaat

De programma's

Algemeen

Inleiding

De gemeentelijke planning en control cyclus kent één (bestuurlijk) moment van bijsturing op de lopende begrotingsuitvoering: de bestuursrapportage. Het doel van de bestuursrapportage is om het college en de raad in staat te stellen een beleidsinhoudelijk debat te voeren over de financiële middelen en voortgang van de uitvoering.

De bestuursrapportage heeft hiermee twee functies:

- Een afwijkingenrapportage gericht op bijsturing in geval van achterblijvende realisatie op de uitvoering van de programmabegroting. Daarvoor wordt een (einde)jaarprognose van de verwachte afwijkingen op de uitvoering van de begrotingsprogramma's samengesteld. Als de prognose afwijkt van de planning wordt dit toegelicht en worden bijsturingsmaatregelen aangegeven.
- Een bijstellingenrapportage gericht op een zo goed mogelijke voorspelling van het jaarresultaat, waarbij onontkoombare en niet bijstuurbare afwijkingen worden verwerkt door middel van een begrotingswijziging.

In de onderdelen [beleidsinhoudelijk resultaat](#) en [financieel resultaat](#) wordt respectievelijk ingegaan op de beleidsrealisatie en de financiële afwijkingen van de eerste helft van dit jaar. Tevens kan de voortgang op programmaniveau worden gevolgd, via het tabblad [programma's](#).

In navolging van eerdere bestuursrapportages treft u in bijlage 2 de [stand van zaken informatiebeveiliging](#).

Een zomer met nieuw perspectief

Een zomer met nieuw perspectief

In deze bestuursrapportage presenteren we de voortgang op de doelen die we in onze [Begroting 2021](#) hebben gesteld. Een begroting die met de naam "Dezelfde scherpe koers, een nieuwe blik" werd opgesteld in een jaar dat vooral werd gedomineerd door de coronacrisis en alle bijbehorende maatregelen. Dat in 2021 deze crisis nog niet direct opgelost zou zijn, was met het opstellen van de begroting wel duidelijk. Maar de nieuwe, nog zwaardere, lockdownmaatregelen die gemeoid gingen met de tweede- en derde golf van eind 2020 tot het voorjaar van 2021, waren in dit licht niet voorzien en wellicht voor iedereen nog langer en moeilijker dan daarvoor. Nu de inentingen goed op gang zijn gekomen, lopen de ziekenhuisopnamen gelukkig in rap tempo terug en opent de maatschappij zich ook steeds meer. Dit geeft veel perspectief voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om fysieke ontmoetingen weer mogelijk te maken, bedrijvigheid te hervatten en het "normale" leven weer steeds meer op te pakken.

Veel ontmoetingen, zoals (gemeentelijke) stadsgesprekken, maar ook sommige evenementen, hebben afgelopen tijd met de nodige aanpassingen digitaal kunnen plaatsvinden. Maar gelukkig kunnen deze bijeenkomsten nu ook steeds meer fysiek worden hervat, zoals de uitgestelde activiteiten in het kader van 800 jaar Dordrecht en het internationale *Smart City Next event* wat in de tweede helft van dit jaar wordt georganiseerd. Om de schade van de coronacrisis te beperken en de basisinfrastructuur in de culturele en de evenementenbranche in stand te houden, faciliteren we organisatoren om evenementen en activiteiten in een andere vorm te organiseren, waarbij aan de (huidige) coronamaatregelen wordt voldaan. Een voorbeeld hiervan zijn de "Dordtse Feesten" (www.dordtsefeesten.nl), die deze zomer worden georganiseerd en waarmee we de muzikale zon na de crisis weer kunnen laten schijnen voor onze inwoners en organisaties.

We zien ook dat veel - meer dan 80% - van de activiteiten die we in de begroting voor dit jaar hebben gepland, ondanks de lange coronamaatregelen op koers lopen. Dit zijn positieve signalen. De afwijkingen zoals ze in deze Bestuursrapportage per programma te lezen zijn, hebben vaak diverse redenen. Soms speelt de duur van de coronamaatregelen nog een rol, zo ontstaat een

vertraging van aansluitingen van huizen op het warmtenet en is aan het voornemen van mantelzorgvakanties op een andere (deels digitale) manier invulling gegeven. Maar soms ontstaan afwijkingen ook door externe omstandigheden, zoals de uitgestelde nieuwe wet inburgering naar 1 januari 2022 in plaats van dit jaar.

Door hard te werken, vanuit de stad en de gemeente, zien we dat veel zaken goed verlopen. We hebben een stevig fundament gelegd voor de stad die we tegen 2030 willen zijn en zien daarvan inmiddels de eerste resultaten. Zo is de bouwproductie op stoom gekomen (rond de 1.500 woningen van de 4.000 zijn opgeleverd) en is het de verwachting om in de tweede helft van 2023 alle 4.000 woningen - één van de belangrijke doelstellingen uit deze coalitieperiode - op te leveren. Belangrijk is daarbij dat de raad in december 2020 de bestemmingsplannen Amstelwijck en Gezondheidspark heeft vastgesteld, evenals de ontwikkelvisie Spoorzone. Daarmee is een wervend kader ontstaan dat als leidraad dient voor de gebiedsontwikkeling voor de komende jaren. De Spoorzone is tevens één van de programma's waarvoor we middelen uit de reserve Agenda Dordrecht 2030 wil inzetten. De raad heeft een voorstel gekregen voor een aantal reserves waarmee de opbrengsten van de verkoop van de Eneco-aandelen de komende jaren kunnen worden ingezet voor onze langetermijnstrategie; de Agenda Dordrecht 2030.

Door de crisis is er daarnaast meer focus gekomen op het behouden, ondersteunen en faciliteren van bestaande banen en bedrijven. Daarnaast blijven we inzetten op meer banen en goed onderwijs, dit is cruciaal voor onze groeiambitie. Via verschillende activiteiten, zoals leerwerktrajecten, brengen we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samen. Investeren in goed en passend onderwijs blijft extreem belangrijk. We stimuleren en promoten technisch onderwijs, pakken laaggeletterdheid aan en helpen jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt aan duurzaam werk. Daarnaast zijn ook de sociale voorzieningen van Dordrecht de komende jaren extra belangrijk. Daarom is het goed te weten dat de planning van de doorontwikkeling van het sociaal wijkteam en de wijkontmoetingsplekken lopen zoals verwacht. En dat we voortbouwen op de goed werkende aanpakken voor aandachtshuishoudens en kwetsbare jongeren.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat van de Bestuursrapportage 2021 bedraagt € 2,3 miljoen positief, waarmee de bijgestelde [Begroting 2021](#) op een begrotingsoverschot van € 3,1 miljoen uitkomt.

Vooruitlopend op het daadwerkelijk vaststellen van het [Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025](#) door de raad hebben we het voordelig saldo ten gunste van het rekeningresultaat 2021, dat voortvloeit uit dit plan, reeds meegenomen in de Bestuursrapportage 2021. We menen de € 2,3 miljoen mee te moeten nemen in onderstaande financiële opstelling omdat we verwachten dat de raad het plan nog vaststelt voordat deze Bestuursrapportage 2021 wordt behandeld in september en we het rekeningresultaat 2021 tot op heden zo reëel mogelijk in beeld willen brengen.

In onderstaande tabel is dit weergegeven:

					Bedragen × € 1.000
Eindsaldo Begroting 2021					-1.556
Vaststellen Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 (GRP VII)					2.311
	Bestuursrapportage 2021	lasten	baten	reserves	saldo
	Autonom	-9.698	12.117	1.296	3.715
Afwijkingen	Intern	-8.646	6.544	0	-2.102
	Verbonden Partijen	-500	1.200	0	700
Totaal Bestuursrapportage 2021					2.313
Geactualiseerde Begroting 2021					3.068

-/- betreft een nadeel

We stellen voor het positieve resultaat van deze Bestuursrapportage 2021 van € 2,3 miljoen ten gunste te brengen van het huidige begrote (positieve) resultaat. De primaire en actuele begroting 2021 sluit momenteel op een klein begrotingsoverschot van € 755.000. Het bijgestelde saldo wordt daarmee € 3,1 miljoen positief en wordt, behoudens verschillen tussen 'begroot en realisatie' aan het einde van het jaar, in beginsel toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Het positieve resultaat is een saldo van plussen en minnen. Enerzijds zijn er hogere bedragen dan begroot vanuit de algemene uitkering, zowel voor het vrij besteedbare deel als voor de vanuit het Rijk beschikbaar gestelde coronasteun. Ook verwachten we voor 2021 hogere WABO-leges en hogere opbrengsten uit incidentele grondverkoop dan begroot. Anderzijds zijn er oplopende (structurele) kosten in het sociaal domein, meer specifiek de jeugdzorg. Een deel hiervan kan gecompenseerd worden vanuit de beschikbare middelen uit de [Meicirculaire 2021](#). Deze middelen zijn echter niet toereikend, waardoor we voorzien in dit risico en dekking zoeken vanuit de Algemene Reserve. Andere tegenvallers komen voort uit hogere personeelskosten en lagere parkeerinkomsten dan verwacht.

Naast het nu gepresenteerde positieve resultaat, hebben we te maken hebben met een krachtige ontwikkeling van het weerstandsvermogen. In de [Kadernota 2022](#) is uiteengezet hoe de ratio van het weerstandsvermogen eind 2021 groeit naar een waarde van 2,6 en er hierdoor incidentele surplusruimte aanwezig blijft. In het onderdeel [naar de jaarrekening](#) is een aantal ontwikkelingen geschetst die het resultaat negatief kunnen beïnvloeden. Voor deze onzekerheden is een afdoende weerstandsvermogen van belang. Met een ratio van rond de 1,0 zitten we op de ondergrens van de gewenste omvang en ook in vergelijking met andere gemeenten aan de lage kant.

Grootste financiële afwijkingen

In de onderstaande tabel zijn de tien grootste financiële afwijkingen weergegeven. In het onderdeel [programma's](#) zijn alle financiële afwijkingen per [programma](#) toegelicht.

Categorie	Afwijking	I/S/S*	Saldo
Autonoom	Algemene uitkering valt mee	I	8.161
Autonoom	Regionale jeugdhulp valt duurder uit	I/S	-3.969
Autonoom	Compensatie Rijk voor corona ontvangen	I	2.024
Autonoom	Incidentele grondverkoop niet voorzien	I	1.695
Autonoom	Subsidieregeling Cultuur ingesteld	I	-1.450
Autonoom	Parkeerinkomsten vallen tegen door corona	I	-1.015
Autonoom	Kapitaallasten vallen mee	I	766
Verbonden partij	Activiteiten OZHZ en WABO leges toegenomen	I	700
Intern	Personeelskosten vallen tegen	S	-700
Autonoom	Verhuur en verkopen vastgoed vallen tegen	I	-627
Intern	Kosten aanleg calamiteitenroute Staart vallen mee	I	500
Intern	Transitie van de GRD voorbereid	I	-500

-/- betreft een nadeel

Investeringskredieten

Voor een aantal investeringsprojecten is het resterende krediet niet meer benodigd. Hierdoor valt een bedrag van € 2,4 miljoen aan krediet vrij. De grootste afwijking betreft onderwijshuisvesting, waar de investeringen overgedragen worden in het kader van de doordecentralisatie. Voor de extra inzet van mobiele devices is aanvullend krediet van € 100.000 benodigd, waarvoor dekking aanwezig is binnen de concernbudgetten. De met deze wijzigingen gemoeide kapitaallasten worden verwerkt in de begroting 2022, maar hebben per saldo geen financieel effect.

Naast extra uitgaven is ook sprake van een verwachte onderbesteding in het lopende jaar van minimaal € 5,5 miljoen. Dit betreft projecten die dit jaar niet meer (geheel) uitgevoerd kunnen worden en doorschuiven naar 2022 en verder. Het betreft een eerste inschatting van verschuivingen, de definitieve kredietverschuivingen worden verwerkt bij de verzamelwijziging in het najaar. Deze verschuiving leidt tot incidenteel lagere kapitaallasten in 2022 of volgende jaren.

Zie voor meer informatie het onderdeel [investeringskredieten](#) in deze Bestuursrapportage.

Coronacrisis en financiële huishouding Dordrecht

Het gaat op dit moment de goede kant op met de bestrijding van het coronavirus. Het aantal besmettingen neemt af en de strenge lockdowns zijn voorbij. Dat wil echter nog niet zeggen dat we het virus definitief hebben verslagen en de financiële effecten over zijn. De lange termijn impact op de maatschappij en de gemeentefinanciën blijft onzeker.

Overduidelijk is dat de grootste effecten in het sociaal domein plaatsvinden. Hoe groot de omvang van (inhaal)zorg zal zijn is moeilijk te voorspellen en ook de indirecte effecten van de crisis op de jeugd en andere inwoners is ongewis. Er volgt een separaat raadsvoorstel om vanuit de rijksmiddelen een lokaal steunpakket aan te bieden voor re-integratie en sociaal welzijn (zie ① in de uitgebreide tabel). Over de wijze waarop de extra beschikbaar gestelde middelen voor bijzondere bijstand (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijk Kosten; TONK) ingezet kunnen worden is vanuit de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) nog geen informatie beschikbaar. Wij stellen voor deze middelen op een stelpost te reserveren (zie ② in de tabel), omdat de verwachting is dat hier extra inzet nodig zal zijn.

Ook de impact op de parkeerinkomsten is fors. We zien hier minimaal € 1 miljoen tekort en geen compensatie door het Rijk. Mogelijk bevat dit tekort deels een structureel effect als gevolg van blijvend thuiswerken en de vlucht die het internetwinkelen heeft gekregen gedurende de lockdowns. De parkeercapaciteit is door gebiedsontwikkelingen aan verandering onderhevig, waarbij we proberen in te spelen op dit soort ontwikkelingen en overcapaciteit proberen te voorkomen. Dergelijke structurele effecten doen zich mogelijk ook voor bij de Essenhof, waar de ontwikkelingen ertoe leiden dat nabestaanden de uitvaart wellicht vaker buiten de Essenhof gaan organiseren.

Anderzijds zien we dat de economie nog steeds goed draait en de werkloosheid relatief laag is. De crisis brengt ook nieuwe banen voort en het Rijk heeft gemeenten (en bedrijven) gecompenseerd met omvangrijke steunpakketten. De crisis is daarmee tot op heden financieel gezien goed opgevangen.

Financieel overzicht 2021:

	EFFECTEN CORONA		DEKKING CORONA		
Minimaal verwachte lasten 2021	€	6.492.135	€	1.597.512	Budgetoverheveling
Voorstellen in voorbereiding crisis- en herstelfonds ③	€	673.475	€	673.475	Crisis- en herstelfonds
Voorstellen in voorbereiding circulaire ④	€	393.388	€	4.486.968	Decembercirculaire
Verwachte budgetoverheveling	€	2.081.464	€	2.024.695	Maartcirculaire
Totale netto lasten 2021 e.v.	€	9.640.462	€	8.782.650	Totale dekking
			€	857.812	Tekort
Risico maximale variant	€	745.000	n.n.b.		Septembercirculaire/ Decembercirculaire
Maximaal tekort	€	10.385.462	8.782.650 + p.m.		Maximale dekking

Van de in 2020 ontvangen steun is het restant (€ 1,6 miljoen) doorgeschoven naar 2021 via het [raadsbesluit Budgetoverhevelingen 2020](#). Daarnaast heeft het Rijk al in de [Decembercirculaire](#)

[2020](#) een bedrag van € 4,5 miljoen toegekend. Vervolgens kwam er € 2,0 miljoen vanuit de Maartcirculaire 2021 beschikbaar. De verwachting was dat er in de [Meicirculaire 2021](#) nog een aantal vergoedingen zou worden opgenomen voor beleidsvelden die tot op heden nog niet zijn gecompenseerd (waaronder parkeren). Het demissionaire kabinet heeft echter besloten dit uit te stellen tot minimaal de Septembercirculaire 2021, waardoor er in de Meicirculaire 2021 geen coronacompensatie is opgenomen.

Bij elkaar is hiermee voor 2021 tot op heden een bedrag van € 8,1 miljoen aan directe coronacompensatie vanuit het Rijk beschikbaar. Tot slot heeft ook de raad een crisis- en herstellfonds beschikbaar gesteld van € 4 miljoen. Hiervan is een eerste pakket geaccordeerd voor ondersteuning van ondernemers en binnenstad, waarmee € 1,9 miljoen van deze € 4 miljoen reeds is besloten (€ 650.000 voor 2021) en waarvoor een aanvullende € 673.000 nog ter besluitvorming zal worden voorgelegd. In totaal is hiermee bijna € 8,8 miljoen aan mogelijke coronacompensatie voor 2021 aanwezig.

Uit een inventarisatie van de verwachte lasten voor 2021 en verder, blijkt dat we per saldo minimaal € 6,5 miljoen extra uitgaven verwachten voor 2021. Dit bedrag kan oplopen met € 0,4 miljoen vanuit enkele voorstellen die nog voor het vaststellen van deze Bestuursrapportage 2021 aan de raad worden voorgelegd (zie ④ in de tabel). Tevens wordt verwacht dat dit bedrag in het najaar oploopt met de hierboven genoemde € 0,7 miljoen vanuit een aanvullend voorstel voor het Crisis- en herstellfonds (zie ③ in de tabel). Tot slot verwachten we € 2,1 miljoen beschikbaar te moeten houden voor uitvoering van doorlopende maatregelen in 2022. Daarmee is tezamen een budget nodig van € 9,6 miljoen, dat nog kan stijgen tot € 10,4 miljoen als de ontwikkeling van de coronapandemie tegenzit.

Er is op dit moment dus een tekort aan dekkingsmiddelen van € 858.000 (€ 9,6 miljoen minus € 8,8 miljoen). Om dit tekort te dekken stellen we voor om een stelpost op te nemen, omdat de verwachting is dat een aanvullende steunronde van het Rijk later dit jaar zal volgen bij de September- of Decembercirculaire 2021. Mocht deze aanvullende steunronde uitblijven, dan kan het huidige restant van het Crisis- en herstellfonds (€ 2,1 miljoen, voor verwerking verwachte voorstellen in het najaar) mogelijk als achtervang dienen voor de opgenomen stelpost.

Naast steun van het Rijk via de algemene uitkering zijn ook directe bijdragen ontvangen. Vooral voor cultuur en sport zijn directe specifieke uitkeringen (SPUK) en bijdragen vanuit fondsen ontvangen. Wij hebben deze zoveel mogelijk bruto verwerkt om inzicht te verschaffen in de totale coronakosten.

	Budget- overheveling 2020	Rijks compensatie december 2020	Rijks compensatie maart 2021	Rijks compensatie mei 2021	Beschikbaar 2021	Minimale variant	Maximale variant	Voorstellen en/of 2022
Beleidsveld								
Decentralisatie-uitkeringen								
Tegemoetkoming Parkeeropbrengsten Corona						1.015.000	1.245.000	
Voorschoolse voorziening peuters			35.739		35.739	21.000	35.000	
Maatschappelijke opvang			134.243		134.243	134.243	134.243	
Extra kostenverkiezingen 2021	92.512	149.883			242.395	242.512	242.512	
Crisisdienstverlening	405.000	955.805			1.360.805	1.002.000	1.002.000	330.000
Aanvullende pakket re-integratiekosten 2020 Corona 1/2 (1)	419.000				419.000			
Aanvullende pakket re-integratiekosten 2020 Corona 2/2		964.689			964.689			964.689
Gemeentelijk schuldenbeleid 2020 Corona	125.000	254.498			379.498	382.500	382.500	
Bijzondere bijstand 2020 Corona	43.000	88.609			131.609			
Impuls re-integratie 2021 Corona		515.135			515.135	345.000	345.000	
Beleidsmaatregelen								
Lokale culturele voorzieningen		1.558.350			1.558.350	1.490.000	1.490.000	
Inhaalzorg Jeugdwet						155.000	300.000	
Inhaalzorg Wmo 2015							p.m.	
Gebruik WMO-voorzieningen						-221.000	-221.000	
Buurt- en dorpshuizen (3)						0	28.475	28.475
Toezicht en handhaving	375.000				375.000	375.000	375.000	
Geen reclamebelasting kernwinkelgebied binnenstad						115.000	115.000	
Coronaproof winkelen in de binnenstad						100.000	100.000	
Overige maatregelen Dordt onderneemt						435.000	435.000	
Dekking uit crisis- en herstellfonds						-650.000	-650.000	
Perspectief jeugd en jongeren (4)			331.475		331.475	220.000	257.158	111.475
Jongerenwerk (4)			112.884		112.884		37.628	112.884
Mentale ondersteuning (4)			94.904		94.904		31.635	94.904
Activiteiten en ontmoetingen jeugd (4)			66.042		66.042		22.014	66.042
Bijzondere bijstand TONK (2)			539.880		539.880	539.880	539.880	
Afvalverwerking			192.670		192.670	205.000	340.000	
Bestrijden eenzaamheid ouderen (1)			241.631		241.631			
Extra begeleiding kwetsbare groepen (1)			275.227		275.227			
Lokale steunpakketten re-integratie en sociaal welzijn (1) en (4)						141.000	405.953	794.858
Deelfonds sociaal domein								
Integratie-uitkering beschermd wonen	138.000				138.000	138.000	138.000	
Overige activiteiten								
Sport en gymzalen (excl. vastgoed)						263.000	374.000	
Compensatie via TVS						-215.000	-215.000	
Kwijtschelding huur Optisport						578.000	1.063.000	
Compensatie via SPUK-IJZ						-1.056.000	-1.541.000	
Essenhof						170.000	190.000	
Dordrechts Museum						302.000	302.000	
Compensatie via Mondriaanfonds en Dordrechts Museum						-302.000	-302.000	
GR Parkschap NP De Biesbosch, nu Biesboschcentrum						80.000		
Extra subsidie zwembad De Dubbel en Wantijbad						116.000	116.000	
Compensatie via SPUK uitkering zwembaden						-116.000	-116.000	
Leerpark - Exploitatie Duurzaamheidsfabriek						100.000	175.000	
Exploitatie markten						73.000	118.000	
Exploitatie kermissen						94.000	94.000	
Exploitatie wijkaccommodaties						70.000	70.000	
Tijdelijke verkeersmaatregelen evenementen/Dordtse Feesten						150.000	200.000	
Erfpacht (3)						-	70.000	70.000
Subsidieregeling sportstimulering (3)						-	200.000	200.000
Inzet op datascience (3)						-	100.000	375.000
Stelposten								
Algemene uitkering						-		
Tekort								
Afrondingsverschil								
Subtotaal Dordrecht	1.597.512	4.486.968	2.024.695	0	8.109.175	6.492.135	8.028.998	3.148.327

Naar de jaarrekening

In deze Bestuursrapportage 2021 is gerapporteerd op de voortgang van de beleidsactiviteiten en de bijbehorende financiën op basis van de informatie die bekend is na het eerste half jaar. Daarnaast wordt een doorkijk gegeven voor het tweede half jaar. Wij zien op een aantal onderwerpen mogelijke risico's en onzekerheden die in de tussenliggende periode invloed kunnen hebben op het financiële resultaat in de Jaarstukken 2021. Gezien de onzekerheid op deze onderwerpen, zijn deze niet in de financiële prognose van deze Bestuursrapportage verwerkt.

Voor een aantal onderwerpen wordt dit jaar besluitvorming gevraagd via separate raadsvoorstellen. Dit geldt voor onder andere de Engelenburgerburg, Veerpont de Biesbosch en het Gemeentelijk Rioleringsplan. Daarnaast kunnen de volgende onzekerheden en risico's het resultaat in de Jaarrekening 2021 beïnvloeden.

Reclame inkomsten

De gemeente heeft met drie marktpartijen concessies afgesloten voor reclame in openbare ruimte, waar een afdracht aan verbonden is. Net als vorig jaar maken exploitanten van buitenreclame in 2021 mogelijk opnieuw een moeilijk jaar door vanwege de coronacrisis. Het is denkbaar dat ook dit jaar een voorstel tot afdrachtvermindering voor de reclame-exploitanten aan de orde zal zijn. Rond de zomer wordt per contract de situatie beoordeeld. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan volgt separaat een voorstel aan de raad. Vooralsnog wordt, in overleg met de contractanten, enkel een betalingsregeling getroffen.

Doorlopende corona-effecten

Zoals aangegeven zijn de autonome effecten voor 2021 alleen in de minimum variant financieel verwerkt in deze bestuursrapportage. Daarnaast is een schatting van de verwachte afwijkingen voor de rest van het jaar gemaakt, afhankelijk van de ontwikkelingen rondom corona. Daarnaast verwachten wij verdere compensatie voor coronagerelateerde kosten vanuit het Rijk. Deze zaken zullen van invloed zijn op het Jaarrekeningresultaat 2021.

Voortgang op uitvoering van activiteiten

Door de coronacrisis, maar ook door andere externe oorzaken, loopt een aantal activiteiten mogelijk vertraging op. In de meeste gevallen zal dit tegelijkertijd leiden tot een voorstel van resultaatbestemming (budgetoverheveling), om uitvoering van die projecten in 2022 alsnog te kunnen realiseren. Tegen het einde van het jaar is meer zicht op de omvang van de afwijkingen. De afweging om bijbehorende middelen door te schuiven naar volgend jaar vindt aan het einde van het jaar plaats, als er ook meer zicht is op het verwachte totale jaarrekeningresultaat.

De onderdelen waar wij een grote kans op vertraging naar 2022 voorzien zijn:

- Schone omgeving (beeldkwaliteit).
- Mantelzorg.
- Crisisdienstverlening.
- Buurt- en dorpshuizen.
- Perspectief jeugd en jongeren.
- Jongerenwerk.
- Mentale ondersteuning.
- Activiteiten en ontmoetingen jeugd.
- Lokale steunpakketten re-integratie en sociaal welzijn.
- Sociaal pontonnier.

College

Van links naar rechts: Peter Heijkoop (CDA), Rik van der Linden (CU/SGP), Marco Stam (BVD), Wouter Kolff (burgemeester), Piet Sleeking (BVD) en Maarten Burggraaf (VVD).

A.W. Kolff, burgemeester

Portefeuilles: Algemene & Kabinetszaken, Brandweer, Politie, Integrale Veiligheid, Bestuurlijke Betrekkingen & Public Affairs, Internationale Samenwerking, Publiekszaken (wettelijke taken en verkiezingen) en Regionale Samenwerking.

Programma's: Samenwerkend en Verbindend Dordrecht; Leefbaar en Veilig Dordrecht.

Verbonden partijen: GR Drechtsteden, GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

P.H. Sleeking (BVD), wethouder

Portefeuilles: Ruimtelijke Ordening, Water, Vergunningverlening & Handhaving, Levendige Binnenstad, Cultuur & Toerisme, Monumentenzorg & Archeologie, Mediabeleid & Communicatie, Personeel & Organisatie inclusief intergemeentelijk Projectmanagement.

Programma's: Samenwerkend en Verbindend Dordrecht; Leefbaar en Veilig Dordrecht; Groen en Ruimtelijk Dordrecht; Gezond en Levendig Dordrecht; Bouwend en Bereikbaar Dordrecht.

Grote projecten: Stadswerven; Gezondheidspark, Herontwikkeling Spuiboulevard/Maasterras.

M.D. Burggraaf (VVD), wethouder

Portefeuilles: Economische Zaken & Ondernemen, Markten en Wijkeconomie, Evenementen, Financiën (inclusief deelnemingen en HBR), Dienstverlening (inclusief ICT) & Huisvesting, Omgevingswet & Bestuurlijke Vernieuwing, Grondbedrijf & Vastgoed.

Programma's: Samenwerkend en Verbindend Dordrecht; Groen en Ruimtelijk Dordrecht; Lerend en Ondernemend Dordrecht; Gezond en Levendig Dordrecht; Duurzaam en Innovatief Dordrecht; Bouwend en Bereikbaar Dordrecht; Financiën van Dordrecht.

Grote projecten: Spoorzone: Amstelwijk/Wilgenwende; Westelijke Dordtse Oever.

Verbonden partijen: GR Drechtsteden, GR Gevudo (HVC), Stedin, BNG, Evides, ROM-D, Wegschap Tunnel Dordtse Kil, Merwede Lingelijn Beheer B.V., St. Adm. Kantoor Breedband.

P.J. Heijkoop (CDA), wethouder

Portefeuilles: Werk & Inkomen, Armoedebestrijding, Zorg & Welzijn, WMO & Beschermd Wonen, Arbeidsmarkt & Werkgelegenheid, Onderwijs en Educatie, Essenhof, Bibliotheekwerk, LHBTI.

Programma's: Sociaal en Zorgzaam Dordrecht; Lerend en Ondernemend Dordrecht.

Grote projecten: Spoorzone: Leerpark.

Verbonden partijen: GR Drechtsteden, GR Dienst Gezondheid en Jeugd, GR Drechtwerk, Coöperatie Ontwikkeling Leerpark, Coöperatie We Helpen U.A.

H. van der Linden (ChristenUnie/SGP), wethouder

Portefeuilles: Jeugd & Jeugdhulpverlening, Milieu, Duurzaamheid & Energietransitie, Publieke Gezondheid, Verkeer & Vervoer, Parkeren, Externe (spoor)veiligheid, NMC Weizigt.

Programma's: Sociaal en Zorgzaam Dordrecht; Duurzaam en Innovatief Dordrecht; Bouwend en Bereikbaar Dordrecht.

Grote projecten: Spoorzone: Stationsomgeving.

Verbonden partijen: GR Dienst Gezondheid en Jeugd, GR Omgevingsdienst ZHZ, Energie Coöperatie Dordrecht, Veiligheidshuis ZHZ.

B.C.M. Stam (BVD), wethouder

Portefeuilles: Wijken & Leefbaarheid, Ruimtelijke Kwaliteit, Wonen, Klimaatadaptatie, Sport & Recreatie, Dierenwelzijn.

Programma's: Leefbaar en Veilig Dordrecht; Groen en Ruimtelijk Dordrecht; Gezond en Levendig Dordrecht; Bouwend en Bereikbaar Dordrecht.

Grote projecten: Nieuwe Dordtse Biesbosch, Dordt-West.

Verbonden partijen: GR Dienst Gezondheid en Jeugd.

C.H.W.M. Post, gemeentesecretaris

Algemeen directeur en eerste adviseur van het college.

Disclaimer

DISCLAIMER

Deze website is met zorg samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat deze informatie onvolledig of verouderd is en/of onjuistheden bevat. De gemeente aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook, die het gevolg is van eventuele onjuiste informatie op deze website. De gemeente is niet verantwoordelijk voor informatie op internetpagina's van derden waarnaar op deze website wordt verwezen. Ook neemt de gemeente geen verantwoordelijkheid voor de gevolgen van het gebruik van de op de website aangeboden informatie.

PRIVACY

Er worden uitsluitend statistische gegevens verzameld gericht op klikgedrag en geen privacygevoelige informatie.

Voortgang programma's

Leeswijzer programma's

Programmakaart structuur

De voortgang op de beleidsinhoudelijke activiteiten worden evenals de financiële afwijkingen gerapporteerd op programmaniveau. Bij elk van de acht beleidsprogramma's wordt ingegaan op de vraag wat we willen bereiken met dit programma, zoals reeds is vastgesteld in de [Begroting 2021](#).

Voortgang op beleid

Onder het onderdeel 'Voortgang op beleid' is per beleidsprogramma een overzicht met de doelstellingen en bijbehorende activiteiten te vinden. Ten aanzien van de activiteiten laten we zien of deze op schema liggen, een afwijking kennen of zijn bijgesteld (zie onderstaande symbolen). In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking of bijstelling.

De symbolen die gebruikt worden om de beleidsvoortgang op de activiteiten aan te geven:

op schema: wordt volledig of bijna volledig gerealiseerd, wordt niet verder toegelicht.

afwijking: we verwachten na bijsturing de activiteit of doelstelling nog te halen.

bijstelling: activiteit is voor minder dan de helft gerealiseerd en wordt aangepast of vervalt of er is extra budget nodig (begrotingswijziging).

Financiële afwijkingen

De financiële afwijkingen worden ook per programma toegelicht. Hiervoor wordt dezelfde bondige schrijfstijl toegepast die ook bij de jaarrekening wordt gehanteerd. De bedragen in tabellen met financiële afwijkingen zijn weergegeven per eenheid van € 1.000 waarbij een (-/-) een nadeel betekent en een (+) een voordeel. De afwijkingen als gevolg van corona zijn, ten bate van de herkenbaarheid, grijs gearceerd in de tabel.

Bij de afwijkingen die in de financiële tabellen zijn opgenomen, is aangegeven welke bijsturing en beheersing heeft plaatsgevonden. Hierbij wordt tevens aangegeven of de afwijkingen incidenteel of structureel van aard zijn. Incidentele afwijkingen (I) hebben alleen betrekking op 2021, structurele afwijkingen (S) hebben meerjarig effect en structurele afwijkingen waarvan het financiële effect reeds in de Begroting 2022 is verwerkt, zijn aangeduid met een S*.

Een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen op programmaniveau is als [bijlage 1](#) opgenomen. Deze bijlage verstrekt op programmaniveau overzicht van de actuele begroting inclusief alle wijzigingen tot de Bestuursrapportage 2021, de wijzigingen conform deze Bestuursrapportage en het resultaat na vaststelling van de Bestuursrapportage 2021.

Programma's

Samenwerkend en Verbindend Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Dordrecht ontwikkelt zich. We hebben de ambitie om te groeien. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden (partners) spelen elk een rol. Een rol die per onderwerp kan verschillen. Dialoog en samenwerking zijn essentieel om als stad te groeien en de grote en kleine opgaven waar we in onze stad voor staan te laten slagen. Daarom starten we de campagne 'Wij maken Dordt'. Samen zetten wij de schouders onder een voortvarende uitvoering van de in het [Coalitieakkoord 2018-2022](#) geformuleerde ambities.

Voortgang op beleid

Inleiding

De voorgenomen activiteiten uit dit programma lopen goeddeels op schema. Zo hebben we het stemmingsproces voor de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd met de extra maatregelen rond het coronavirus. Ook wordt er onder meer gewerkt aan een toekomstverkenning (Drieluik met perspectief op de stad, de financiën en de organisatie) in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, investeren we in strategische lobbykracht en optimaliseren we de dienstverlening aan de hand van data-analyse.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Samenwerkend en Verbindend Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het geven van ruimte aan initiatieven uit de samenleving.

Daar waar mensen elkaar ontmoeten, ontstaan als vanzelf nieuwe netwerken en initiatieven. Dit zien we terug bij inwoners die met elkaar samenwerken, ondernemers die gezamenlijk optrekken en andere netwerken die de stad mooier maken. Sinds het begin van de coronacrisis zijn er veel initiatieven ontstaan of versneld. Daar waar we als gemeente aan zo'n samenwerking of gezamenlijk plan kunnen bijdragen, doen we dat ook. Wij zien in netwerken en initiatieven in de stad een grote kans. We trekken dan ook graag samen op met inwoners, bedrijven en andere organisaties. Het programma 'Samen maken wij onze stad' werkt daarom de komende jaren aan 3 sporen ([zie RIS-dossier 2595772](#)):

- initiatief vanuit de stad bevorderen en vergemakkelijken.
- initiatiefnemers onderling verbinden zodat een sterker maatschappelijk middenveld ontstaat.
- en initiatief vanuit de gemeente richting de stad bevorderen.

Doelstelling 2: Het ontwikkelen van samenspel met onze partners.

"Een stad waar je bij wilt horen" is een stad die open staat voor vernieuwing en waaraan mensen en organisaties méé kunnen bouwen. Dat begint bij ontmoetingen tussen mensen, bij het durven combineren van kennis en kunde uit verschillende rollen (van ondernemer tot wetenschapper) en verschillende sectoren (van IT tot zorg). Vervolgens vraagt dit ook om nieuwe manieren van werken, nieuwe rollen en verantwoordelijkheden voor raad, bestuur, ambtelijke organisatie en onze partners waaronder de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Dienst Gezondheid & Jeugd en Sociale Dienst Drechtsteden. Voorbeelden van dit samenspel zijn ook te vinden in de andere beleidsprogramma's. Zoals de Omgevingsvisie, gebiedsontwikkeling Spoorzone en de bereikbaarheidsopgave (Bouwend en Bereikbaar Dordrecht).

Doelstelling 3: De dienstverlening is goed en maakt het inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties zo makkelijk mogelijk.

De ingewikkelde samenleving vraagt een eerlijke en begripvolle overheid met menselijke maat. Iedere inwoner heeft daarin zijn eigen behoefte. Daarop inspelen, is de rode draad van onze dienstverlening de komende jaren. Wij maken het verschil voor de inwoners door, waar nodig, extra tijd en aandacht te geven. De digitale revolutie gaat hard. We leven niet meer in een veranderd tijdperk, maar in een tijdperk van continue verandering. De overheid gaat hier in mee. Naast werken aan innovaties werken we hard aan het verbeteren van de huidige digitale dienstverlening. Niet de omvang, maar de kwaliteit en het gebruiksgemak is hierin het uitgangspunt.

Doelstelling 4: Dordrecht functioneert als centrumstad van de regio en toegangspoort van de Randstad.

Onze ambities op het gebied van woningbouw en werkgelegenheid kunnen we niet alleen realiseren. We hebben hiervoor ook andere overheden, maatschappelijke partners, onderwijs en het bedrijfsleven nodig. De afgelopen jaren hebben we een aantal projecten al samen opgepakt. Dit gaan we de komende jaren verder uitbreiden en intensiveren.

We stimuleren het gebruik van het Initiatievenfonds.

Wat doen we in 2021?

Op 14 juni 2020 heeft het college de subsidieverordening voor het initiatievenfonds vastgesteld. Initiatiefnemers weten het fonds langzaam te vinden. Communicatie met en voor initiatiefnemers is een belangrijke motor in onze aanpak. Dit vraagt actieve communicatie die een brede groep bereikt. We monitoren het gebruik van het fonds. We vergroten onze communicatie activiteiten als weinig initiatiefnemers de weg weten te vinden naar het fonds.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [1. Initiatievenfonds](#) uit de Kadernota 2020.

We stellen een nieuw participatiebeleid op.

Wat doen we in 2021?

Participatie met de stad is voor ons belangrijk. Participatie is ook een belangrijk thema in de Omgevingswet; de wet verwacht dat de gemeente vroegtijdige participatie stimuleert om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen. We stellen een nieuw participatiebeleid op. Hierin staat een andere manier van werken en denken centraal, waarin een professionele en open houding van belang zijn voor een goed participatieproces. We nemen in dit beleid ook nadrukkelijk online participatie mee. Digitale participatie blijkt laagdrempeliger en zorgt voor een groter bereik. Hierdoor participeren meer doelgroepen.

We stellen een toekomstverkenning op.

Wat doen we in 2021?

In 2020 hebben we als uitwerking van de nota Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2018-2022 een Perspectiefnota opgesteld. De centrale vraag halverwege deze bestuursperiode was; doen we de dingen goed? De voorgenomen dialoog en gesprekken met de stad die we aan de hand van deze Perspectiefnota hadden willen voeren, hebben we door de coronacrisis moeten aanpassen. In 2021 stellen we daarom een toekomstverkenning op, waarmee we de stad met behulp van gesprekstafels willen betrekken op diverse onderwerpen.

Wij werken aan een privaat publieke samenwerking om cybersecurity aan te pakken.

Wat doen we in 2021?

Dordrecht krijgt subsidie vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid om cybersecurity op een nieuwe manier aan te pakken. Bij het vergroten van de digitale weerbaarheid van de stad focussen we ons op drie doelgroepen: jongeren, MKB- ondernemers en laaggeletterden. We hanteren de netwerkfilosofie, waarbij we gebruik maken van bestaande structuren en netwerken van onze stad:

- Voor jongeren werken we onder meer samen met het onderwijs en het jongerenwerk.
- Voor ondernemers in de MKB trekken we samen op met ondernemers- en werkgeversorganisaties en het Cyberweerbaarheidsnetwerk Drechtsteden.
- In samenwerking met de Haagse Hogeschool (HHS) en Stichting Lezen en Schrijven zorgen we dat digitale weerbaarheid onderdeel is van het lespakket voor laaggeletterden.

We stellen een (start)notitie op met de werktitel "Smart Society".

Wat doen we in 2021?

We zien mogelijkheden om door gebruik van digitale en technologische middelen waarde toe te voegen aan de stad. Daar zijn we al mee bezig, onder andere in de dienstverlening, door Smart City en door met gebruik van data te sturen en innoveren. We zien mogelijkheden om daarin te versnellen en innoveren en samen met partners de ontwikkelopgaves voor de stad te faciliteren. We haken daarbij aan bij de Regiodeal waar digitale innovatie een speerpunt is om lokaal te versnellen. We stellen een visie Smart Society op en beginnen met een startnotitie.

We gaan nauwere relaties leggen en samenwerkingsafspraken maken met ketenpartners.

Wat doen we in 2021?

Inwoners zien de gemeente als één organisatie. Samenwerking met ketenpartners (in- en extern) is daarbij essentieel om meer als één overheid op te treden en te zorgen voor echte oplossingen. Voorbeelden van ketenpartners zijn onder andere de politie, hulpverleners, GGD, Leger des Heils enzovoort. We gaan de samenwerking met ketenpartners verder vormgeven. Dit vraagt kennis van de sociale kaart, inzicht in ketens, overleg met ketenpartners en ketenregie. Dit doen we onder andere voor mensen met weinig digitale vaardigheden, beperkte taalvaardigheden of met een beperking.

We nemen actief deel aan landelijke innovaties die de dienstverlening direct verbeteren.

Wat doen we in 2021?

We toetsen of nieuwe technologieën van meerwaarde zijn voor de dienstverlening. We kiezen ervoor om een actieve rol te spelen bij de ontwikkeling van technologieën met meerwaarde. Dit doen we onder andere door een proef met een chatbot. Daarnaast werken we samen met de gemeenten Arnhem, Nijmegen en partners om ID-Contact te ontwikkelen en te toetsen. Dit is een nieuwe vorm van digitale identificatie, via chat, bellen en videobellen.

We optimaliseren de online dienstverlening aan de hand van data-analyse.

Wat doen we in 2021?

We meten continu het gedrag van onze bezoekers op de website. We verzamelen en analyseren data zoals:

- hoe ervaren bezoekers de website,
- kunnen bezoekers informatie vinden,
- waarom haken bezoekers af,
- welke zoektermen gebruiken bezoekers.

De uitkomsten gebruiken we om de online dienstverlening te verbeteren. We doen dit onder andere bij de processen geboorte en parkeervergunning.

We nemen het voortouw bij het uitdragen van de regionale visie en ambities van de Groeiagenda.

Wat doen we in 2021?

Bij de realisatie van de Groeiagenda werken we samen met de Drechtsteden gemeenten. Afhankelijk van het onderwerp kiezen we het meest effectieve schaalniveau van samenwerking: dat betekent dat we soms de kracht van de regio als geheel inzetten en op andere dossiers juist met één gemeente of enkele gemeenten samenwerken. We behartigen de belangen van stad en regio bij hogere overheden, ondernemers en onderwijs. We communiceren op regelmatige basis de stappen die we zetten in de realisatie van de Groeiagenda (zie ook beleidsprogramma Bouwend en Bereikbaar Dordrecht).

We werken slagvaardiger samen in de Drechtsteden en Zuidelijk Zuid-Holland.

Wat doen we in 2021?

In 2020 zijn de eerste ervaringen opgedaan met de nieuwe samenwerkingsvorm in het Ruimtelijk-economisch domein. Dit naar aanleiding van het rapport van Berenschot (2018) en het advies van de commissie Deetman (2019). Tijdens drie bestuurlijke conferenties met de Drechtstedencolleges is in 2020 gesproken over herijking van het samenwerkingsmodel in het Sociaal Domein en op het gebied van de Bedrijfsvoering. In 2021 maken we een keuze voor een samenwerkingsmodel. Daarnaast verkennen we samenwerkingskansen met publieke en private partners in Zuidelijk Zuid-Holland. Zo werken we in wisselende coalities samen op specifieke onderwerpen. Vanwege de coronacrisis is een aantal geplande bijeenkomsten verschoven naar 2021.

We investeren in onze strategische lobbykracht.

Wat doen we in 2021?

We behartigen onze belangen via actieve participatie in bestuurlijke netwerken zoals de VNG, G40 en de Verstedelijkingsalliantie. En dit doen we ook voor specifieke dossiers op verschillende schaalniveaus (provinciaal, nationaal of Europees). Voorbeelden van deze dossiers zijn externe veiligheid, infrastructuur en spoorzone. We geven prioriteit aan de invulling van sleutelrollen die onze informatiepositie versterken en onze strategische lobbykracht vergroten. We zien Dordrecht als geïntegreerd onderdeel van het Europese (stedelijke) netwerk. We denken in termen van internationalisering, en zetten in op de grotere invloed van de Europese Unie en de kansen die dit biedt. In de ontwikkeling van de netwerkorganisatie gemeente Dordrecht, gaan wij scherper en duidelijker aan de slag met Europese netwerken.

Financiële afwijkingen

Samenwerkend en Verbindend

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Personeelskosten vallen tegen	S	-700			-700
2. Stelposten Algemene uitkering opgenomen	I	-266			-266
3. Coronamaatregelen verkiezingen genomen	I	-150			-150
		-1.116	0	0	-1.116
Geraamd resultaat					-1.116

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Personeelskosten vallen tegen

De lasten zijn structureel € 700.000 hoger dan begroot, omdat de pensioenpremies en cao-lonen in 2021 harder zijn gestegen dan verwacht.

2. Stelposten Algemene uitkering opgenomen

De lasten zijn incidenteel € 266.015 hoger dan begroot, omdat:

- uit de [Meicirculaire 2021](#) een bedrag van € 2.231.000 aan beleidsmutaties, prijscompensatie en decentralisatie-uitkeringen is ontvangen die op stelpost worden neergezet in afwachting van beleidsvoorstellen of nadere toedeling aan de inhoudelijke budgetten. Zie hiervoor programma [Algemene Dekkingsmiddelen](#) onderdeel Meicirculaire 2021.
- een bedrag van € 125.000 vrijvalt als resultaat vanuit de [Decembercirculaire 2020](#).
- een bedrag van € 539.000 uit de Maartcirculaire 2021 (corona) voor bijzondere bijstand TONK op de stelposten wordt gezet, in afwachting van een uitwerkingsvoorstel van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD).
- een bedrag van € 1.278.638 in verband met corona-activiteiten op de stelposten wordt gezet, waarvoor nadere raadsvoorstellen volgen (het betreft lokale re-integratie en sociaal welzijn, erfpacht sportverenigingen en subsidie buurt- en dorpshuizen).
- een bedrag van € 2.799.811, dat beschikbaar was gesteld vanuit budgetoverheveling en rijkscompensatie in de Decembercirculaire 2020, wordt ingezet ter dekking van coronamaatregelen (neutraal binnen deze Bestuursrapportage verwerkt).
- een tekort van € 857.812 aan coronacompensatie voorlopig onder de stelposten wordt opgenomen in de verwachting dat later dit jaar extra compensatie vanuit het Rijk volgt (zie [toelichting corona](#)). Voor zover dit niet toereikend is dient de reserve Crisis- en herstelfonds als achtervang.

3. Extra coronamaatregelen verkiezingen genomen

De lasten zijn incidenteel € 150.000 hoger dan begroot, omdat bij de uitvoering van de verkiezingen extra coronamaatregelen nodig zijn geweest, zoals extra locaties, personeel en beschermingsmaterialen.

Leefbaar en Veilig Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Veiligheid is het fundament voor een aantrekkelijke, veerkrachtige en weerbare stad. Samen met onze partners, bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we verder aan een sluitend systeem van preventieve maatregelen, barrières en repressie waarmee we onveiligheid voorkomen en aanpakken. Het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 vormt het kader van onze inzet. De samenwerking met onze partners, die door de COVID-19-pandemie alleen maar hechter is geworden, continueren we om de zorg voor veiligheid in onze stad verder vorm te geven. Wij richten ons op wat er leeft in de stad én hebben oog voor minder zichtbare vormen van criminaliteit die de samenleving ondermijnen en ontwrichten, zoals persoonlijke veiligheid (terrorisme), digitale veiligheid (cyberaanvallen) en georganiseerde criminaliteit (ondermijning). Het verbeteren van de verbinding van zorg en veiligheid en de bestuurlijke aanpak van criminaliteit zetten we voort. Actieve betrokkenheid en participatie van inwoners en ondernemers stimuleren we. We zetten ons in om de zelfredzaamheid van onze inwoners te vergroten. De veiligheidsrisico's in het fysieke domein hebben onverminderd onze aandacht.

Voortgang op beleid

Inleiding

De voorgenomen activiteiten voor dit programma lopen grotendeels volgens schema. Enkele activiteiten lopen in verband met de coronamaatregelen enige vertraging op, zoals de aanpak van verkeersoverlast en fysieke bijeenkomsten rond bijvoorbeeld sociale stabiliteit die nog niet konden doorgaan. Inhoudelijk zien we duidelijk dat de geregistreerde criminaliteit in de volle breedte afneemt, maar dat is op zichzelf nog geen reden tot juichen. Veel zaken spelen zich af buiten ons zicht en veroorzaken vaak geen directe slachtoffers, maar raken wel een systeem, infrastructuur of ondermijnen onze rechtstaat. Hierbij kan grofweg gedacht worden aan drie vormen; criminaliteit in het digitale domein, ondermijnende criminaliteit en polarisatie en radicalisering. Daarnaast zien we dat de (woon)overlast sinds de pandemie is toegenomen en complexer is geworden. Het verloop van de coronacrisis blijft vooralsnog onzeker, maar sommige effecten op de stad zijn al scherp te zien. Vooral de kansengelijkheid in de stad neemt toe hetgeen leidt tot economische en sociale schade in Dordrecht. Zo lopen scholieren met laagopgeleide ouders veel grotere leerachterstanden op. De verwachte werkloosheidsklap zal lager opgeleiden, flexwerkers en migranten harder treffen. Een toename van (structurele) armoede en een versterkte maatschappelijke tweedeling liggen op de loer.

Ook het openbare en sociale domein zijn kwetsbaar. Het individuele welbevinden wordt daarnaast sterk geraakt door het grootschalige uitstel van (reguliere) zorg, meer psychische klachten en een potentieel groeiende schulden- en daklozenproblematiek. Maatschappelijke onvrede en polarisatie nemen verder toe bij een voortduren van de crisis. Dit zal zeker zijn weerslag hebben op de leefbaarheid en veiligheid in de stad. We zien dat de taken en verantwoordelijkheden op het gebied van veiligheid alleen maar toenemen. Dit vraagt om een consequente, intensieve inzet van de gemeente en onze samenwerkingspartners.

In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Tegengaan van overlast.

Problemen als woonoverlast, jeugdoverlast, overlast van personen met verward gedrag, aandachtshoudens wapenbezit en drank- en drugoverlast veroorzaken druk op de sociale kwaliteit in de woonomgeving. Bewoners en professionals werken samen om de overlast te beperken. We bevorderen daartoe de sociale samenhang in de wijken. Een kleine groep Dordtse inwoners heeft ernstige problemen op meerdere leefgebieden, die veelal zowel de zorg als aan veiligheid raken. Vroegtijdig ingrijpen en samenwerking op het snijvlak van zorg en veiligheid vergroot de kans op verbetering. De aanpak aandachtshoudens en de inzet van de sociaal pontonnier, de gemeentelijke interventiespecialist en de re-integratie officier dragen hieraan bij.

Doelstelling 2: Bestrijden van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

De strijd tegen ondermijnende criminaliteit blijft de komende jaren internationaal, landelijk, regionaal en lokaal een speerpunt. Het nieuwe landelijke Multidisciplinair Interventieteam (MIT) groeit de komende jaren uit tot een team van enkele honderden extra specialisten om de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te versterken. Samen met de versterkingsgelden, die het Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC) heeft gekregen uit het landelijke ondermijningsfonds, wordt in de regio Rotterdam extra ingezet op de strijd tegen ondermijning. De brede aandacht voor ondermijning en de actiegerichte houding van verschillende ketenpartners moeten we vast zien te houden om greep te krijgen op deze vorm van ondermijnende criminaliteit die de maatschappij ontwricht.

Doelstelling 3: Aanpakken van de digitale, vermogens- en geweldscriminaliteit.

De zogenaamde traditionele criminaliteit (zoals woninginbraken, geweld op straat, diefstal van of uit auto en fietsdiefstal) neemt steeds verder af. Deze trend willen we voortzetten. Tegelijkertijd zien we - mede door de coronacrisis - dat de digitale dreiging verder toeneemt. Afhankelijkheid van gedigitaliseerde processen en systemen is zo groot geworden dat aantasting kan leiden tot maatschappelijke ontwrichtende schade. Cyberincidenten kunnen onze maatschappij in het hart raken en gedurende korte en langere tijd verlammen (Cybersecuritybeeld Nederland 2020). De uitdaging is ook onze bijdrage te leveren aan het bestrijden van deze vorm van criminaliteit door de weerbaarheid van inwoners en ondernemers te vergroten.

Doelstelling 4: Behouden van de sociale stabiliteit in de stad.

Sociale stabiliteit houdt in dat onze samenleving bestand is tegen conflicten van binnenuit en van buitenaf. Het gaat om het organiseren van duurzame veerkracht in de samenleving zodat deze tegen 'een stootje kan'. Dit maatschappelijk evenwicht vraagt om voortdurend onderhoud van netwerken waarbij iedereen aan zet is: inwoners, gemeenschappen, organisaties, overheid en de samenleving als geheel. Dagelijks zetten docenten, jongeren- en buurtwerkers, wijkagenten, zorgverleners, ouders en vrijwilligers in Dordrecht zich in om jongeren een positieve start te geven, kwetsbare groepen beter mee te laten komen en een veilige, stabiele en democratische samenleving te waarborgen.

Doelstelling 5: Beheersen van de veiligheidsrisico's in het fysieke domein.

De aanwezige (rijks-)wegen, water, rails, bruggen, tunnels en een industriële en technologische omgeving leveren bij elkaar veel en vooral specifieke risico's op het gebied van fysieke veiligheid (met name brand-, water-, externe veiligheid en crisisbeheersing) op. Deze risico's nemen toe en worden complexer door een toename van het vervoer over water, weg en spoor, maar ook door klimaatverandering in combinatie met stedelijke ontwikkelingen. Veiligheidsbewustzijn, veilig gedrag en zelfredzaamheid zijn belangrijk voor de fysieke veiligheid van de inwoners van onze stad en het gebruik en inrichting daarvan.

We continueren de integrale overlastaanpak in de openbare ruimte.***Wat doen we in 2021?***

De Lijnbaan, Vogelbuurt en het Kasperspad blijven aandachtsgebieden. Indien noodzakelijk worden er andere buurten met concentratie van problemen aan toegevoegd. We zetten in op vroegsignalering van problemen en snelle interventies. We continueren de integrale ketenaanpak. De inzet van zowel de kerngroep en het interventieteam wordt daardoor op het huidige niveau gehandhaafd. Voor het delen van de gegevens wordt een nieuw lokaal convenant opgesteld met de partners.

We versterken de aanpak van woonoverlast.

Wat doen we in 2021?

De problematiek van woonoverlast is complex en neemt toe en daarmee ook de inzet en de rol van de overheid. Zorgpunt is de toename van woonoverlast door verwarde, zorgmijdende personen en de beperkte invloed die we hierop hebben. We werken met een nieuw regionaal convenant voor gegevensdeling. In het uiterste geval dwingen we het stoppen van overlast en het accepteren van zorg via een gedragsaanwijzing af. Instrumenten die we in kunnen zetten zijn een last onder dwangsom, een tijdelijk huisverbod of een woningsluiting.

We pakken drugsoverlast aan.

Wat doen we in 2021?

Samen met onze partners en bewoners blijven we de drugsoverlast, met name rond scholen en winkelcentra, stevig aanpakken. We voeren structureel overleg met coffeeshophouders. De politie en handhaving voeren (onaangekondigde) controles uit, incidenteel vergezeld door de belastingdienst. Om straathandel in drugs aan te pakken legt de burgemeester, in aanvulling op het strafrecht, aan dealers een bestuurlijke last onder dwangsom op.

We zetten cameratoezicht flexibel in.

Wat doen we in 2021?

Als daar aanleiding toe is, zet de burgemeester voor een bepaalde periode in een aangewezen gebied, cameratoezicht in om overlast en criminaliteit tegen te gaan. In afstemming met de politie wordt cameratoezicht ingezet bij maatschappelijk onrust, demonstraties, de jaarwisseling of andere situaties.

We zoeken oplossingen voor verkeersoverlast.

Wat doen we in 2021?

In aanvulling op de top 20 verkeersonveilige wegen en de aanpak daarvan (zie programma Bouwend en Bereikbaar Dordrecht) onderzoeken we hoe we de snelheidsovertredingen in de wijken kunnen beperken. We zetten in op aanvullende mogelijkheden om de snelheid op wijkwegen omlaag te krijgen (onder andere 30 km zones en naleving verkeersregels middels gedragsbeïnvloeding/nudging). We maken doorlopend afspraken met de politie over handhaving van verkeersregels op hotspots.

We pakken het wapenbezit aan.

Wat doen we in 2021?

Er zijn grote zorgen over de bewapening van jongeren in Dordrecht. De huidige tendens binnen de gemeente Dordrecht is dat ook potentiële slachtoffers zich aan het bewapenen zijn om zich in het geval van een voorval te kunnen 'verdedigen'. De gemeente zet met diverse partners zoals de politie, Openbaar Ministerie en jongerenwerk, een mix van preventieve en repressieve maatregelen in om het wapenbezit en -gebruik - met name onder jongeren - terug te dringen. Tijdelijke inzet van preventief fouilleren in een veiligheidsrisicogebied is één van de maatregelen.

We versterken een eerlijk ondernemersklimaat door het uitvoeren van integrale controles.

Wat doen we in 2021?

In 2021 zetten we de inzet van integrale controles van bedrijven (zoals horeca en detailhandel) voort. Daarnaast worden deze controles uitgebreid naar de bedrijventerreinen en het havengebied (inzet op risicobranches). De burgemeester zal, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven, gebruik maken van zijn bevoegdheid om branches, gebieden of objecten vergunningplichtig te maken ter bestrijding van een onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat (art. 2:41 APV).

Toelichting beleidsafwijking

De maatregelen met het oog op het indammen van het coronavirus hebben tot gevolg gehad dat er in 2021 nog geen integrale controles hebben plaatsgevonden. Wel zijn er al gesprekken gevoerd over een doorstart wanneer de maatregelen worden afgeschaald.

We pakken criminele families aan.

Wat doen we in 2021?

Crimineel gedrag gaat binnen families soms van generatie op generatie over. Dergelijke criminele familieverbanden kunnen ook een rol spelen in de georganiseerde criminaliteit. Wanneer blijkt dat er binnen Dordtse families sprake is van crimineel gedrag dat van generatie op generatie wordt overgedragen, wordt gewerkt met een familiegerichte aanpak.

We pakken mensenhandel en illegale prostitutie aan.

Wat doen we in 2021?

We continueren het bestuurlijk toezicht op vergunde en onvergunde seksbedrijven en inrichtingen. We hebben oog voor alle verschijningsvormen van mensenhandel en verkennen daarin de eventuele mogelijkheden van bestuurlijk optreden (in regionaal verband). Daarnaast gaan we door met het intensiveren van de signalerende functie van het lokaal bestuur over de volle breedte. In 2021 wordt een besluit genomen over het regionaal organiseren van de zorgcoördinatie voor slachtoffers van mensenhandel.

We continueren de integrale aanpak hennepsteelt.

Wat doen we in 2021?

Hennepkwekerijen worden strafrechtelijk geruimd en na ontmanteling worden bestuurlijke maatregelen getroffen. Inwoners lichten we voor over gevaren van illegale hennepkwekerijen en het herkennen van signalen van illegale hennepsteelt.

We weigeren of trekken vergunningen, aanbestedingen en subsidies in als deze worden misbruikt voor het plegen van (ondermijnende) criminaliteit.

Wat doen we in 2021?

We maken gebruik van de mogelijkheden die de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) biedt om te voorkomen dat de overheid criminaliteit faciliteert.

We werken aan de maatschappelijke weerbaarheid van de digitale dreiging.

Wat doen we in 2021?

Bij het vergroten van de digitale weerbaarheid van de stad focussen we ons op drie doelgroepen: jongeren, MKB- ondernemers en laaggeletterden. We werken samen met organisaties en netwerken van onze stad aan bewustwording en bieden daarbij concrete handvatten om de digitale weerbaarheid te vergroten. Sinds oktober 2020 nemen we deel aan de City Deal Cyber Security. Samen met een aantal steden, ministeries en andere partijen worden in deze City Deal creatieve en innovatieve toepassingen bedacht voor cyberveiligheid.

We monitoren de voorzieningen die cruciaal zijn in onze stad op digitale weerbaarheid.

Wat doen we in 2021?

Voor de vitale infrastructuur in Dordrecht worden risico's en knelpunten in kaart gebracht en indien nodig maatregelen genomen om de veiligheid te verbeteren. Samen met onder meer de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bereiden wij ons voor op gevolgen van digitale verstoringen door onder meer te oefenen met crisissituaties.

We blijven ons inzetten voor het bestrijden van de vermogens- en geweldscriminaliteit.

Wat doen we in 2021?

We blijven ons, samen met onder andere politie en inwoners, inzetten om cijfers rond de vermogens- en geweldscriminaliteit verder te laten dalen. We participeren in de lokale alliantie die tot doel heeft samenwerking tot stand te brengen en een netwerk te creëren tussen verschillende organisaties die betrokken zijn bij of te maken hebben met ouderen. De politie heeft een speciale agent aangesteld voor senioren en veiligheid.

We voeren het actieplan 'Samenwerken aan Sociale Stabiliteit' 2020-2022 uit.

Wat doen we in 2021?

Het veranderende dreigingsbeeld geeft aanleiding om, naast jihadisme, ook aandacht te hebben voor andere vormen van radicalisering, extremisme en polarisatie zoals links-, rechts- en dierenrechtenextremisme. We werken actief samen met diverse betrokken partijen in de stad om spanningen te voorkomen dan wel spanningen tussen groepen in de stad te verminderen.

We onderhouden een netwerk om vroegtijdig signalen te ontvangen die de sociale stabiliteit kunnen bedreigen.

Wat doen we in 2021?

Om signalen te kunnen herkennen worden professionals en bewoners voorgelicht en getraind en organiseren we kennisbijeenkomsten. We verstevigen de rol en de positie van het Netwerk Bondgenoten. Met dit netwerk bouwen we, samen met de politie, een relatie op met sleutelpersonen in de stad in 'vredestijd'. Wanneer er zorgen zijn over onrust in de stad, doen we een beroep op de deelnemers van het netwerk om een bijdrage te leveren aan het voorkomen dan wel terugdringen van de onrust.

Toelichting beleidsafwijking

De maatregelen in het kader van het coronavirus hebben tot gevolg gehad dat een aantal fysieke bijeenkomsten nog niet zijn doorgegaan. Zoals het er nu naar uitziet worden deze gepland in de tweede helft van 2021.

Veiligheidsscans maken deel uit van de wijkagenda's.

Wat doen we in 2021?

Alle wijken hebben een wijkagenda waar diverse data aan ten grondslag ligt. Meer specifiek zijn veiligheidsscans gebruikt voor de Mauvebuurt en Sterrenburg I. Deze maken we samen met partners als corporaties, politie en sociale wijkteams om kwetsbaarheden (met name problemen achter de voordeur) in wijken vroegtijdig te kunnen herkennen en extra maatregelen te treffen. De volgende buurt is de buurt Stadspolder en daarna buurten in Centrum en West.

We implementeren de uitkomsten en aanbevelingen van regionale en landelijke evaluaties.

Wat doen we in 2021?

Naar aanleiding van het vastgestelde risicoprofiel in 2020 stelt het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid in 2021 een nieuw beleidsplan VRZHZ vast. Voor de gemeente Dordrecht gaat extra aandacht uit naar maatregelen voor infrastructuur en veiligheid van het spoor en het versterken van de slimme samenwerking en verbinding in Zuid Holland Zuid. De uitkomsten en aanbevelingen van de regionale evaluatie van de bevolkingszorg en de landelijke evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's worden waar nodig en zinvol geïmplementeerd.

Toelichting beleidsafwijking

Op dit moment vraagt de bestrijding van de coronapandemie veel inzet van de Bevolkingszorg en VRZHZ. We hopen dat de maatregelen effect hebben en de rest van 2021 zich meer kenmerkt door een 'normale' situatie. De conclusie van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's is dat een verschuiving nodig is van een geografisch georiënteerde crisisaanpak naar een aanpak, waar de aard en omvang van de crisis bepalend is. Dit geldt voor zowel de bestuurlijke als operationele schaal en aansturing. Deze ontwikkelingen volgen we op de voet en vertalen dit naar wat het voor ons betekent.

We bevorderen zelfredzaamheid en onderzoeken of we een Risk Factory kunnen faciliteren.

Wat doen we in 2021?

Een Risk Factory is een fysieke voorziening waarin onze inwoners aan de hand aan nagebootste praktijksituaties kunnen ervaren hoe om te gaan met onveilige situaties én hoe concreet te handelen. De Risk Factory is een wetenschappelijk bewezen concept en is een onderdeel van het programma 'Zelfredzaamheid'. Met het programma 'Zelfredzaamheid' bieden we ondersteuning aan kwetsbare inwoners, ouderen en personen met verward gedrag.

We ondersteunen organisatoren van evenementen.

Wat doen we in 2021?

Door corona zijn veel evenementen niet doorgegaan, vooral in het eerste halfjaar. In de tweede helft van 2020 is een voorzichtige start gemaakt met het organiseren van kleinschalige en gecontroleerde evenementen. In samenwerking met het team Openbare Orde en Veiligheid, het Evenementenbureau, Omgevingsdienst ZHZ en Veiligheidsregio ZHZ worden de organisatoren ondersteund en begeleid bij het opstarten van evenementen conform de coronamaatregelen. In 2021 wordt dit bij onveranderde omstandigheden conform doorgezet.

Financiële afwijkingen

Leefbaar en Veilig

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Inzet veiligheid en toezicht valt tegen	I	-140			-140
		-140	0	0	-140
Geraamd resultaat					-140

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Inzet veiligheid en toezicht valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 140.000 hoger dan begroot, omdat extra is ingezet op een aantal beleidsterreinen van veiligheid en toezicht.

Groen en Ruimtelijk Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Via gesprekstafels gaan wij over klimaat, biodiversiteit, sport en recreatie het gesprek aan met betrokkenen en partners. Door de toenemende verdichting in de stad wordt het belang hiervan steeds groter. De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. We willen daarom meer differentiatie in het woningaanbod en doorstroming op de huizenmarkt realiseren. Hitte, droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. Met COVID-19 is het belang van een gezonde, aantrekkelijke openbare ruimte alleen maar duidelijker geworden. Daar hoort ook het versterken van de positionering als stad aan het water bij. We werken op verschillende niveaus. Van de straten naar grote, groene stadsparken zoals de Dordwijk- en Wantijzones. Hierdoor realiseren we een robuuste, groene stad en leefomgeving waarbij ook veel aandacht is voor het behouden en versterken van biodiversiteit. We hechten ook aan een schone stad en zetten in op gedragsverandering om onze openbare ruimte schoon te houden. We hebben in Dordrecht leren leven met (de strijd tegen) water, maar we blijven werken aan waterbewustzijn en het waterveilig maken van onze stad. Samen met andere provincies en natuurorganisaties werken we een organisatie-model uit voor het Nationaal Park NL Delta. De Biesbosch vormt hierbinnen een icoon.

Voortgang op beleid

Inleiding

We zetten ook dit jaar in op het aantrekkelijk en leefbaar houden van de leefomgeving. Dit doen we zoveel mogelijk samen met inwoners. Daarbij hebben we echter nog altijd te maken met de beperkende maatregelen van het coronavirus. Ondertussen gaat het reguliere werk, zoals de uitvoering van grote onderhoudsprojecten, ook zoveel mogelijk door. Ook blijven we inzetten op het opruimen van zwerfafval en bijgeplaatst afval naast containers.

De bijzondere omstandigheden op de huizenmarkt vormen vooral voor jongeren, studenten en starters een uitdaging. We zetten in op ondersteuning van deze doelgroepen door middel van startersleningen, differentiatie in het woningaanbod en samenwerking met woningcorporaties.

De onlangs vastgestelde Omgevingsvisie bevat het beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving. Vele subdoelstellingen uit dit begrotingsprogramma 'Groen en Ruimtelijk Dordrecht' worden in de Omgevingsvisie verankerd. Onze ambities op het gebied van klimaat en water vertalen we in concrete acties onder de noemer 'groenblauwprogramma'. Specifiek hebben we daarbij aandacht voor problemen door wateroverlast. Maar we werken bijvoorbeeld ook aan een beleidsmatige aanpak biodiversiteit en hebben aandacht voor natuurbehoud.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Groen en Ruimtelijke Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het creëren van een goede balans tussen vraag en aanbod van woningen voor alle doelgroepen in gedifferentieerde wijken.

We zien dat de druk op de woningmarkt onverminderd hoog blijft. Daarom spelen we in op kansen die zich voordoen en bieden ruimte aan marktpartijen om met initiatieven te komen. We gaan verder met de herstructurering in Dordt West en beogen hiermee meer differentiatie in het woningaanbod. Door het aanbod voor (koop)starters te vergroten willen we starters en jongeren aan onze stad binden. Dit doen wij door de invoering van startersleningen. Ook willen we het aanbod van betaalbare woningen op aantrekkelijke locaties vergroten. Uiteindelijk willen we doorstroming op de totale woningmarkt tot stand brengen.

Doelstelling 2: De openbare ruimte is toekomstbestendig en duurzaam.

Het belang van een gezonde, aantrekkelijke en robuuste openbare ruimte voor de bewoners van Dordrecht is het afgelopen jaar alleen maar duidelijker geworden. Hitte, droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. Ook de coronacrisis heeft aangetoond hoe belangrijk de openbare ruimte voor ons allemaal is. We werken samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties aan verschillende projecten in de stad. Door uitgevoerde maatregelen te monitoren willen we de (positieve) effecten van die maatregelen meten en aansluiten bij de cyclus van de Omgevingswet. Als (Samen) stad aan het water willen we die positie versterken, een optimaal en toekomstbestendig gebruik van havens en kades tot stand brengen en beschikken over gastvrij water.

Doelstelling 3: Dordrecht is een klimaatbestendige, groen-blauwe stad waar mensen aan bij willen dragen.

We werken verder aan een groen-blauw Dordrecht, waarbij het groen tot aan de voordeur komt en elke Dordtenaar kan genieten van een gezonde en aantrekkelijke omgeving. Een omgeving die robuust is bij extreem weer. Doordat we opgedane ervaringen van de afgelopen jaren omzetten naar beleid, zetten we een grote stap in de ambitie om vanaf 2021 klimaatbestendig te handelen. We stimuleren groene tuinen bij nieuwbouwwoningen en bestaande woningen. We werken op verschillende niveaus, van de straten naar grote, groene stadsparken zoals de Dordwijk- en Wantijzones. Hierdoor realiseren we een robuuste, groene stad en leefomgeving.

Doelstelling 4: De openbare ruimte is van iedere Dordtenaar, samen zorgen we voor gebruiksvriendelijke wijken, buurten en straten.

Onze doelstellingen voor een schone stad blijven onverminderd overeind. Dit houdt in dat we inzetten op gedragsverandering om ervoor te zorgen dat we beter met onze openbare ruimte omgaan. Naast het reguliere beheer en onderhoud van onze openbare ruimte voeren we een aantal grote projecten uit. We stemmen onze projecten in de buitenruimte beter op elkaar af met onze partners zoals nutsbedrijven en woningcorporaties om de maatschappelijke overlast zo klein mogelijk te houden. Ook hechten we aan vroegtijdige communicatie met onze inwoners en bedrijven.

Door middel van participatiebestekken worden ook 2021, in alle wijken, bewonersinitiatieven gefaciliteerd door de groenaanemers. Hierbij kan het gaan om schoonmaakacties of bijvoorbeeld het onderhouden van een groenperk of boomvakken door inwoners. Hiermee geven we verder uitvoering aan beleidswens [3. Participatiebestekken](#) uit de Kadernota 2020.

Doelstelling 5: Dordrecht is zelfredzaam en waterveilig.

We werken verder aan het waterveilig maken van Dordrecht. Niet alleen door te kijken naar het voorkomen van een overstroming, maar ook door het verminderen van de mogelijke impact. Het doel is om waterbewustzijn te creëren. Ook vragen we aandacht voor de mogelijke rol van De Staart als schuillocatie bij extreem hoogwater, om zo een zelfredzaam Eiland van Dordrecht te realiseren. Tegelijkertijd blijven we kennis ontwikkelen en delen via verschillen (inter)nationale samenwerkingsverbanden en projecten. Zo werken we in regioverband aan het verkennen van de gevolgen van zeespiegelstijging voor de regio en voor Dordrecht. We hebben oog voor de historische verbinding van Dordrecht met waterveiligheid door het herdenken van de Sint Elisabethsvloed, wat als beleidswens verder uitgewerkt wordt in het programma Gezond en Levendig Dordrecht.

Doelstelling 6: Dordrecht leeft en ontwikkelt zich in en met de natuur (doelstelling toegevoegd op basis van amendement A4).

In de visie Groenblauw Eiland van Dordrecht staat dat we de biodiversiteit willen stimuleren. We werken daarom in 2021 verder aan een biodiverser Dordrecht. Dit doen we door te kijken naar kwaliteitsimpulsen voor ecologie, zoals natuurinclusief bouwen. Ook willen we de negatieve invloeden op biodiversiteit (zoals door invasieve exoten) beperken. Samenwerkingsverbanden maken het mogelijk om nog meer te doen voor onze biodiversiteit. Samen met andere provincies en natuurorganisaties werken we in 2021 een organisatie-model uit voor het Nationaal Park NL Delta. De Biesbosch vormt hierbinnen een icoon.

We voeren startersleningen in voor Dordtse koopstarters - BELEIDSWENS UIT KADERNOTA 2021.

Wat doen we in 2021?

We willen jongeren en starters aan onze stad binden maar zien dat zij steeds lastiger aan een koopwoning komen. Dit als gevolg van de gestegen huizenprijzen en de verscherpte hypotheekeisen. Dit betekent dat we het aanbod voor (koop)starters in Dordrecht moeten vergroten. Dit kan door middel van nieuwbouw, maar ook door de financiële mogelijkheden van de groep starters te vergroten middels een lening.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [Startersleningen](#) uit de Kadernota 2021. Voor de financiering van deze leningen is ruimte gereserveerd vanuit het revolverend fonds voor funderingsherstel.

We zorgen voor differentiatie in het woningaanbod in Dordt West.

Wat doen we in 2021?

De locaties Charlotte de Bourbon, Colijnstraat, Van Kinsbergenstraat, de speeltuinvereniging en andere locaties worden verder ontwikkeld dan wel gerealiseerd. De laatste complexen aan de Vliegenstraat en de Frank van der Goesstraat worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw.

We vergroten het aanbod 'typische' studenten- en starterswoningen.

Wat doen we in 2021?

We gaan jongeren, studenten en starters binden aan onze stad. We vergroten het aanbod van relatief goedkope en kleine woningen op voor deze doelgroep aantrekkelijke plekken zoals de stationsomgeving en het Leerpark.

In samenwerking met woningcorporaties doen we een experiment met loting voor urgent (huur)woningzoekenden.

Wat doen we in 2021?

In samenwerking met Trivire en Woonbron voeren we in 2021 een experiment uit waarmee maximaal 10% van de sociale voorraad verhuurd wordt via loting. Iedereen die op een lotingwoning reageert, dus ook mensen zonder urgentieverklaring, maakt evenveel kans. Dit komt naar verwachting ten goede aan onder meer starters, jongeren en studenten. Doelgroepen die we graag aan de stad willen binden.

We stimuleren doorstroming op de woningmarkt door in te zetten op duurdere (koop)woningen.

Wat doen we in 2021?

Er is behoefte aan woningen in alle segmenten, maar het overgrote deel van de behoefte zit in de duurdere grondgebonden koopwoningen. Door het toevoegen van deze woningen komt er een verhuisketen op gang. Hierdoor komen er ook goedkopere woningen vrij zodat op allerlei niveaus doorstroming plaats kan vinden. Doorstroming willen we stadsbreed inzetten, waardoor er meer gedifferentieerde wijken in de stad ontstaan.

We zoeken samenwerking in de regio bij de aanpak van 'kuilproblematiek'.

Wat doen we in 2021?

In juni 2020 is er sprake geweest van wateroverlast, voornamelijk bij op staal of niet gefundeerde huizen die laag staan ten opzichte van het maaiveld en nog altijd zakken. Deze 'kuilproblematiek' onderzoeken we samen met andere partijen in de regio Drechtsteden. We beschouwen daarbij het hele systeem (bovengrond) in plaats van alleen naar oplossingen in de riolering te kijken. Als oplossing voor de korte termijn kijken we nadrukkelijk naar tijdelijke maatregelen, zoals het plaatsen van schotten. Dit willen we doen met expertise van kennispartijen, zoals het KNMI en de TU Delft.

We ontwikkelen inrichtingseisen voor groot onderhoud en nieuwbouw.

Wat doen we in 2021?

In 2020 hebben we inrichtingseisen voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving toegepast bij nieuwbouw. De ervaringen uit deze projecten gebruiken we om een stad-brede beleidsregel voor nieuwbouw op te stellen en aan het college voor te leggen. Daarnaast vormen we deze eisen om tot een kader met klimaatlabels die toepasbaar zijn bij groot onderhoud en herstructurering.

We stellen het groen-blauwprogramma op.

Wat doen we in 2021?

Het groen-blauwprogramma vormt de uitwerking van de Omgevingsvisie voor het Dordts groen-blauw, oftewel voor de beplantingen, grassen, bomen, faunavoorzieningen en oppervlaktewateren. Hierin wordt opgenomen welke budgetten benodigd zijn voor het groenbeheer, maar ook om structureel te investeren in het op orde brengen van het groen en blauw.

We willen groen-blauwe verbindingen realiseren in alle wijken.

Wat doen we in 2021?

Het klimaatbestendig maken van bestaande wijken is lastig omdat de ruimte vaak beperkt is en groen-blauw niet altijd goed wordt meegenomen. Daarom gaan we werken volgens de groen-blauwe buurtaanpak, waarin we samen met andere opgaven (gezonde stad, bereikbare stad), bewoners en stakeholders gaan werken aan de ambitie om in elke wijk een groene verbinding te maken tussen het centrale plein en een robuust park.

We werken aan het monitoren van onze groen-blauwe ambities.

Wat doen we in 2021?

In Wielwijk en in de Vogelbuurt werken we aan monitoringsprogramma's in 2021 om de effecten van de groen-blauwe maatregelen te meten. Hiermee krijgen we inzichtelijk of de ambities daadwerkelijk behaald worden en of maatregelen ook elders toepasbaar zijn. In Wielwijk vinden deze activiteiten plaats als onderdeel van het Europese LIFE Critical project.

We geven invulling aan de kaders en ontwikkelrichtingen uit de Beleidsvisie Dordtse binnenhavens.

Wat doen we in 2021?

Het gebruik van de havens en kades wordt juridisch verankerd, het vergunningsstelsel opgetuigd en toezicht en handhaving geregeld. Gemeente breed werken we aan het versterken van de positionering van (Samen) stad aan het water, een optimaal toekomstbestendig gebruik van de havens, kades en gastvrijer water. Voor een aantal locaties, zoals Wantij West, stellen we een apart ontwikkelkader op in relatie met de plaatsen voor Leefwerf de Biesbosch.

We werken samen met inwoners aan een groene, aantrekkelijke en gezonde stad.

Wat doen we in 2021?

We faciliteren inwoners op verschillende manieren bij het vergoenen van hun tuinen. We nemen bewoners structureel mee als we zelf aan de slag gaan met vergroening bij groot onderhoud. Daarnaast faciliteren we bewoners die zelf een groene tuin willen aanleggen en onderhouden, maar niet weten hoe zij dat het beste kunnen doen. Dit doen we bijvoorbeeld met een tuincoach.

We transformeren de Dordwijkzone tot stadspark en klimaatbuffer.

Wat doen we in 2021?

We starten met de transformatie van de Dordwijkzone naar een aantrekkelijk, goed toegankelijk en klimaatbestendig stadspark. Het doel is om ontwikkelingen op het gebied van gezondheid, sport, leisure en kleinschalige evenementen mogelijk te maken. Hiervoor werken we met een visie en toetsingskader dat ontwikkelgericht is. We stimuleren stakeholders om met initiatieven komen en stellen zelf maatregelen op voor de infrastructuur.

We werken aan de Wantijzone als zoetwater getijdenpark.

Wat doen we in 2021?

We werken samen met een coalitie van onder meer Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam aan de realisatie van de gebiedsvisie Wantijzone. Daar waar zich kansen voordoen starten we met de voorbereiding en uitvoering van maatregelen die bijdragen aan dit getijdenpark. Met de eindconferentie van ons EU BEGIN project (Blue Green Infrastructures through Social Innovation) zetten we het Wantij als getijdenpark en de Dordwijkzone als stadspark internationaal in het zonnetje.

We verminderen de hotspots met gedumpte huishoudelijk afval.

Wat doen we in 2021?

Met extra projectmatige inzet en activiteiten, samen met partners in de buurt, zetten we volop in op gedragsverandering bij afval hotspots. We willen hiermee bereiken dat er anders met de openbare ruimte wordt omgegaan. We brengen de bijplaatsingen van afval naast huisvuilcontainers zoveel mogelijk terug.

Deze activiteit levert een bijdrage aan de uitvoering van beleidswens [2. Schone openbare ruimte](#) uit de Kadernota 2020.

Toelichting beleidsafwijking

De inzet op het opruimen van bijgeplaatst afval naast containers is verhoogd, in samenhang met de maatregelen vanuit het nieuwe Grondstoffenplan. In Dordrecht West wordt daardoor het beeld bij de huisvuil containers stapsgewijs verbeterd. Vanwege de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande beperkende maatregelen ligt de sturing op gewenst gedrag nagenoeg stil. Deze aanpak wordt in juni gestart, in aangepaste vorm vanwege de nog geldende sociale beperkingen. Het totaal aantal Dordtse Doorpakkers is gestegen tot ruim 1.000.

We voeren grote onderhoudsprojecten uit.

Wat doen we in 2021?

Ook in 2021 voeren we, naast het reguliere onderhoud aan onze stad, een aantal grote projecten uit. Uit inspecties is gebleken dat het noodzakelijk is om meer (delen van) kademuren te vernieuwen of te repareren. Belangrijke locaties zijn de Korte Kalkhaven/Keizershof en de Kuipershaven en een groot nieuw project betreft Achterhakkers. Voor de Bankastraat gaan we aan de slag met het herinrichtingsplan dat in samenwerking met bewoners is gemaakt. Doel hierbij is om de straat veiliger en meer leefbaar te maken.

Toelichting beleidsafwijking

Het reguliere onderhoud aan bijvoorbeeld wegen, riolen en kademuren gaat conform planning. Zo is een start gemaakt met de reconstructie van de Stadspolderring en met de Bankastraat fase 2. Herinrichting van Hallincqlaan/Stooplaan wordt uitgesteld in verband met bouwverkeer van het Kromhout. In plaats daarvan wordt project herasfalteren Rijksstraatweg opgepakt.

We publiceren een projectenkaart voor inwoners.

Wat doen we in 2021?

We tonen onze plannen en projecten op een digitale kaart aan onze inwoners en andere geïnteresseerden zodat die weten wat er gaat gebeuren in de stad. Deze kaart is bereikbaar via de gemeentelijke website.

We gaan in gesprek met de stad over de visie De Staart als waterveilige ontwikkeling.

Wat doen we in 2021?

De ontwikkeling van De Staart als schuillocatie bij een dreigende overstroming - en als hefboom voor een permanent duurzame gebiedsontwikkeling - is gekatalyseerd door de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam van 2020. De tentoonstelling en bijbehorende debatten zullen in het voorjaar 2021 plaatsvinden in Dordrecht, op De Staart. We hebben ook binnen het VN programma 'Valuing Water' een zogenaamde Journey over de Staart als groot schuilgebied. Met het evenement 'De redders van Dordt' laten we zien hoe de Staart een groot schuilgebied kan zijn bij een dreigende overstroming. Hierbij worden scholieren betrokken en is aandacht voor techniekonderwijs.

We zoeken regionale samenwerking bij het verkennen van de effecten van zeespiegelstijging.

Wat doen we in 2021?

We werken samen met partners in het Delta programma Rijnmond Drechtsteden aan verschillende onderzoeken waarin de gevolgen van de zeespiegelstijging in deze regio worden onderzocht. Voor Dordrecht is dit belangrijk voor de bescherming van onze unieke buitendijkse gebieden: het historisch havengebied en de Biesbosch.

We zetten een nieuwe netwerkorganisatie op voor het Nationaal Park NL Delta.

Wat doen we in 2021?

In 2021 behoort de NL Delta tot een van de nationale parken van Nederland. Een dynamisch deltagebied dat zich strekt van slot Loevestein, via het icoon de Biesbosch, tot voorbij de Haringvlietdam. Samen met onder andere de provincie Zuid-Holland, provincie Noord-Brabant en natuurorganisaties werken we een organisatiemodel uit voor het Nationaal Park NL Delta. De samenwerking draagt bij aan de ontwikkeling van natuur, beleving en is een aanjager voor een duurzame regio.

Toelichting beleidsafwijking

Nationaal Park NLDelta (in oprichting) is de afgelopen periode in diverse gremia nadrukkelijk onderwerp van gesprek geweest. Uit de laatste bestuurlijke bijeenkomst bleek het draagvlak nog niet voldoende. Dit heeft NLDelta doen besluiten een pas op de plaats te maken en het indienen van de statusaanvraag Nationaal Park NLDelta uit te stellen. NLDelta gaat de wensen en behoeften, vragen en opmerkingen bij de verschillende betrokken partijen ophalen en inventariseren. Daarmee wordt de druk van het besluitvormingsproces afgehaald. Ook wordt hiermee ruimte gecreëerd om de betrokkenheid te vergroten en draagvlak voor de ontwikkeling van een nationaal park te organiseren.

We werken aan een beleidsmatige aanpak biodiversiteit.

Wat doen we in 2021?

Naast kansen voor het stimuleren van biodiversiteit, zien we dat er een grote druk ligt op onze biodiversiteit door onder meer ziekten, plagen en invasieve exoten. We werken in 2021 daarom aan een samenhangend beleidsmatige aanpak biodiversiteit. In dit plan geven we aan hoe we de biodiversiteit bevorderen en hoe we actuele problemen die inwerken op onze biodiversiteit oplossen. We maken intern afspraken over proces, organisatie en borging van onze beleidsmatige aanpak. Om te onderzoeken of we onze biodiversiteit behouden, stellen we een monitoringsplan op en meten we welke biodiversiteit we hebben.

Toelichting beleidsafwijking

We werken in 2021 aan de beleidsmatige aanpak biodiversiteit, maar dit krijgen we dit jaar niet helemaal af. Dit komt onder andere door het opzetten van de werkgroep biodiversiteit en nog lopende studies naar biodiversiteit waarvan we de resultaten willen meenemen in de aanpak. Ook werken we eerst aan verduidelijking en borging van wetsgerelateerde onderwerpen (Wet natuurbescherming, Unielijst invasieve exoten). Die hebben de meeste prioriteit, omdat we moeten voldoen aan de vereiste wet- en regelgeving. De prognose is om de beleidsmatige aanpak als geheel medio 2022 compleet te hebben. De beleidsmatige aanpak biodiversiteit nemen we op in een volgende versie van de omgevingsvisie (2.0).

We werken aan een uitvoeringsplan voor natuurinclusief bouwen.

Wat doen we in 2021?

Bebouwing levert een potentieel belangrijke bijdrage aan onze biodiversiteit (zoals met nieuwe insectenhôtels en vogelnestkasten). Natuurinclusief bouwen bij nieuwe ontwikkelingen is daarom belangrijk. We leggen in ons uitvoeringsplan vast hoe we natuurinclusief bouwen standaard maken in nieuwe projecten (zoals proces, borging, et cetera). Daarnaast stimuleren we samen met Duurzaamheidscentrum Weizigt bewoners om natuurinclusieve maatregelen te treffen bij bestaande bouw.

Financiële afwijkingen

Groen en Ruimtelijk

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Tijdelijke verkeersmaatregelen evenementen vallen tegen	I	-150			-150
2. Kosten boomonderhoud vallen tegen	S*	-325			-325
3. Exploitatie kabels en leidingen en dichten sleuven valt mee	S*	-161	254		93
		-636	254	0	-382
Geraamd resultaat					-382

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Tijdelijke verkeersmaatregelen evenementen vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 150.000 hoger dan begroot, omdat er vanwege de positievere inschattingen rondom het coronavirus meer evenementen plaats kunnen vinden in de tweede helft van 2021 dan verwacht waardoor meer tijdelijke verkeersmaatregelen nodig zijn. Begin 2021 is vanwege de grote onzekerheid rondom het coronavirus besloten om het budget van € 300.000 af te ramen ten behoeve van de organisatie van de [Dordtse feesten](#). De huidige inschatting rondom het coronavirus is echter positiever en verwacht wordt dat de helft van de evenementen toch (in aangepaste vorm) doorgang zullen vinden.

2. Kosten voor boomonderhoud vallen tegen

De lasten zijn structureel € 325.000 hoger dan begroot, omdat een hogere kwaliteit en kwantiteit van snoeiwerk aan bomen noodzakelijk is om de snoeiachterstand van de laatste jaren (zie ook [Kadernota 2022, boomonderhoud](#)), te beperken en te voorkomen dat onveilige situaties ontstaan.

3. Exploitatie kabels en leidingen en dichten sleuven valt mee

De baten zijn structureel € 254.000 hoger dan begroot, omdat er meer projecten in de stad met graafwerkzaamheden plaatsvinden, waardoor er meer legesinkomsten voor kabels en leidingen en vergoedingen voor het graven van sleuven worden ontvangen (zie ook [Kadernota 2022](#)).

De lasten zijn incidenteel € 161.000 hoger dan begroot, omdat de extra projecten meer kosten veroorzaken aan graafwerkzaamheden en het dichten van sleuven.

Sociaal en Zorgzaam Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Het streven om de stad Dordrecht nog socialer en zorgzamer te maken was al breed omarmd. Net als de vorige jaren staat voor 2021 weer een breed scala aan acties op de planning om aan onze ambitieuze doelstellingen te werken. In een veranderde realiteit, waarin zowel vraag als oplossing worden beïnvloed door corona, zetten we ons in 2021 onverminderd in om de inwoners van onze stad te ondersteunen. We bouwen daarbij deels voort op onze aanpak uit 2020, zoals het borgen van de initiatieven rondom het tegengaan van eenzaamheid of het verder ontlasten van mantelzorgers. Ook starten in 2021 enkele geheel nieuwe projecten, zoals het adviespunt scheiden of nieuwe ontmoetingscentra in de wijk. Door in 2021 verder in te zetten op de variatie aan activiteiten, zowel laagdrempelig en preventief als een intensieve persoonlijke begeleiding van inwoners met problemen, voorkomen we escalatie van problematiek of versterken we de mogelijkheden om inwoners passend te ondersteunen in hun hulpvraag.

Voortgang op beleid

Inleiding

Dordrecht blijft vastberaden voortbouwen aan een socialere stad. Ondanks verschillende beperkingen tijdens de eerste helft van 2021 lukt het om veruit de meeste doelstellingen uit te voeren volgens plan. Inwoners en professionals kunnen nu rekenen op nog meer ondersteuning wanneer zij ergens tegenaan lopen. Zo is het adviespunt scheiden onlangs geopend en lopen de aanpak eenzaamheid en de ketenaanpak schulden door.

Tegelijk zien we dat de huidige omstandigheden vragen om werkwijzen die we niet van tevoren konden bedenken. Ontmoeting vond minder plaats, sporten was vaak niet mogelijk en van het gebrek aan perspectief raken mensen mentaal moe. De professionals in Dordrecht krijgen hier dagelijks mee te maken, terwijl zij er zelf ook hinder van ondervinden. Toch staan zij elke dag weer klaar om er te zijn voor degenen die hun hulp kunnen gebruiken. Hun inzet is afgelopen maanden geïntensiveerd, zeker bij het jongerenwerk en de jeugdzorg. Tegelijk zien we voor de toekomst nog veel onzekerheid rondom de effecten van corona op de zorgvragen en ondersteuning van onze inwoners. Wel weten we dat onze sociale voorzieningen de komende jaren extra belangrijk zijn. Daarom is het goed dat de planning van de doorontwikkeling van het sociaal wijkteam en de wijkontmoetingsplekken lopen zoals verwacht. En dat we voortbouwen op goed werkende aanpakken voor aandachtshuishoudens en kwetsbare jongeren.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Sociaal en Zorgzaam Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Gerichte, lokale inzet op preventie.

De maatregelen vanwege corona hebben laten zien hoe belangrijk het is dat er activiteiten zijn om elkaar te ontmoeten. Tegelijkertijd is het ingewikkeld om deze ontmoeting te organiseren door dezelfde coronamaatregelen. Het sociaal netwerk dat ontstaat door ontmoeting is juist van groot belang in het vroeg signaleren van problemen en het doorverwijzen naar hulp. In 2021 investeren we daarom extra in preventie, zodat eerder zicht ontstaat op de hulpvragen in de stad.

Doelstelling 2: Passende, tijdige en betaalbare ondersteuning voor alle Dordtenaren.

Dordtenaren moeten de ondersteuning krijgen die nodig is, tijdig en passend. Dit is nog niet altijd het geval. Samen met partners werken we eraan om dit wel voor alle inwoners voor elkaar te krijgen. Een belangrijke (financiële en inhoudelijke) impuls hiervoor biedt het (in juni 2019 vastgestelde) investeringsplan Sociaal Domein. Een plan dat er ook voor dient te zorgen dat de kosten in de toekomst betaalbaar blijven, terwijl het aantal Dordtenaren dat een beroep doet op ondersteuning steeds verder toeneemt.

Doelstelling 3: Het vergroten van de (financiële) zelfredzaamheid van (kwetsbare) inwoners.

We willen dat Dordtenaren zoveel mogelijk financieel zelfredzaam zijn. We realiseren ons dat dit niet voor iedereen haalbaar is. De eerste maanden van de coronacrisis maakten zichtbaar welke groepen materieel en immaterieel het meest kwetsbaar zijn. In 2021 is de verwachting dat veel meer mensen te maken krijgen met inkomens- en schuldenproblematiek. Binnen het programma 'Samen tegen armoede' werken we met verschillende maatschappelijke partners aan het voorkomen en aanpakken van armoede en schulden en het vergroten van de bestaanszekerheid van (kwetsbare) inwoners.

Doelstelling 4: Alle Dordtenaren kunnen naar eigen vermogen meedoen.

We willen recht doen aan wat mensen kunnen, zodat iedereen naar vermogen mee kan doen. Dordtenaren die niet aan het werk of naar school kunnen, doen mee via vrijwilligerswerk, gaan via participatieplekken aan de slag of maken gebruik van dagbesteding. We willen mensen geen label geven en bekijken wat het beste is voor onze inwoners. Nieuwkomers willen we ondersteunen, zodat ze zich kunnen ontplooien en mee kunnen doen in de samenleving.

Doelstelling 5: Het ondersteunen en stimuleren van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers.

De gemeente heeft veel waardering voor de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, dit laat zij onder andere blijken door de speciale Dordtpas voor mantelzorgers, de verwenweek voor mantelzorgers en de jaarlijkse vrijwilligersprijzen. Als de (zorg)taken tijdelijk te zwaar worden of mantelzorgers even op adem moeten komen biedt de gemeente voorzieningen die de mantelzorgtaken tijdelijk verlichten (respijt zorg), zoals logeerszorg of vervangende mantelzorg aan huis. In 2021 intensiveren we dit aanbod en werken we aan een grotere bekendheid van het bestaande aanbod om vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen.

We continueren het netwerk rondom #jebentnietalleen - BELEIDSWENS UIT KADERNOTA 2021.

Wat doen we in 2021?

In 2019 is eenzaamheid breed onder de aandacht gebracht. De geslaagde campagne #jebentnietalleen heeft veel initiatieven losgemaakt. Deze initiatieven van maatschappelijke partijen willen we behouden en borgen. De campagne eenzaamheid richt zich op de hele stad en focust zich op bewustwording, betekenisvolle ontmoetingen en uitbreiden van het netwerk 'samen tegen eenzaamheid'. Hiervoor is in 2021 en in 2022 € 125.000 vrijgemaakt.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [Eenzaamheid/#jebentnietalleen](#) uit de Kadernota 2021.

	Bedragen x € 1.000			
Financiële informatie:	2021	2022	2023	2024
Eenzaamheid/#jebentnietalleen	125	125		

We zetten een adviespunt op rondom scheidingen.

Wat doen we in 2021?

We zetten een Adviespunt Scheiden, Kind en ouderschap op die expertise bundelt rondom echtscheidingen voor vragen en adviezen rondom scheiden bij ouders met kinderen. Het adviespunt richt zich in eerste instantie op professionals uit het voorveld (zoals consultatiebureau, scholen, kinderopvang) en geeft proactief adviezen, informatie en coaching. Het deelt kennis, geeft inzicht in belangen en gedrag, brengt partijen samen rondom relevante probleempunten en ontwikkelt nieuw aanbod.

Het adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap wordt opgezet in samenwerking met de gemeenten Papendrecht en Zwijndrecht.

We ontwikkelen een wijkgerichte aanpak voor vroegsignalering en preventie.

Wat doen we in 2021?

We ontwikkelen, ingegeven vanuit de praktijk en data én samen met maatschappelijke partners, een aanpak om de belangrijkste voorspellers van zorg (zoals armoede, laaggeletterdheid, eenzaamheid en werkloosheid) tijdig te signaleren en op te lossen. We bekijken hierbij per wijk wat nodig is: of er specifieke inzet nodig is en zo ja, welke.

We werken aan een fieldlab voor innovatie in gezondheid en zorg.

Wat doen we in 2021?

In 2020 hebben we samen met het Albert Schweitzer ziekenhuis, het Da Vinci College en de GGD ZHZ verkennende, eerste stappen gezet om te komen tot meer toegepaste innovatie in gezondheid en zorg. In 2021 ontwikkelen we verder om te komen tot een fieldlab Drechtsteden waar geleerd en gewerkt wordt met (nieuwe) zorgconcepten en de inzet van ICT en zorgtechnologie. Zorginstellingen, het bedrijfsleven, bewoners en de topsector Life Science & Health (Health Holland) spelen hierbij een belangrijke rol.

We starten met de pilot Flexibel Interventie Team in Samenwerking.

Wat doen we in 2021?

In het vierde kwartaal van 2020 wordt er in 1 of 2 wijken gestart met een Flexibel Interventie Team in Samenwerking (FLITS) dat in 2021 verder uitgerold zal worden binnen Dordrecht. Dit integrale team met specialisten uit de zorgmarkt sluit aan op de expertise van het Sociaal Wijkteam en wordt snel, beschikkingsvrij, intensief en kortdurend (maximaal 6 maanden) ingezet bij complexe gezinsproblematiek. Doelstelling is om het gezinssysteem en hun netwerk duurzaam te versterken waardoor inzet van geïndiceerde zorg niet nodig is.

We voegen wmo-expertise toe in de aanpak vraagverheldering in het sociaal wijkteam.

Wat doen we in 2021?

Er vindt een integrale vraagverheldering plaats (0-100), conform de integrale klantroute van het Sociaal Wijkteam. In de periode 2021-2023 voegen we daar ook, op afroep, de expertise van de Wmo consulenten van de Sociale Dienst Drechtsteden aan toe. We werken begin 2021 aan een implementatieplan. Een jaar na de start evalueren we.

In 2020 startten we al met een pilot waarin we de expertise van de Wmo consulenten (Wmo indicaties) van de Sociale Dienst Drechtsteden toevoegen aan de aanpak vraagverheldering. In 2021 breiden we deze aanpak uit naar alle sociale wijkteams in de stad.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [4. Capaciteitsuitbreiding sociaal wijkteam](#) uit de Kadernota 2020.

We verbeteren de aanpak om aandachtshuishoudens te ondersteunen.

Wat doen we in 2021?

We willen dat aandachtshuishoudens (oftewel multiprobleemgezinnen) beter geholpen worden. Hiervoor voeren we, samen met maatschappelijke partners, de gemeentelijke interventiespecialist en de sociaal pontonnier een plan van aanpak uit dat uit verschillende oplossingsrichtingen bestaat. In 2021 willen we minstens 60 huishoudens helpen met de nieuwe aanpak. Daarnaast werken we vanuit de aanpak aandachtshuishoudens aan bestuurlijke commitment en samenwerking met de zorgverzekeraar VGZ en GGZ Yulius.

Deze activiteit levert een bijdrage aan de uitvoering van beleidswens [7. Uitvoeringsbudget Sociaal Pontonnier](#) uit de Kadernota 2020.

We benaderen huisartsen om de inzet van beschikingsvrij aanbod te bevorderen.

Wat doen we in 2021?

De toegang tot het verlenen van zorg loopt via verschillende kanalen, zoals het sociaal wijkteam, de Sociale Dienst en huisartsen. De huisartsen zijn een samenwerkingspartner waar we nog extra op kunnen inzetten. Daar willen we in 2021 werk van maken. Hoe we dat gaan doen zal in overleg zijn met de huisartsen. Concrete voorbeelden zijn: het inzetten van praktijkondersteuners jeugd, afspraken over inzet van aanbieders bij medische verwijzingen en het in beeld brengen van beschikingsvrij aanbod.

We werken aan de doorontwikkeling van Jongeren op de Rit.

Wat doen we in 2021?

Voor kwetsbare jongeren willen we een sluitende ketenaanpak. Zij mogen niet tussen het wal en het schip vallen. Samen met belangrijke netwerkpartners (Sociaal Wijkteam, Sociale Dienst Drechtsteden en Jongerenwerk) werken we aan het verbeteren van het proces van de ketenaanpak JOR. We onderzoeken waar "snellere" en passende routes mogelijk en nodig zijn voor deze kwetsbare jongeren. Succesvol voorbeeld is de uitkeringsaanvraag zonder verplichte zoektermijn van vier weken voor kwetsbare jongeren binnen Jongeren Op de Rit (JOR). We zetten het project Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) als onderdeel van JOR voort. We intensiveren de rol van jongerenregisseur door hun toolbox uit te breiden, zodat zij de jongere integraal kunnen ondersteunen op de leefgebieden waar dat nodig is.

We implementeren de ketenaanpak schulden.

Wat doen we in 2021?

Samen met maatschappelijke partners implementeren we de in 2020 ontwikkelde ketenaanpak schulden. Vanuit een uniforme aanpak werken we aan een versterking van de kwaliteit van dienstverlening met als doel snelle, passende en stress-sensitieve dienstverlening. Inwoners worden zo vroeg mogelijk en op een eenduidige manier geholpen.

We continueren de pilot stress-sensitieve dienstverlening.

Wat doen we in 2021?

Samen met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) continueren we de pilot 'stress-sensitieve dienstverlening eenoudergezinnen'. Een samengesteld team van SDD en SWT medewerkers biedt Dordtse eenoudergezinnen coaching en begeleiding gericht op duurzame financiële zelfredzaamheid; het liefst naar betaald werk. Werkende weg wordt de nieuwe methodiek door het team ontwikkeld.

Onderdeel van de pilot is het project kinderopvang (beleidswens [5. Kinderopvang en stress-sensitieve dienstverlening](#) uit de Kadernota 2020). Dit project is als gevolg van corona vertraagd en zal naar verwachting pas eind 2020/begin 2021 starten. Doel van dit project is het realiseren van overbruggende kinderopvang voor een aantal maanden voor ouders van kinderen uit de Drechtsteden die deelnemen aan PERSPECT en aan de pilot stress-sensitieve dienstverlening, zodat zij snel aan de slag kunnen met hun traject richting werk of scholing.

We evalueren de opschaling van de pilot 'Vroeg Eropaf'

Wat doen we in 2021?

Vooruitlopend op de aangepaste Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) is in juli 2020 het project Vroeg Eropaf bij betalingsachterstanden opgeschaald van Dordrecht West naar de rest van de stad. De aanpak zorgt er voor dat beginnende betaalachterstanden van vaste lastencrediteuren, zoals woningcorporaties, uitgewisseld worden. Een stedelijk vroegsignaleringssteam gaat eropaf om mensen hulp te bieden. In 2021 evalueren we de opschaling.

We verbinden en intensiveren initiatieven gericht op het verbeteren van de bestaanszekerheid.

Wat doen we in 2021?

Onzekere inkomsten en stijgende vaste lasten gecombineerd met een complex toeslagenstelsel, een flexibele arbeidsmarkt en een neergaande conjunctuur maken dat bij verschillende groepen inwoners de bestaanszekerheid in het geding kan komen. Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te kunnen wonen, toegang te hebben tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen. In 2021 verbinden en intensiveren we initiatieven gericht op het verbeteren van bestaanszekerheid voor kwetsbare groepen. Dat gaat bijvoorbeeld over het vergroten van het bereik van onze hulp bij schulden en inkomensproblematiek bij werkenden, zzp'ers en jongeren. Dat doen we onder meer door nieuwe partijen aan te sluiten op de ketenaanpak schulden.

We organiseren het beleid en de uitvoering van de participatieplekken lokaal.

Wat doen we in 2021?

We verwachten dat we deze verantwoordelijkheid lokaal effectiever kunnen oppakken. Door participatieplekken te verbinden aan de 'No-Label' plekken en het lokale vrijwilligerswerk kunnen we beter vorm geven aan de signaalfunctie en waakvlamfunctie van de leerwerkbedrijven en de ontwikkelingsmogelijkheden van de participanten. Daarnaast willen we de participatieplekken graag inzetten voor een bredere doelgroep. Tot slot verwachten we dat we kosten kunnen besparen op de uitvoer van de participatieplekken door deze anders te organiseren.

We ontwikkelen een wijkontmoetingsplek nieuwe stijl in Crabbehof en Stadspolders.

Wat doen we in 2021?

In de Stoof (Crabbehof) en het Polderwiel (Stadspolders) combineren we de bibliotheek met ontmoeting. Op deze manier dragen we bij aan efficiënter gebruik van ons maatschappelijk vastgoed in de wijk en dragen we bij aan de bezuinigingsopgave van de bibliotheek. Daarnaast breiden we, samen met betrokken zorgpartijen, culturele organisaties, sportverenigingen e.a. het aantal inloopactiviteiten uit, zodat er een laagdrempelig netwerk in de stad ontstaat voorliggend aan zwaardere zorg.

We voeren de nieuwe wet inburgering in.

Wat doen we in 2021?

In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten per 1 juli 2021 de regie over de inburgering. We zijn dan verantwoordelijk voor de inkoop en het aanbieden van inburgeringstrajecten, het afnemen van een brede intake voor inburgeringsplichtigen en het opstellen van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie. Ook ontzorgen we asielmigranten in hun beginperiode in Dordrecht op financieel gebied en geven we maatschappelijke begeleiding. Samen met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) en andere partners geven we hieraan vorm en inhoud en zorgen we dat dit op 1 juli 2021 staat. In de beleidsvoorbereiding en uitvoering van de nieuwe wet inburgering koppelen we waar mogelijk het beleid en de uitvoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Aanpak Laaggeletterdheid.

Toelichting beleidsafwijking

De invoeringsdatum van de nieuwe wet is door minister Koolmees doorgeschoven naar 1 januari 2022 (in plaats van 1 juli 2021). We liggen goed op koers naar de nieuwe datum. Op 26 januari 2021 heeft de raad het beleidskader inburgering vastgesteld. Met dit kader als leidraad werken we samen met de SDD, Vluchtelingenwerk en andere partners aan de invoering op 1 januari 2022.

We bieden mantelzorgvakanties aan als respijtvoorziening.

Wat doen we in 2021?

Voor een groep zwaar overbelaste mantelzorgers ontwikkelen we een speciale mantelzorgvakantie. Tijdens deze midweek krijgen zij handvatten om hun draagkracht te versterken. Gedurende de midweek wordt vervangende zorg geregeld voor de zorgvrager. De voorbereiding hiervan zijn gestart in 2020. Door de gevolgen van de coronacrisis konden de mantelzorgvakanties niet doorgaan.

Toelichting beleidsafwijking

In verband met de ontwikkeling van het afgelopen jaar hebben we besloten vervangend respijtzorgaanbod te ontwikkelen. Onder de noemer "Zorg voor jezelf" kunnen mantelzorgers deelnemen aan verschillende (online en offline) bijeenkomsten, lezingen en cursussen. Deze zijn gericht op ontspanning en tijd nemen voor je zelf met als doel weer op adem te komen. Het programma is met een openingsbijeenkomst eind april officieel gelanceerd. In het najaar hopen we hier ook een dag of midweek weg aan toe te kunnen voegen. Dit is echter volledig afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent de pandemie.

We evalueren de pilot 'logeerzorg'.

Wat doen we in 2021?

In 2019 zijn we gestart met de pilot 'Logeerzorg'; een respijtvoorziening die mantelzorgers de mogelijkheid biedt om de ondersteuning aan hun naaste voor meerdere dagen goed voorbereid over te dragen aan professionals. In 2020 heeft deze pilot een aantal maanden stil gelegen vanwege de corona-uitbraak. We ronden het eerste jaar van de pilot begin 2021 af en evalueren of de logeerzorg voorziening aanslaat, wat werkt en/of er ontwikkelmogelijkheden zijn.

We meten de effecten van PEERpoint Herstelacademie en onderzoeken een structurele voortzetting.

Wat doen we in 2021?

De gemeente heeft samen met vijf GGZ instellingen de pilot PEERpoint Herstelacademie opgezet. Doel van de pilot is om GGZ zorg te verschuiven naar de voorkant en hiermee te werken aan een verbetering van de kwaliteit van leven van deelnemers als ook het voorkomen van langdurige en kostbare behandeltrajecten. De Herstelacademie is gericht op zelfregie en herstel na een levensonwrichtende gebeurtenis (depressie, verslaving, dakloosheid, et cetera.). De herstelacademie biedt gespreksgroepen, lotgenotencontact en trainingen en wordt volledig gerund door vrijwilligers en ervaringsdeskundigen.

Financiële afwijkingen

Sociaal en Zorgzaam

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Regionale jeugdhulp valt duurder uit	I/S	-5.324		1.355	-3.969
2. We zetten steunpakketten jeugd in	I	-220			-220
3. Inkomsten Essenhof vallen tegen	I		-420		-420
4. Lasten geïndiceerde WMO-voorzieningen dalen	I/S*	166			166
5. Extra begeleiding dak- en thuislozen	I	-134			-134
6. Exploitatie wijkaccommodaties vallen tegen	I	50	-120		-70
7. Lasten participatie nemen toe	I	-345			-345
8. Intensiveringsmaatregelen uitgevoerd	I	-141			-141
9. Extra personeel ingezet	I	-480			-480
		-6.428	-540	1.355	-5.613
Geraamd resultaat					-5.613

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Regionale jeugdhulp valt duurder uit

De lasten zijn deels structureel en deels incidenteel € 5.324.000 hoger dan begroot, omdat

- we kampen met hogere tarieven voor zorgaanbieders, hogere inzet per jeugdige, meer jeugdige cliënten met (zwaardere) psychische problematiek, meerkosten voor 'Jeugdhulp naar Voren', uitblijvende c.q. vertraagde realisatie van ombuigingsmaatregelen, extra personele inzet bij zowel de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ als Stichting Jeugdteams en geactualiseerde verdeelsleutels uit de [Meicirculaire 2021](#) (€ 4.041.000).
- het voordelige effect door het geleidelijk afschaffen van solidariteit minder gunstig is (€ 1.283.000).
- zorgaanbieders van jeugdhulp extra (beschermings-) maatregelen vanwege COVID-19 hebben getroffen (€ 155.000).
- de eindafrekening 2020 iets minder nadelig uitvalt (€ 155.000).

Er is € 1.355.000 minder naar de Algemene Reserve geboekt dan begroot, omdat de extra rijksmiddelen uit de Meicirculaire 2021 voor de aanpak van jeugdzorg-problematiek (zie [programma Algemene Dekkingsmiddelen](#)) niet toereikend zijn om het tekort op jeugdhulp af te dekken. In het risicoprofiel was hiermee rekening gehouden.

2. We zetten steunpakketten jeugd in

De lasten zijn incidenteel € 220.000 hoger dan begroot, omdat:

- we deskundigheid bevorderen van partners, die met (kwetsbare) jongeren werken.
- we extra ontmoetingen met jongeren organiseren.
- we jongeren met mentale klachten ondersteunen.

Zie raadsinformatiebrief [Coronamaatregelen \(13 april 2021\)](#) voor meer informatie.

Hier tegenover staan rijksmiddelen voor corona steunpakketten, die verantwoord zijn op het [programma Algemene Dekkingsmiddelen](#).

3. Inkomsten Essenhof vallen tegen

De baten zijn incidenteel € 420.000 lager dan begroot, omdat:

- door de coronamaatregelen uitvaarten in de Thuredrith aula niet mogelijk zijn, waardoor de inkomsten uit catering lager zijn (€ 125.000).
- het aandeel technisch cremeren, met een relatief laag tarief, hoger is dan verwacht (€ 150.000).
- oversterfte van 80-plussers in 2020 (als gevolg van corona) er dit jaar in resulteert dat minder 80-plussers komen te overlijden (€ 45.000).
- het crematorium Zwijndrecht eerder dan verwacht, na de zomermaanden, in bedrijf gaat (€ 100.000).

4. Lasten geïndiceerde WMO-voorzieningen dalen

De lasten zijn structureel € 135.000 hoger en incidenteel € 301.000 lager dan begroot, omdat:

- de eigen cliënt-bijdragen voor huishoudelijke ondersteuning lager zijn dan geraamd (€ 135.000).
- de toename van het Drechthopper-vervoer teniet gedaan wordt door minder individueel vervoer (€ 80.000).
- het aanbod (i.c. groepsgroottes) van dagbestedingslocaties kleiner is door de 'anderhalve meter'-maatregel (€ 221.000).

5. Extra begeleiding dak- en thuislozen

De lasten zijn incidenteel € 134.000 hoger dan begroot, omdat er door corona extra begeleiding van dak- en thuislozen nodig is.

6. Exploitatie wijkaccommodaties valt tegen

De lasten en baten zijn incidenteel respectievelijk € 50.000 en € 120.000 lager dan begroot, omdat er door corona minder verhuringen plaatsvinden.

7. Intensiveringsmaatregelen ontmoeting en begeleiding uitgevoerd

De lasten zijn incidenteel € 141.000 hoger dan begroot, omdat in het verlengde van de regionale inspanningen voor re-integratie aanvullend wordt ingezet op inwoners die als gevolg van de coronacrisis hun baan zijn kwijtgeraakt en vanwege de aanschaf van de gratis bellen app Bueno.

8. Lasten participatie nemen toe

De lasten zijn incidenteel € 345.000 hoger dan begroot, omdat de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) als reactie op de coronacrisis extra inzet op re-integratie.

9. Extra personeel ingezet

De lasten zijn incidenteel € 480.000 hoger dan begroot, omdat extra werkzaamheden bij maatschappelijke zorg en subsidieverlening om meer personele inzet vragen. Bij het onderdeel subsidieverlening komt een bedrag van € 50.000 door extra inzet als gevolg van de coronacrisis.

Lerend en Ondernemend Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Werk en onderwijs zijn belangrijke pijlers in onze groeiambitie. Ondanks corona blijven we streven naar 4.000 nieuwe banen. Corona zorgt er voor dat we meer focus hebben op het behouden, ondersteunen en faciliteren van bestaande banen en bedrijven. Het streven naar beter opgeleide inwoners en minder laaggeletterdheid blijft onverminderd groot. Door betere dienstverlening en deregulering willen we de top 5 MKB-vriendelijkste gemeenten bereiken. Juist nu is het van groot belang om bedrijven te faciliteren en ondersteunen. Gesteund door middelen uit de Regiodeal gaan we met het bedrijfsleven en het onderwijs aan de slag om de huidige mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen, ondersteunen we bedrijven bij innovatie en werken we aan de verbetering van de kwaliteit van onze werklocaties. Dordrecht Academy gaat van start en draagt bij aan een breed en goed opleidingsaanbod dat aansluit op de vraag in de arbeidsmarkt.

Voortgang op beleid

Inleiding

We blijven inzetten op meer banen en goed onderwijs. Dit is cruciaal voor onze groeiambitie. De coronacrisis heeft ook in 2021 een enorme impact. Hierdoor is er meer focus gekomen op het behouden, ondersteunen en faciliteren van bestaande banen en bedrijven. We organiseren bijvoorbeeld wederom een toonaangevend MKB event om het netwerk van en met ondernemers te versterken. Via verschillende innovatieprojecten, met middelen uit de Regiodeal, pakken we samen met het lokale en regionale bedrijfsleven de belangrijkste uitdagingen in hun sectoren aan. We blijven ernaar streven om bij de top 5 MKB-vriendelijkste gemeenten te komen. Via verschillende activiteiten, zoals leerwerktrajecten, brengen we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samen. Investeren in goed en passend onderwijs blijft extreem belangrijk. We stimuleren en promoten technisch onderwijs, pakken laaggeletterdheid aan en helpen jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt aan duurzaam werk.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Lerend en Ondernemend Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het verbeteren van de ondernemersdienstverlening en intensiveren van de samenwerking met en tussen ondernemers.

We zorgen voor dienstverlening die hoort bij een gemeente die in de top 5 MKB-vriendelijkste gemeenten staat. We zetten in op een stimulerend ondernemersklimaat als één van de dragers van een sociaal-economisch, sterke stad die de gevolgen van corona zoveel als mogelijk kan beperken. We werken aan een sterk vestigingsklimaat door ruimte te bieden aan bedrijven en start-ups met veelbelovende ideeën en hebben intensief actief contact met ondernemers in de stad. Bij regels geldt "te snappen of te schrappen", we stimuleren lokaal aanbesteden en samenwerken, betalen facturen snel en brengen ondernemers samen in het Drechtsteden Ondernemerscentrum (DOC).

Doelstelling 2: Het aantrekken en faciliteren van bedrijven die banen creëren.

Ondanks corona blijven we ons richten op de sectoren waar op lange termijn banengroei wordt verwacht in de Drechtsteden, zoals logistiek, kennis gedreven maakindustrie, dienstverlening en zorg. Innovatie is hierbij van groot belang. We zorgen voor de juiste randvoorwaarden zodat bedrijven hun innovatieve producten en processen kunnen ontwikkelen en kansen grijpen in de transitie op het gebied van digitalisering, verduurzaming en circulariteit. We doen dit samen met diverse uitvoerings- en acquisitieorganisaties.

Doelstelling 3: Het versterken en aansluiten van het opleidingsaanbod op de vraag van de arbeidsmarkt.

We stimuleren en helpen onderwijsinstellingen en werkgevers bij het versterken en verbreden van (vak)opleidingsaanbod, stageplaatsen en werkgelegenheid. Er is focus op sectoren waar we de komende jaren groei en investeringen verwachten en op de behoefte aan personeel. We dragen bij aan het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt, onder andere via doorlopende leerlijnen en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen.

Doelstelling 4: Goed en aantrekkelijk onderwijs, waarin iedereen kan meedoen naar vermogen, met gelijke ontwikkelkansen voor alle Dordtenaren.

Iedereen doet mee: dat begint met een goede start als kind op de (voorschoolse)opvang en de basisschool en krijgt een vervolg in het voortgezet onderwijs en in het werkende leven. Het realiseren van gelijke ontwikkelkansen is een toenemende uitdaging door corona, met name voor jongeren die een tijd lang geen of anders onderwijs hebben gekregen en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We blijven werken aan goede scholing en onderwijsfaciliteiten, een goede matching met werkgevers en de aanpak van laaggeletterdheid.

We voeren een campagne, zodat ondernemers elkaar en de gemeente makkelijker weten te vinden en (veelbelovende) ondernemers Dordrecht als interessante vestigingslocatie zien.

Wat doen we in 2021?

Uit het MKB dienstverlening onderzoek blijkt dat ondernemers behoefte hebben aan beter zicht op de op de aanwezigheid van gemeentelijke voorzieningen om hen te faciliteren en te ondersteunen. Dit toetsen we zelf ook, onder andere via klantreizen. Door middel van een campagne wordt het vestigingsklimaat in de stad zichtbaar gemaakt en getoond op welke manier de gemeente dit faciliteert. Zeker in deze tijd is het van belang dat (nieuwe) ondernemers weten dat het in Dordrecht goed ondernemen is.

Het Binnenstadbedrijf realiseert een meerjarenprogramma.

Wat doen we in 2021?

In 2020 is stevig ingezet op samenwerking tussen partners in de Dordtse binnenstad. In 2021 moet het Binnenstadbedrijf gaan functioneren. Hiermee wordt het vestigingsklimaat, de banengroei en de vitaliteit in de Binnenstad versterkt. De focus ligt op een compact en levendig centrum en het betrekken van cultuur, ambulante handel, vastgoedeigenaren en bewoners.

We organiseren een toonaangevend MKB event, dat aansluit bij de dienstverlening aan ondernemers.

Wat doen we in 2021?

We organiseren opnieuw een toonaangevend MKB event om het netwerk van en met ondernemers te versterken. Ook organiseren we diverse themabijeenkomsten voor ondernemers. We kiezen thema's die door de ondernemers worden aangedragen. We organiseren dit samen met onze partners, zoals de Omgevingsdienst ZHZ, het onderwijs, werkgeversorganisaties en anderen. Dit alles draagt bij aan de op- en uitbouw van het relatiemanagement met bedrijven in onze stad.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [9. MKB vriendelijke gemeente](#) uit de Kadernota 2020.

We faciliteren vier bedrijven op het Distripark en doen minimaal twee gronduitgiften op Businesspark Amstelwijck.

Wat doen we in 2021?

Op het Distripark openen twee bedrijven in 2021 hun deuren. Deze twee bedrijven vertegenwoordigen ongeveer 500 banen. Ook worden op Distripark minimaal twee nieuwe kavels uitgegeven. Op Businesspark Amstelwijck vinden minimaal twee gronduitgiften plaats in 2021. Parallel aan de uitgifte van fase 1 (westkant Distripark), bereiden we fase 2 voor. Dit ligt ten oosten van fase 1.

We ontwikkelen een investeringsstrategie om bestaande werklocaties te verbeteren en beter te benutten en starten met de uitvoering.

Wat doen we in 2021?

Met de investeringsstrategie wordt een plan gemaakt om bestaande werklocaties vitaler te maken. We doen dit door leegstand terug te dringen, kwalitatief te verbeteren en het innovatief vermogen te versterken. Het gaat hierbij om verschillende locaties in de hele stad. In 2021 starten we met de uitvoering.

We voeren innovatie programma's uit op de sectoren maritiem, maakindustrie en zorg.

Wat doen we in 2021?

Bedrijven, onderwijs en maatschappelijke partners hebben belangrijke uitdagingen benoemd binnen de sterke sectoren in de regio. Om die uitdagingen aan te gaan worden zogenaamde roadmaps ontwikkeld en uitgevoerd. Onder andere met middelen uit de Regiodeal worden innovatieprojecten gestart op thema's als duurzaam varen, slimme maakindustrie, deltattechnologie en zorginnovatie. Digitalisering en ICT vormen hierin een belangrijke schakel.

We organiseren innovatie-challenges en een internationaal Smart City event.

Wat doen we in 2021?

We organiseren challenges waarbij bedrijven, studenten en overheid zich gezamenlijk buigen over (maatschappelijke) uitdagingen en innovatieve oplossingen. Hierbij wordt ook de financiering voor innovatieve toepassingen beter verbonden aan de regio. Om Dordrecht op de kaart te zetten als plek voor innovatie, organiseren we een internationaal Smart City event op het Leerpark. Dit event kon in 2020 geen doorgang vinden vanwege coronamaatregelen.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [11. Smart City en Smart Industry](#) uit de Kadernota 2020.

Bij het aantrekken van ondersteunen van bedrijven wordt de mate van circulariteit van de productie en producten altijd meegewogen (activiteit toegevoegd op basis van amendement A5A).

Wat doen we in 2021?

Om bij te dragen aan de beoogde transitie naar een volledig circulaire economie in 2050 wordt waar mogelijk bevorderd dat bestaande bedrijven die transitie zo veel mogelijk mee maken en dat nieuwe bedrijven in de maakindustrie zo veel mogelijk circulair werken, en indien mogelijk herbruikbare en reparabele producten maken.

We organiseren samen met het onderwijs en bedrijfsleven een doorlopende leerlijn voor de logistiek en brengen vraag en aanbod samen.

Wat doen we in 2021?

Voor de logistieke sector wordt het opleidingsaanbod afgestemd op de vraag naar vaardigheden en competenties uit het bedrijfsleven. Dit gebeurt zowel op het VMBO, MBO en hoger onderwijs, waarmee een doorlopende leerlijn ontstaat. We brengen de vraag en het aanbod van scholing en banen binnen de sector samen tijdens bijeenkomsten met bedrijven, studenten, werkenden en werkzoekenden.

We starten met de bouw van het kopgebouw op het Leerpark en bereiden de realisatie van de maakfabriek voor.

Wat doen we in 2021?

Op de campus Leerpark start de bouw van het kopgebouw, met een oplevering in het tweede kwartaal van 2022. In dit gebouw wordt onder andere Dordrecht Academy gevestigd. Ook start de voorbereiding op de maakfabriek waar productieruimte voor start-ups en onderwijsfaciliteiten gehuisvest worden. Om de nieuwe studenten en jonge ondernemers te huisvesten wordt woningbouw voor deze doelgroep gerealiseerd aan de Romboutslaan.

We maken afspraken met bedrijven over een leven lang ontwikkelen en het aanbieden van leerwerktrajecten.

Wat doen we in 2021?

Onderdeel van de Regiodeal is het voortzetten van de MBO aanpak, waarbij we met bedrijven of hun vertegenwoordigende organen afspraken maken over het ontwikkelen van hun medewerkers. Het gaat hierbij om vaardigheden per opleidingsrichting en -niveau die vanuit de bedrijven een opleiding, training of cursus volgen. Jaarlijks worden circa 100 leerwerktrajecten aangeboden.

We promoten en stimuleren technisch onderwijs en technische beroepen door minimaal vier bijeenkomsten voor beroepsoriëntatie te organiseren.

Wat doen we in 2021?

De doelgroepen van de bijeenkomsten voor beroepsoriëntatie zijn scholieren, studenten, werkenden en werkzoekenden. Thema's die hierbij horen zijn doorlopende leerlijnen binnen technische opleidingen, een leven lang ontwikkelen en techniekpromotie via open bedrijven dagen.

Leerlingen uit groep 5 en 6 krijgen zwemles om hun zwemdiploma te halen - BELEIDSWENS UIT KADERNOTA 2021.

Wat doen we in 2021?

We hebben de ambitie dat alle leerlingen de basisschool verlaten met een zwemdiploma. Vier basisscholen doen mee aan de pilot in het schooljaar 2020-2021 en het schooljaar erna. Leerlingen zonder zwemdiploma krijgen wekelijks direct na schooltijd zwemles met als doel hun diploma te halen voordat zij de basisschool verlaten. De resultaten worden gemonitord en na het eerste jaar vindt een evaluatie plaats.

Deze activiteit is de uitwerking van de beleidswens [Meer kinderen een zwemdiploma](#) uit de Kadernota 2021.

	Bedragen x € 1.000			
Financiële informatie:	2021	2022	2023	2024
Meer kinderen een zwemdiploma	45	45		

We maken afspraken over de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp en we monitoren dit.

Wat doen we in 2021?

We hebben afspraken gemaakt over de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp (integraal arrangeren). Deze werkwijze heeft als doel te komen tot "één kind (gezin)-één plan-één dossier" door werkprocessen vanuit onderwijs en jeugdhulp te integreren, zodat de hulp en ondersteuning goed op elkaar aansluit. Over deze werkwijze maken we nu ook afspraken voor de leeftijdsgroep 0-4 jaar. Dit doen we met de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en jeugdhulp en we gaan dit monitoren.

We versterken en stimuleren initiatieven om 250 kwetsbare jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan werk te helpen.

Wat doen we in 2021?

Er worden activiteiten uitgevoerd om jongeren die moeite hebben met het vinden van een baan aan het werk te krijgen. Partners, waaronder Da Vinci College, R-Newt en Stichting Helpende Handen werken aan opleidingen op MBO-1 niveau en intensieve begeleiding van jongeren naar en tijdens opleidingen en werk. Er wordt onderzocht of een gedeelte van de activiteiten doorgezet en gefinancierd kan worden via de ESF+ regeling 2021-2027 (Europees Sociaal Fonds plus).

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [8. Verbinding onderwijs-arbeidsmarkt](#) uit de Kadernota 2020.

Samen met het onderwijsveld ontwikkelen we een uitvoeringsprogramma voor de onderwijsvisie.

Wat doen we in 2021?

Er wordt een uitvoeringsprogramma van de onderwijsvisie ontwikkeld voor de jaren 2021 en 2022. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is het realiseren van een expertisecentrum 'taal en rekenen' en 'voorschoolse educatie'. Andere activiteiten worden georganiseerd om zoveel mogelijk inhoudelijke samenwerking, verbondenheid, inspiratie en vernieuwing te realiseren.

We stellen een plan van aanpak Laaggeletterdheid op en verbeteren de toegankelijkheid van gemeentelijke diensten.

Wat doen we in 2021?

Laaggeletterdheid, betekent geen of onvoldoende vaardigheid in taal, digitaal en rekenen. Dit uit zich in problemen, zoals schulden, slechte gezondheid en langdurige werkloosheid. Dordrecht heeft de regie op het regionale plan van aanpak Laaggeletterdheid 2021-2024 dat in 2021 gereed is. Het Taalakkoord uit 2019 vormt de basis. Daarnaast verbeteren we voor deze doelgroep de toegankelijkheid van gemeentelijke diensten, zowel schriftelijk, digitaal als fysiek.

Financiële afwijkingen

Lerend en Ondernemend

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Investerings onderwijshuisvesting overgedragen	I	-6.400	6.400		0
2. Exploitatie markt valt tegen	I	-20	-53		-73
3. Eigen bijdragen kinderopvang vergoed	I	-21			-21
4. Inkomsten verhuur gymzalen vallen tegen	I		-48		-48
5. Verhuuropbrengsten Duurzaamheidsfabriek Leerpark vallen tegen	I	-100			-100
		-6.541	6.299	0	-242
Geraamd resultaat					-242

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Investerings onderwijshuisvesting overgedragen

De lasten en baten zijn incidenteel € 6,4 miljoen hoger dan begroot, omdat de investeringen die op dit moment nog op de balans bij de gemeente staan tegen boekwaarde worden overgedragen aan Arcade Dordrecht. Deze handeling is onderdeel van het besluit van 19 december 2017 ([zie RIS-dossier 2063876](#)).

2. Exploitatie markt valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 20.000 hoger dan begroot, omdat vanwege coronamaatregelen toiletwagens zijn gehuurd en omdat er belijningen op straat zijn aangebracht.

De baten zijn incidenteel € 53.000 lager dan begroot, omdat vanwege de coronacrisis tijdelijk geen non-food markt heeft plaatsgevonden en omdat minder grote marktkramen zijn toegestaan.

3. Eigen bijdragen kinderopvang vergoed

De lasten zijn incidenteel € 20.000 hoger dan begroot, omdat de eigen bijdragen voor ouders, die tijdens de sluiting van de kinderopvang kosten hebben gemaakt, worden vergoed.

4. Inkomsten verhuur gymzalen vallen tegen

De baten zijn incidenteel € 111.000 lager dan begroot, omdat een deel van de huur voor gymzalen voor het eerste en tweede kwartaal 2021 wegens corona niet in rekening is gebracht.

De baten zijn incidenteel € 63.000 hoger dan begroot, omdat sprake is van compensatie via de regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS).

5. Deelnemersbijdrage Duurzaamheidsfabriek Leerpark valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 100.000 tot € 175.000 hoger dan begroot, omdat de deelnemersbijdrage voor Dordrecht hoger uitvalt dan verwacht. Dit komt doordat de opbrengsten uit verhuur van de Duurzaamheidsfabriek naar verwachting € 200.000 tot € 350.000 lager uitvallen in verband met corona.

Gezond en Levendig Dordrecht

Wat willen we bereiken?

We willen de aantrekkelijkheid en levendigheid van de stad voor bewoners, ondernemers en bezoekers behouden en verbeteren. Hiertoe willen we de schade door de coronamaatregelen beperken en de basisinfrastructuur in de culturele sector en de evenementenbranche in stand houden. Hiervoor voeren we een doorlopende lobby richting het Rijk voor extra ondersteuning. Met de nieuwe Dordtse cultuurnota willen we dat meer en andere mensen bereikt worden met culturele activiteiten, dat de omstandigheden voor cultuurmakers worden verbeterd en dat talentontwikkeling wordt bevorderd. De cultuurnota kan alleen uitgevoerd worden als er extra financiën worden toegekend. We ondersteunen, stimuleren en faciliteren organisatoren om evenementen en activiteiten in een andere vorm te organiseren, waarbij aan de coronaregels wordt voldaan. Door samen met organisatoren te kiezen voor een andere invulling van evenementen en een aangepast vergunningsproces, willen we onze positie in de top van de evenementensteden behouden.

We verbeteren de sportvoorzieningen. Door dit in kleine, haalbare stappen te doen, winnen we het vertrouwen van de sportaanbieders weer terug. We stimuleren Dordtenaren om (meer) te sporten en te bewegen en we benutten de positieve invloed die sport op de stad kan hebben. Door samen met andere Dordtse partijen het lokale sportakkoord uit te voeren, willen we deze doelen behalen en de samenwerking met en tussen de sportaanbieders versterken.

Voortgang op beleid

Inleiding

We willen de aantrekkelijkheid en levendigheid van de stad voor bewoners, ondernemers en bezoekers behouden en verbeteren. Hiertoe willen we de schade door de coronamaatregelen beperken en de basisinfrastructuur in de culturele en de evenementenbranche in stand houden. We ondersteunen, stimuleren en faciliteren organisatoren om evenementen en activiteiten in een andere vorm te organiseren, waarbij aan de coronaregels wordt voldaan. Doordat deze werkzaamheden momenteel veel inzet vragen, schuift de oriëntatie met betrekking tot het toekomstig mediabeleid op naar later dit jaar. De uitvoering en voorbereiding van diverse vieringen en herdenkingen liggen op schema evenals de uitvoering van het nieuwe Dordtse cultuurbeleid.

Tevens verbeteren we de sportvoorzieningen, dit verloopt gedeeltelijk volgens planning. De eerste projecten op de sportparken Krommedijk en Schenkeldijk worden uitgevoerd. De vaststelling van het programma sportparken heeft vertraging opgelopen waardoor ook de uitvoering later start. We stimuleren Dordtenaren om (meer) te sporten en te bewegen en we benutten de positieve invloed die sport op de stad kan hebben. Bijna alle activiteiten kunnen volgens de planning uitgevoerd worden. Alleen de activiteiten voor leerlingen van het speciaal basisonderwijs kunnen vanwege het coronavirus nog niet plaatsvinden.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Gezond en Levendig Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het vergroten en verbeteren van de (culturele) aantrekkelijkheid van de stad.

De ondertitel van de nieuwe cultuurnota is: "cultuur voor en door iedere Dordtenaar". Met onderstaande activiteiten willen we zorgen voor diversiteit in het culturele aanbod in de stad: van carnaval tot opera, van amateur tot professional. Hiermee zorgen we ervoor dat Dordrecht een aantrekkelijke stad met regiofunctie is/blijft en dat er meer mensen in de stad komen én blijven wonen. Juist in de coronatijd speelt cultuur een belangrijke, verbindende rol in onze stad.

Doelstelling 2: Het verbeteren en centraliseren van de sportvoorzieningen.

Na een periode waarin een aantal projecten moeilijk is verlopen, moet de aanpassing van de Sportparkenvisie uit 2015 zorgen voor een duidelijker kader voor het verbeteren en centraliseren van de sportvoorzieningen in de komende jaren. In het programma Sportparken wordt sport beter geplaatst ten opzichte van andere ontwikkelingen in Dordrecht en wordt met een uitvoeringsagenda aangegeven welke onderwerpen en projecten worden opgepakt en wanneer.

Doelstelling 3: Het stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) waarde van sport.

In Dordrecht is in het najaar 2019 een lokaal sportakkoord tot stand gekomen. Onder begeleiding van een onafhankelijke sportformateur hebben verschillende Dordtse organisaties (sportaanbieders, zorg- & welzijnsinstanties, bedrijven, scholen en de gemeente), als gelijkwaardig partners, samen afspraken gemaakt over de sportieve doelen die zij willen bereiken in 2020, 2021 en 2022. De samenwerkende partijen ontvangen van het ministerie van VWS 60.000 euro om in te zetten voor de uitvoering op landelijk vastgestelde thema's. Het stimuleren van de sportdeelname en het vergroten van de maatschappelijke waarde van sport zijn twee van deze doelen. Het Dordtse sportakkoord loopt naast, maar wel aansluitend of aanvullend op normale gemeentelijke inzet op dit thema. Het Dordtse sportakkoord bestaat uit drie onderdelen, vertaald in de eerstvolgende drie activiteiten.

We voeren het nieuwe cultuurbeleid uit - BELEIDSWENS UIT BEGROTING 2021.

Wat doen we in 2021?

In de nieuwe cultuurnota staan onderstaande activiteiten die we in 2021 en verder willen uitvoeren:

- het aanstellen van een cultuurmakelaar om culturele initiatieven in de stad te stimuleren.
- het uitbreiden van de cultuurparticipatie door de inzet van een extra cultuurcoach.
- het vaststellen van het atelierbeleid en invoeren van een culturele huurprijs voor de ateliers.
- het realiseren van een "Beeldende-kunst-loket", om het makersklimaat in Dordrecht te verbeteren en talent te ondersteunen.

Ook vormen we een fonds voor bijzondere cultuurproducties om een bijdrage te leveren aan het imago en de aantrekkingskracht van Dordrecht.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [14. Culturele Programmering](#) uit de Kadernota 2020 en beleidswens G. Cultuurnota 'De kracht van cultuur, voor en door iedere Dordtenaar' uit de Begroting 2021. Voor de financiering van deze activiteiten is ruimte gereserveerd vanuit de reserve Hofkwartier.

We bereiden de herdenking van de Eerste Vrije Statenvergadering voor - BELEIDSWENS UIT BEGROTING 2021.

Wat doen we in 2021?

In 2022 herdenken we de Eerste Vrije Statenvergadering. Dordrecht is een belangrijke schakel in de herdenking van de "Geboorte van Nederland", een landelijk programma waarin de gebeurtenissen in het jaar 1572 centraal staan. In 2021 worden vier evenementen voorbereid en op haalbaarheid onderzocht: de 'Nieuwe Statenvergadering', 'Kinder Statenvergadering', de 'Hoflezingen' en het 'Hoffestival'.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens H. Voorbereidingsbudget Eerste Statenvergadering 1572 uit de Begroting 2021. Voor de financiering van deze activiteit is ruimte gereserveerd vanuit de reserve Hofkwartier.

We vieren 800 jaar Dordrecht in 2021.

Wat doen we in 2021?

We hebben besloten dat de activiteiten in het kader van 800 jaar Dordrecht in verband met de coronamaatregelen, zoveel mogelijk worden doorgeschoven naar 2021. Vrijwel alle activiteiten (95%) zijn al opnieuw gepland. De al verstrekte subsidies zijn meegenomen naar 2021. De facilitering en ondersteuning worden op dezelfde manier gedaan.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [12. Mijlpaal 2020 - 800 jaar stad](#) uit de Kadernota 2020.

We herdenken 600 jaar Sint Elisabethsvloed in 2021.

Wat doen we in 2021?

We dragen plaatselijk bij aan de herdenking van 600 jaar Sint Elisabethsvloed/600 jaar Biesbosch in 2021. De aandacht in de Dordtse programmering ligt in het verlengde van de opgaven "Groenblauwe stad" en "Ondernemende stad". Er worden drie evenementen gezamenlijk voorbereid en op haalbaarheid onderzocht: "Vloedschotfestival", "De redders van Dordt" en congres "Waterbouw".

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [13. Mijlpaal 2021 - 600 jaar Sint Elisabethsvloed Biesbosch](#) uit de Kadernota 2020.

We zetten in op het overeind houden van de basisinfrastructuur voor evenementen en cultuur.

Wat doen we in 2021?

Organisatoren van evenementen hebben te maken met wegvallende inkomsten uit sponsoring en horeca. Daarnaast zijn evenementen door het coronavirus zeer moeilijk en beperkt te verzekeren. We zoeken samen met de organisatoren naar andere inkomstenbronnen en mogelijkheden voor het verminderen van risico's en werken hiervoor verschillende mogelijke aanpakken uit. Culturele instellingen kunnen door de coronamaatregelen niet rendabel geëxploiteerd worden. Samen met de culturele instellingen voeren we een doorlopende lobby richting het Rijk om extra ondersteuning en zoeken we naar mogelijke andere inkomstenbronnen. Daarnaast willen we kijken of de "Beleidsmaatregel COVID-19-gerelateerde maatregelen voor subsidies Dordrecht" verlengd kan worden tot 31 december 2021.

We geven samen met de organisatoren van evenementen en andere betrokken marktpartijen een andere invulling aan de evenementenkalender van 2021.

Wat doen we in 2021?

We hebben met een afvaardiging van de betrokken marktpartijen besproken tegen welke moeilijkheden we aanlopen bij de uitvoering van evenementen. Samen met hen en in overleg met bewoners worden verschillende mogelijkheden voor "kleinere lokale evenementen" uitgewerkt die voldoen aan de coronaregels en financieel verantwoord zijn. Er wordt hierbij niet alleen gekeken naar de binnenstad, maar ook naar de wijken.

We geven uitvoering aan de nieuwe subsidieregeling "Amateurkunst, Evenementen en Culturele Initiatieven" (AK&EV&CI).

Wat doen we in 2021?

Deze nieuwe subsidieregeling biedt meer subsidiemogelijkheden door de toevoeging van "Culturele Initiatieven" en geeft ook de gelegenheid om voor nieuwe activiteiten via een snelloket (buiten de standaard indieningsdata) een aanvraag te doen. De regeling draagt daarmee bij aan het krijgen van een groter en gevarieerder aanbod en is gebruikersvriendelijker.

We richten het Hof van Nederland opnieuw in en herpositioneren het.

Wat doen we in 2021?

In juni 2020 is de raad akkoord gegaan met de herinrichting en herpositionering van het "Hof van Nederland". De werkzaamheden hiervoor vinden in 2021 plaats zodat het vernieuwde "Hof van Nederland" in 2022 klaar is.

We voeren een oriëntatie uit met betrekking tot het toekomstig mediabeleid.

Wat doen we in 2021?

Samen met RTV Dordrecht wordt gekeken naar de wenselijkheid, toegevoegde waarde en haalbaarheid voor het opzetten van een streek-/regionale omroep.

Toelichting beleidsafwijking

Omdat (de gevolgen van) de coronamaatregelen veel inzet vragen op het gebied van evenementen en cultuur, schuift de uitvoering van de oriëntatie door naar de zomer en het najaar.

Start uitvoering programma sportparken.

Wat doen we in 2021?

Het programma sportparken wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 vastgesteld, waarmee er een duidelijker kader ligt voor de ontwikkeling van sportaccommodaties in Dordrecht in de komende jaren. Sport neemt een belangrijke plek in ten opzichte van andere ontwikkelingen zoals de Dordwijkzone en Groen-blauwe Stad. Na vaststelling wordt in 2021 gestart met de uitvoeringsagenda. Een aantal onderwerpen dat eerst apart werd genoemd, maakt er nu onderdeel van uit zoals duurzaamheid, samenwerking tussen sportaanbieders, infrastructuur en toegang tot sportparken.

Toelichting beleidsafwijking

De bestuurlijke afstemming over het programma sportparken zit in een afrondende fase. Naar verwachting wordt het programma sportparken in het derde kwartaal van 2021 vastgesteld.

Uitvoering eerste projecten op sportparken Krommedijk en Schenkeldijk.

Wat doen we in 2021?

In 2020 is gekozen voor een andere aanpak in de plannen voor de sportparken Krommedijk en Schenkeldijk. Er is afscheid genomen van de uitgebreide ideeën en gekozen om stap voor stap aan de slag te gaan met kleinere en overzichtelijke projecten, die in de uitvoering voldoende flexibiliteit geven voor lange termijn ontwikkelingen. Op sportpark Schenkeldijk worden de eerste aanpassingen aan de sportvelden gedaan waardoor de voetbal- en rugbysport voor de komende jaren gefaciliteerd worden: de aanleg van een kunstgrasveld voor de voetbalsport en het draaien van een sportveld op de accommodatie van v.v. Dubbeldam, zodat dit goed past in de ontwikkelingen van de Dordwijkzone. Op sportpark Krommedijk wordt gestart met de aanleg van een kunstgrasveld zodat vooral de voetbalsport weer genoeg ruimte heeft. Ook staat het definitief verhuizen van FC Dordrecht Amateurs naar het sportpark op de agenda en op welke manier dit kan worden gedaan.

We organiseren het Wereldkampioenschap Shorttrack - BELEIDSWENS UIT BEGROTING 2021.

Wat doen we in 2021?

Vanwege het coronavirus kan het Wereldkampioenschap (WK) Shorttrack in maart 2021 niet in Ahoy Rotterdam plaatsvinden. Door de organisatie op ons te nemen helpen we de organisator van het WK uit de brand en grijpen we de unieke kans om Dordrecht nóg meer op de (nationale en internationale) kaart te zetten. Door te investeren in dit netwerk hopen we ook de komende jaren shorttrackevenementen naar de stad te halen. Deze topsportevenementen geven een economisch impuls aan de stad. Het is op dit moment vanwege de coronamaatregelen nog onduidelijk in welke vorm het WK Shorttrack kan plaatsvinden. Het doel is dat er, ondanks deze maatregelen, zoveel mogelijk publiek bij kan zijn.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens I. WK Shorttrack komt naar Dordrecht uit de Begroting 2021. Voor de financiering van deze activiteit is ruimte gereserveerd vanuit de Algemene Reserve.

We bevorderen een positief sportklimaat bij sportverenigingen.

Wat doen we in 2021?

Met zes sportverenigingen werken we op bestuurlijk en op uitvoerend niveau (trainers/coaches) aan een Dordtse aanpak, die later uit te rollen is naar de rest van de Dordtse sportverenigingen. Deze aanpak betreft bijvoorbeeld het geven van handvatten aan (niet opgeleide, vrijwillige) coaches zodat zij op een opvoedkundig goede manier kinderen kunnen begeleiden bij het sporten.

We stimuleren de sportdeelname door kinderen in het speciaal onderwijs.

Wat doen we in 2021?

We stimuleren leerlingen van het speciaal (basis)onderwijs om meer te sporten en te bewegen. De aanpak start op twee scholen. Daarnaast worden sportverenigingen begeleid om meer of geschiktere activiteiten voor deze kinderen aan te bieden.

Toelichting beleidsafwijking

De scholen voor speciaal basisonderwijs willen vanwege het coronavirus op dit moment geen externen op school ontvangen. De sportactiviteiten op scholen kunnen daardoor tot nu toe nog niet plaatsvinden.

We stimuleren de sportdeelname door jongeren op het voortgezet onderwijs.

Wat doen we in 2021?

Veel leerlingen van het voortgezet onderwijs stoppen met sporten. Samen met meerdere scholen voor voortgezet onderwijs wordt een app ontwikkeld die deze leerlingen stimuleert om (weer) mee te (gaan) doen aan sportactiviteiten.

We bieden talenten en sportevenementen een podium in Dordrecht.

Wat doen we in 2021?

We hebben ons kandidaat gesteld voor de organisatie van een Olympisch Kwalificatie Toernooi Shorttrack in het najaar van 2021. De internationale schaatsbond (ISU) moet dit nog officieel toekennen. Daarnaast onderzoeken we of de talentcentra die in de Sportboulevard actief zijn, in aantal uitgebreid kunnen worden.

Financiële afwijkingen

Gezond en Levendig

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Huur Sportboulevard kwijtgescholden en gecompenseerd	I		478		478
2. Huur sportvelden kwijtgescholden en gecompenseerd	I		0		0
3. Exploitatie Biesboschcentrum valt tegen	I	101	-181		-80
4. Subsidieregeling Cultuur ingesteld	I	-1.450			-1.450
5. Verzekering en risicoafdekking Dordtse Feesten valt tegen	I	-50			-50
6. Zwembaden De Dubbel en Wantijbad extra gesubsidieerd	I	-116	116		0
7. Exploitatie kermis valt tegen	I	75	-169		-94
8. Exploitatie museum valt tegen	I	-823	691	132	0
9. Tijdelijk minder personeel ingezet voor sport	I	240			240
10. Tijdelijk minder personeel ingezet bij musea	I	60			60
		-1.963	935	132	-896
Geraamd resultaat					-896

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Huur Sportboulevard kwijtgescholden en gecompenseerd

De baten zijn incidenteel € 478.000 hoger dan begroot, omdat:

- een deel van de huur van de Sportboulevard voor het vierde kwartaal 2020 en het eerste kwartaal 2021 op grond van de rijksregeling Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden (SPUK-IJZ) (en onder voorbehoud van goedkeuring) wordt kwijtgescholden (€ 578.000).
- de SPUK-IJZ de kwietschelding van de huur voor het tweede en vierde kwartaal 2020 en het eerste kwartaal 2021 compenseert (€ 1.056.000).

2. Huur sportvelden kwijtgescholden en gecompenseerd

De baten blijven per saldo gelijk door het verwerken van de incidentele, gedeeltelijke kwietschelding van de niet-gebruiksgebonden verhuur van sportvelden aan amateursportverenigingen in de periode vierde kwartaal 2020 tot en met tweede kwartaal 2021 (€ 152.000) die geheel gecompenseerd wordt middels de rijksregeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS).

3. Exploitatie Biesboschcentrum valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 101.000 lager dan begroot, omdat door corona de groenwinkel pas eind mei is geopend, scholen dit voorjaar niet konden worden ontvangen en de rondvaartboot niet vaart. Wel is sprake van extra schoonmaakkosten vanwege corona.

De baten zijn incidenteel € 181.000 lager dan begroot, omdat sprake is van minder opbrengsten door corona in de groenwinkel, voor educatie (scholen) en vanwege het (vooralsnog) niet uitvoeren van vaartochten.

4. Subsidieregeling Cultuur ingesteld

De lasten zijn incidenteel € 1.450.000 hoger dan begroot, omdat bij collegebesluit van 18 mei 2021 een tijdelijke subsidieregeling 'Cultuur actief, wendbaar en weerbaar' is ingesteld, waarmee beoogd wordt:

- het wendbaar en weerbaar maken van organisaties en zzp'ers in de culturele sector, met een structureel toekomstig effect.
- het compenseren van de negatieve effecten van COVID-19 op de culturele sector door culturele activiteiten en investeringen in deze sector te ondersteunen.

5. Verzekering en risicoafdekking Dordtse Feesten valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 50.000 hoger dan begroot, omdat de kosten voor verzekering en risicoafdekking als gevolg van corona hoger uitvallen.

6. Zwembaden De Dubbel en Wantijbad extra gesubsidieerd

De lasten zijn incidenteel € 116.000 hoger dan begroot, omdat er een subsidie aan zwembad De Dubbel (€ 84.000) en het Wantijbad (€ 32.000) is verstrekt ter compensatie van exploitatietekorten 2020 als gevolg van landelijke coronamaatregelen.

De baten zijn incidenteel € 116.000 hoger dan begroot, omdat van het Rijk coronacompensatie wordt ontvangen voor zwembaden en ijshallen (SPUK-IJZ).

7. Exploitatie kermis valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 75.000 lager dan begroot, omdat door de afgelasting van de kermis geen uitgaven nodig zijn voor met name energie, verkeersregelaars, beveiliging en hekwerken.

De baten zijn incidenteel € 169.000 lager dan begroot, omdat dit jaar geen conventionele kermissen zullen plaatsvinden en daarom geen bijdragen van kermisexploitanten worden ontvangen.

8. Exploitatie museum valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 823.000 hoger dan begroot, omdat de kosten voor inrichting, beveiliging en bewaking ten aanzien van de tentoonstelling In het licht van Cuyp hoger zijn dan verwacht.

De baten zijn incidenteel € 691.000 hoger dan begroot, omdat:

- het resterende deel van de coronasteun 2020 van het Mondriaanfonds € 143.000 wordt ingezet.
- beheer archieven en inspecties € 80.000 meer aan inkomsten genereert.
- een toeslag op de entree voor de tentoonstelling Cuyp € 410.000 opbrengt.
- voor € 360.000 aan sponsorbijdragen voor de tentoonstelling Cuyp worden ontvangen.
- de inkomsten reguliere entree als gevolg van de lockdown € 247.000 lager uitvallen.
- de inkomsten uit commerciële verhuur als gevolg van corona € 55.000 lager uitvallen.

Er is € 132.000 minder naar de reserve Programmering Dordtse musea geboekt dan begroot, omdat dit als dekking dient voor de exploitatie van het Dordrechts Museum.

9. Tijdelijk minder personeel ingezet voor sport

De lasten zijn incidenteel € 240.000 lager dan begroot, omdat er voor het onderdeel sport sprake is van tijdelijke onderbezetting in afwachting van een organisatie ontwikkeltraject.

10. Tijdelijk minder personeel ingezet bij musea

De lasten zijn incidenteel € 60.000 lager dan begroot, omdat door de tijdelijke sluiting van de musea minder personeel is ingehuurd.

Duurzaam en Innovatief Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is om in 2050 energieneutraal te zijn, hiervoor hebben we afgelopen jaren al een solide basis gelegd met het werken langs vijf prestatielijnen zoals opgesteld in de startnotitie Duurzame Stad 2019-2022. In 2021 zetten we stevig in op het opwekken van duurzame energie via zon, met aandacht voor de ruimtelijke inpassing hiervan. We werken daarnaast toe naar een Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en een Omgevingsvisie in samenhang, om voorwaarden te scheppen voor onze energieneutrale doelen. Ook de groei van duurzame warmte wordt onverminderd doorgezet in samenwerking met HVC en de corporaties. Met lokale ondernemers gaan we ook samen door met efficiënter materiaalgebruik en circulaire verdienmodellen. Daarnaast blijven we inzetten op het verbeteren van de milieukwaliteit van de woon- en leefomgeving in Dordrecht, door maatregelen te treffen die een positieve impact hebben op luchtkwaliteit, geluid en afvalreductie.

Voortgang op beleid

Inleiding

In de eerste helft van dit jaar zijn veel belangrijke stappen gezet in de realisatie van de activiteiten die in dit programma voor 2021 zijn opgenomen, maar onoverkomelijk heeft de voortdurende coronacrisis hierop ook invloed. De gedragsaanpak met betrekking tot bijplaatsingen van afval bij containers is bijvoorbeeld uitgesteld naar later dit jaar en ook het aantal aansluitingen op het Warmtenet loopt enige vertraging op. De meeste activiteiten lopen echter zoals gepland. Zo is de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES) opgesteld en ligt deze voor besluitvorming voor bij de tien decentrale overheden (zeven gemeenten, de provincie en twee waterschappen). Verder is ook de Transitievisie Warmte 2021 opgesteld en wordt deze binnenkort voorgelegd aan de raad.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Duurzaam en Innovatief Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het realiseren van een energieneutrale stad in 2050.

Ons doel is om in 2050 een energieneutrale stad te zijn. Afgelopen jaren hebben we hiervoor een basis gelegd met de ondertekening van het Energieakkoord Drechtsteden in 2018 en de startnotitie Duurzame Stad 2019-2022. We werken nu langs vijf prestatielijnen waarmee we lokaal uitvoering geven aan de energietransitie: 'Energiebesparing', 'Warmte verzekerd', 'Zonnige vooruitzichten', 'Stad in beweging' en 'Eigen huis op orde'. Samen met bewoners, ondernemers en (regio)partners werken we aan energiebesparing, het opwekken van duurzame elektriciteit én het gefaseerd stoppen met het gebruik van aardgas en andere fossiele energie.

Doelstelling 2: Het versterken en stimuleren van circulair denken en handelen in Dordrecht.

We hebben afgelopen jaren de eerste stappen gezet richting een circulair economie in 2050. We zien daarin circulair denken en handelen als een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de energietransitie. Een circulaire samenleving zorgt ervoor dat er op een toekomstbestendige en innovatieve manier wordt omgegaan met grondstoffen en energiebronnen. Dit biedt kansen voor een fijne en duurzame leefomgeving, alsook voor het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen, werkvormen, banen en opleidingen.

Doelstelling 3: Het verbeteren van de milieukwaliteit van de woon- en leefomgeving Dordrecht.

Een stedelijk gebied als Dordrecht waarin wonen, bedrijvigheid en verkeer en vervoer dicht op elkaar zijn gesitueerd, vraagt om permanente aandacht voor milieukwaliteit. Schone lucht, een goed akoestisch klimaat en een veilige leefomgeving zijn essentiële randvoorwaarden voor een gezonde woon- en leefomgeving. Ook in 2021 vraagt hierin onder meer Chemours de nodige aandacht en capaciteit. Verder zetten wij in op onder meer afvalscheiding en de uitvoering van het Schone Luchtakkoord, waarbij we gelet op de bouwopgave prioriteit geven aan het beperken van stikstofuitstoot. Op het gebied van externe veiligheid introduceren we de nieuwe uitgangspunten zoals die zijn geformuleerd in de Omgevingswet.

We starten een fonds voor duurzaamheidsleningen - BELEIDSWENS UIT KADERNOTA 2021.

Wat doen we in 2021?

We starten met het opzetten van een fonds voor duurzaamheidsleningen. Dit fonds heeft als doelgroep particuliere huiseigenaren met een smalle beurs, welke niet in aanmerking komen voor reguliere leningen of andere verduurzamingsregelingen die er zijn. Bij de uitwerking van het fonds kijken we nadrukkelijk naar de samenhang met reeds bestaande lokale fondsen voor woningverbetering, zoals funderingsherstel, en ook landelijke regelingen zoals het warmtefonds.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [Duurzaamheidsleningen](#) uit de Kadernota 2021. Voor de financiering van deze leningen is ruimte gereserveerd vanuit het revolverend fonds voor funderingsherstel.

We werken aan de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0.

Wat doen we in 2021?

In 2020 hebben we een concept Regionale Energiestrategie (RES) opgesteld, waarmee we in de Drechtsteden bestuurlijk en inhoudelijk samenwerken aan de energiestrategie. In 2021 stellen we de RES 1.0 op in het kader van het Nationaal Klimaatakkoord, waarbij verdere uitwerking nodig is op gebied van onder meer participatie, bronnen en infrastructuur voor windenergie en grootschalige zonne-energie en warmte. De indientermijn voor de RES 1.0 bij het Rijk is vastgesteld op 1 juli 2021.

We werken aan de verdere aanleg van het Warmtenet in Dordrecht.

Wat doen we in 2021?

We werken samen met HVC, Woonbron en Trivire mee aan de verdere aanleg van het Warmtenet in Dordrecht. Ondanks vertragingen in het aantal aangesloten woningen aan het Warmtenet in 2020 – door de coronacrisis – streven we naar 7.900 aangesloten woningen/woningequivalenten eind 2021. Dit is realistisch omdat naast de reeds geplande en te verwachten aansluitingen er met hulp van de succesvolle aanvraag Subsidie Aardgasvrije Huurwoningen (SAH), in Dordrecht de komende jaren circa 1.800 extra huurwoningen van Trivire op het warmtenet van HVC zullen worden aangesloten. Daarnaast zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor de aansluiting van bestaande en nieuwe gemeentelijke gebouwen. En we informeren en toetsen ontwikkelaars en bouwers binnen het warmteleveringsgebied op de aansluitingsplicht. Bij alle nieuwbouw buiten het warmtegebied en waar mogelijk bij aanbestedingen, zetten we in op duurzame oplossingen.

Toelichting beleidsafwijking

Ook dit jaar ontstaat er vertraging door de duur van het coronavirus en de bijbehorende maatregelen. De huidige prognose voor 2021 komt uit op circa 760 nieuw aan te sluiten woningequivalenten, waarbij het totaal op ongeveer 6800 aangesloten woningequivalenten komt eind 2021 (doel was rond de 7900 woningen eind 2021). De prognose voor 2022 laat echter een groter aantal zien. Voor 2022 is de prognose rond de 1900 nieuwe aansluitingen, waardoor het totaal dan uitkomt op circa 8.700 aansluitingen eind 2022.

We werken aan het uitvoeringsplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

Wat doen we in 2021?

In 2021 worden de duurzaamheidsonderzoeken op gemeentelijk gebouwniveau gecontinueerd (als vervolg op de beleidswensactiviteit uit de Begroting 2020), waardoor een uitvoeringsplan duurzaamheid kan worden opgesteld voor de komende jaren. Dit zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. Waar mogelijk zal reeds gestart worden met de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen van gemeentelijke gebouwen.

Deze activiteit is de uitwerking van beleidswens [18. Duurzaamheid gemeentelijk vastgoed](#) uit de Kadernota 2020.

We geven een vervolg aan het energie bespaaroffensief.

Wat doen we in 2021?

Via het Regionaal Energieloket bieden we particuliere woningeigenaren huisscans aan, geven we advies over energiebesparende maatregelen (bijvoorbeeld isolatie) en organiseren we collectieve inkoopacties en gebiedsgericht advies. Eind december 2019 hebben we in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) €405.000 subsidie ontvangen. De regeling is gericht op het treffen van kleine energiebesparende maatregelen bij particuliere woningeigenaren, zoals het aanbrengen van tochtstrips, LED-lampen, een waterbesparende douchkop, et cetera. Vanaf de zomer van 2020 zijn we gestart om 4.500 woningeigenaren te informeren en te helpen, met name in Dordt West, maar ook stadsbreed. De woningeigenaren krijgen een cadeaubon, die bij een webshop verzilverd kan worden en op termijn wellicht ook bij de bouwmarkten in Dordrecht. De actie loopt tot eind maart 2021. Eind 2020 willen we een aanvraag doen voor RRE2.

Met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en andere partners willen we bedrijven en maatschappelijke organisaties stimuleren maar ook faciliteren. Naast de wettelijk voorgeschreven maatregelen nemen we extra stappen in de verduurzaming van hun vastgoed. Dit doen we onder meer door het organiseren van collectieve acties, zoals Zon op bedrijfsdaken en door een branchegerichte aanpak. In 2020 lag onder meer de focus op de verduurzaming van sportaccommodaties, dit zetten we in 2021 voort.

We geven een vervolg aan de uitvoering van het zonneoffensief.

Wat doen we in 2021?

We geven in 2021 een vervolg aan het zonneoffensief met als doel om met de opwekking van hernieuwbare energie in 2022 0,4 Peta Joules te realiseren (zie ook de indicatoren van dit beleidsprogramma). We doen dat aan de hand van de in 2021 door de Energie Coöperatie Dordrecht (ECD) opgeleverde kansenkaart waarin het dakpotentieel inzichtelijk is gemaakt. Op basis van deze kansenkaart zullen we in samenwerking met partners zoals onder andere de ECD, Drechtse Stroom, corporaties, scholen en ook marktpartijen het zonneoffensief gaan uitrollen. In 2020 is het zonnepark Amstelwijck gerealiseerd. In 2021 gaan we daarnaast onderzoek doen naar de mogelijkheid om zonnepark Crayestein uit te breiden. We zullen met Stedin onderzoeken of en waar grootschalige uitrol van zonnepanelen leidt tot netwerkproblemen.

De Energie Coöperatie Dordrecht (ECD) heeft in 2020 de verkoop van participaties in zonnepark Crayestein afgesloten. Na voltooiing van zonnepark Amstelwijck zal na een periode van proefdraaien een participatieproject zonnepark Amstelwijck worden gestart. Gekoppeld aan de het openstellen van de SDE subsidie wordt één project zon op bedrijfsdaken gestart. De in 2020 succesvol afgesloten collectieve inkoop van zonnepanelen voor particulieren zal worden herhaald.

We stellen een Transitievisie Warmte 2021 op.

Wat doen we in 2021?

In 2019 is in alle zeven gemeenten binnen de Drechtsteden de Transitievisie Warmte 1.0 vastgesteld. Hierin staan uitgangspunten, een onderzoeksbeeld van meest kansrijke aardgasvrije warmteopties per buurt en een globale volgorde wanneer buurten van het aardgas af gaan. Hiermee geven we richting aan de warmtetransitie. In 2021 zullen we de Transitievisie Warmte 1.0 actualiseren en uitbreiden naar de Transitievisie Warmte 2021. Deze actualisatie zal dienen als basis voor het verder uitwerken van wijkplannen in het kader van een aardgasvrije gebouwde omgeving.

We werken samen met het lokale bedrijfsleven aan een circulaire "bouwhub".

Wat doen we in 2021?

Afgelopen jaren zijn analyses uitgevoerd over restromen in de stad en hebben verschillende gesprekstafels plaatsgevonden onder meer gericht op verdienmodellen rondom grondstoffenstromen. Uit deze gesprekken zijn kansen rond circulair bouwen geïnventariseerd en willen we in 2021 een circulaire "bouwhub" starten, waarin secundaire bouwmaterialen worden gerepareerd en opnieuw ingezet. Dit doen we samen met een groep bedrijven waar veel enthousiasme en betrokkenheid vanuit gaat, om zo snelheid te maken en in een later stadium mogelijk te kunnen opschalen.

We stimuleren circulair denken en handelen bij Dordtse bedrijven.

Wat doen we in 2021?

In navolging op de succesvolle grondstoffentafels van 2020, zullen we wederom in 2021 lokale bedrijven bij elkaar brengen om gezamenlijk circulaire ketens op te zetten. Hiervoor zullen we vier gesprekstafels organiseren. Tijdens deze sessies wordt eerst gezocht naar gezamenlijke doelen en enthousiasme, waarna met een selecte groep bedrijven de eerste concrete stappen worden gezet.

We maken van circulair inkopen het "nieuwe normaal".

Wat doen we in 2021?

In 2021 geven we uitvoering aan het nieuwe inkoopbeleid en de ondertekening van het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)- manifest waarin circulariteit een belangrijke rol speelt. In 2020 hebben we bij onder andere Middenzone Gezondheidspark en Parkzicht circulaire criteria aangescherpt. In 2021 willen we hierin blijven ontwikkelen en selecteren we twee inkooptrajecten, waarvan één bouwproject en één traject waar we minder circulaire ervaring mee hebben, waarbij circulair denken en handelen het hoofdthema is.

We zetten samen met lokale ondernemers stappen naar zero emissie stadslogistiek.

Wat doen we in 2021?

Het Klimaatakkoord stelt dat G40 gemeenten, waaronder Dordrecht, in 2025 een zero emissie zone voor stadslogistiek in hun gemeenten moeten hebben gerealiseerd. Dit heeft niet alleen effect op de reductie van broeikasgassen maar ook aan het verminderen van de NOx, fijnstof en geluid emissies. Om dit te realiseren stellen we een routekaart op. Daarnaast pakken we dit pragmatisch aan door projecten op te zetten met lokale ondernemers. Hierbij kan gedacht worden aan efficiëntere afvalophaal in de binnenstad of een hub voor binnenstaddistributie. In 2021 willen we in ieder geval één concreet project opzetten.

We werken aan emissiereductie van bouwvoertuigen.

Wat doen we in 2021?

De stikstofcrisis heeft duidelijk gemaakt dat zonder aandacht voor stikstofreductie in de bouw, het realiseren van onze bouwopgave niet goed mogelijk is. In 2020 is in kaart gebracht dat stikstof met name in de bouwfase van een project tot problemen kan leiden. We hebben daarom het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan stikstof bij nieuwbouwprojecten. Dit zetten we ook in 2021 voort. Daarnaast zullen we in 2021 steekproefsgewijs controles uitvoeren op de in de bouwvergunning voorgeschreven emissie eisen van bouwmachines.

We stimuleren inwonerbetrokkenheid rond luchtkwaliteitsmetingen.

Wat doen we in 2021?

De luchtkwaliteit in Dordrecht wordt jaarlijks door middel van berekeningen bepaald. Uit deze berekeningen blijkt dat de luchtkwaliteit in Dordrecht niet als slecht te betitelen is. Zo voldoen we op veel plaatsen voor fijnstof al aan de richtwaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en zijn we goed op weg om dit ook voor ultra fijn stof te doen. Toch krijgen we regelmatig klachten over slechte luchtkwaliteit en worden berekeningen, onder het motto "meten is weten" niet altijd vertrouwd. In Dordrecht is een vast meetstation van het RIVM geplaatst (aan de Bamendaweg), meten op andere locaties is dan ook niet mogelijk. In 2021 willen we een aanvulling creëren op beschikbare meetgegevens en hierbij inwoners van Dordrecht betrekken, dit wordt ook wel "citizen science" genoemd. Hiermee geven we tevens uitvoering aan een doelstelling uit het Schone Luchtakkoord.

Toelichting beleidsafwijking

Op dit moment is een project in voorbereiding dat zich richt op het - door inwoners zelf - op een "eenvoudige" wijze meten van luchtkwaliteit binnen en buiten. Het meten wordt gedaan met sensoren in plaats van meetstations. Voor dit project is samenwerking gezocht met het Albert Schweitzer ziekenhuis. Het ziekenhuis is nog op zoek naar financiële middelen.

We verbeteren het scheiden en aanbieden van huishoudelijk afval.

Wat doen we in 2021?

Het is voor 2021 de intentie om te starten met de implementatie van het - nog vast te stellen - Grondstoffenbeleidsplan 2020-2030 ([zie RIS-dossier 2063901](#)). Het doel van dit plan is dat iedere inwoner van Dordrecht op redelijke wijze afval kan scheiden (zie de in 2019 aangenomen motie [Z Mini-milieustraatjes](#)), de hoeveelheid restafval sterk vermindert en de afvalkosten beheersbaar blijven. Met extra projectmatige inzet, samen met partners in de buurt, brengen we de bijplaatsingen naast huisvuil containers met minimaal 25% omlaag.

Toelichting beleidsafwijking

De maatregelen uit het grondstoffenplan voor betere scheiding van PBD, GFT en grofvuil zijn - vanwege de benodigde voorbereidingen - het tweede kwartaal van 2021 ingegaan. Voor bijplaatsingen naast containers lag de gedragsveranderingsaanpak in verband met de coronamaatregelen nagenoeg stil, is deze in juni herstart.

We zetten in op een vermindering van geluidsoverlast.

Wat doen we in 2021?

In 2019 is het Actieplan Geluid 2018-2023 vastgesteld, gebaseerd op gegevens uit geluidbelastingkaarten uit 2016 ([zie RIS-dossier 2111045](#)). In dit plan, dat we de komende jaren uitvoeren, zijn maatregelen, projecten en plannen opgenomen die direct of indirect een bijdrage kunnen leveren aan een vermindering van het aantal woningen dat wordt blootgesteld aan een te hoge geluidsbelasting (meer dan 65 dB).

Hiertoe hebben we in 2020 een voorschot op subsidie ontvangen van circa € 300.000, voor de voorbereiding van een saneringsprogramma voor 513 woningen. Het betreft woningen aan de Krispijnseweg, in Land van Valk en Schil Oost. Het saneringsprogramma wordt voorbereid door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en dient samen met de aanvraag voor uitvoeringssubsidie uiterlijk in september 2021 te worden ingediend bij het Rijk.

Toelichting beleidsafwijking

Er worden vier programma's opgesteld. Ook voor Schil-West is subsidie ontvangen. De planning is iets gewijzigd. Het laatste programma zal eind dit jaar worden ingediend, in plaats van in september. Hier wordt uitstel voor aangevraagd bij Bureau Sanering Verkeerslawaaai (BSV). Dit houdt verband met het noodzakelijke onderzoek en de complexiteit van Schil-West met betrekking tot het structuurplan en het programma voor de Spuiboulevard.

We presenteren een integrale laadvisie en implementeren nieuwe beleidsregels omtrent oplaadinfrastructuur.

Wat doen we in 2021?

In 2020 hebben we gewerkt aan een integrale visie met betrekking tot oplaadinfrastructuur en een actualisering van de beleidsregels hierop. Dit zijn verantwoordelijkheden die we als gemeente hebben, voortkomend uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (onderdeel van het Klimaatakkoord). In 2021 presenteren we de integrale visie die bestaat uit meerdere thema's, zoals: publieke laadpalen, snelladen en stadslogistiek, en implementeren we het nieuwe beleid oplaadinfrastructuur. We hebben bij het opstellen van de visie contact met de regiogemeenten.

Financiële afwijkingen

Duurzaam en Innovatief

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Exploitatie afvalinzameling en -verwerking valt tegen	I/S	-74	75	-91	-90
2. Coronacrisis verslechtert exploitatie afvalinzameling en -verwerking	I	-205			-205
3. Onderzoeks- en advieskosten op dossier Chemours gemaakt	I	-310	147		-163
4. Kosten aanleg calamiteitenroute Staart vallen mee	I	500			500
5. Personele inzet voor milieuonderzoek valt tegen	I	-300			-300
		-389	222	-91	-258
Geraamd resultaat					-258

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Exploitatie afvalinzameling en -verwerking valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 74.000 hoger dan begroot, omdat:

- de maatregelen uit het grondstoffenplan voor betere scheiding van PBD (plastic verpakkingen, blik en drinkpakken), GFT en grofvuil later zijn ingegaan vanwege de benodigde voorbereidingen (€ 120.000).
- de eenmalige implementatiekosten van het grondstoffenplan hoger zijn dan verwacht (€ 45.000).
- we een voordelige eindafrekening 2017-2019 voor het verwerken van PMD (= plastic, metalen en drankkartons) ontvingen (€ 91.000).

De baten zijn structureel € 75.000 hoger dan begroot, omdat het aantal huishoudens dat in de afvalstoffenheffing wordt betrokken hoger is dan geraamd.

Er is € 91.000 meer naar de reserve Afval geboekt dan begroot, omdat we een voordelige eindafrekening 2017-2019 voor het verwerken van PMD hebben ontvangen.

2. Coronacrisis verslechtert exploitatie afvalinzameling en -verwerking

De lasten zijn incidenteel € 205.000 hoger dan begroot, omdat het huishoudelijk afval toeneemt en daarmee de verwerkingskosten stijgen.

3. Onderzoeks- en advieskosten op dossier Chemours gemaakt

De lasten zijn incidenteel € 310.000 hoger dan begroot, omdat juridische kosten worden gemaakt, zoals onder andere de dagvaarding die in april verstuurd is. Daarnaast is - naar aanleiding van de aangescherpte norm voor PFOA - nieuw onderzoek nodig naar de gehalten van PFOA en Gen X in de bodem en moestuïngewassen.

De baten zijn incidenteel € 147.000 hoger dan begroot, omdat een aantal regiogemeenten bijdraagt in de kosten die voor het dossier Chemours worden gemaakt.

4. Kosten aanleg calamiteitenroute Staart vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 500.000 lager dan begroot, omdat ervan uit werd gegaan dat alle brugdekken van de brug over het Wantij aangepakt moesten worden. Bij de uitwerking blijkt dat niet het geval te zijn. Einde 2021 zal de tweede calamiteitenroute Staart gereed zijn en daarmee is deze beleidswens goedkoper gerealiseerd dan eerder werd gedacht.

5. Personele inzet voor milieuonderzoek valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 300.000 hoger dan begroot, omdat extra ingezet wordt op milieuonderzoek als gevolg van de bouwopgave.

Bouwend en Bereikbaar Dordrecht

Wat willen we bereiken?

Voor het verbeteren van de sociaal economische positie van Dordrecht kiezen we voor groei; meer werk, meer woningen en versterking van voorzieningen. De groei van kwalitatief goede woningen vinden we in de bestaande stad. Deze stedelijke verdichting heeft ook effect op verkeer, vervoerssystemen en parkeren. Bij het programma Bouwend en Bereikbaar Dordrecht realiseren we kwaliteit, met aandacht voor leefbaarheid, bereikbaarheid, de energietransitie, duurzaamheid en de openbare ruimte.

Voortgang op beleid

Inleiding

De bouwproductie is op stoom gekomen. Eind vorig jaar zijn er 1.500 woningen van de 4.000 opgeleverd. De verwachting is om in de tweede helft van 2023 4.000 woningen op te leveren, waarbij ook wordt voldaan aan de terugbouw van een groot deel van de sociale huurwoningen. Belangrijk daarbij is dat de raad in december 2020 de bestemmingsplannen Amstelwijck en Gezondheidspark heeft vastgesteld. Tevens is het afgelopen jaar met de uitvoering van het verkeersstructuurplan Spuiboulevard gestart; de eerste kruising (Johan de Wittstraat/Singel) is aangepast. De N3 is vernieuwd en is er subsidie aangevraagd bij de provincie voor de fietsenstalling aan de parkzijde van het station. Ook de ontwikkelvisie Spoorzone is door de raad vastgesteld. Daarmee is een wervend kader ontstaan dat als leidraad dient voor de gebiedsontwikkeling voor de komende jaren. Verder is eind mei bekend geworden dat de Omgevingswet 1 juli 2022 in werking treedt, waardoor we een half jaar extra hebben om ons voor te bereiden op de invoering van de wet.

Bovenstaande punten zijn slechts een greep uit de activiteiten die dit jaar vanuit het programma *Bouwend en Bereikbaar Dordrecht* worden ondernomen. In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Het realiseren van groei tot 2022 met 4.000 woningen en hoogwaardige openbare ruimte.

Het realiseren van 4.000 nieuwe duurzame en kwalitatief goede woningen in het binnenstedelijke gebied tot 2022 blijft ambitieus. De bouw van deze woningen zal niet ten koste gaan van de leefbaarheid in de stad. Doordat de bouw van de woningen meer tijd kost, wordt de mijlpaal van 4.000 woningen pas in 2023 verwacht. We zijn op koers voor het aanwijzen van locaties voor het terugbouwen van sociale huurwoningen. De doelen in de vast te stellen Omgevingsvisie fungeren als randvoorwaarden om te komen tot groei.

Doelstelling 2: Het ontwikkelen van een harde planvoorraad van 6.000 woningen, te bouwen na 2022.

Naast het realiseren van 4.000 woningen tot 2022 treffen we voorbereidingen om tussen 2022 en 2030 nog eens 7.000 kwalitatief goede woningen te realiseren. De 7.000 woningen zijn opgebouwd uit 6.000 woningen uit het Coalitieakkoord en 1.000 woningen voortkomend uit de vaststelling van de woonvisie (december 2019). Er lopen onderzoeken naar drie locaties om in de toekomst te ontwikkelen: verdichten in Leerpark/Gezondheidspark en de Dordwijkzone, het Maasterras en de Wantijzone/Staart. Daaruit moet meer inzicht komen hoeveel planvoorraad nog ontbreekt en welke mogelijkheden er nog zijn om planvoorraad toe te voegen.

Doelstelling 3: Het ontwikkelen van een ruimtelijke ordening die ruimte biedt aan ontwikkelingen, transformatie en een divers woningaanbod.

Om versnelling in de woningbouw te realiseren en initiatiefnemers daarbij ruimte voor ontwikkeling te bieden, is een eigentijdse ruimtelijke ordening noodzakelijk. Dat is een ruimtelijke ordening die zorgt voor de gewenste kwaliteit, maar ook ruimte biedt aan nieuwe ideeën en veranderingen. We bereiden ons voor op de Omgevingswet en werken mee aan de Gebiedsgerichte Aanpak als gevolg van de uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof.

Doelstelling 4: Het realiseren van de bereikbaarheidsopgave, waarbij wordt ingezet op het versterken van het OV-systeem en het gebruik van de fiets.

Om de groei van het aantal inwoners, werknemers en bezoekers van de stad te faciliteren is het nodig om weggebruikers te verleiden vaker de fiets te pakken en meer gebruik te maken van het openbaar vervoer. We richten ons op het realiseren van goede fietsvoorzieningen, ontwikkeling van station Leerpark, intelligente infrastructuur en bevorderen van gedragsverandering.

Hanteren randvoorwaarden Omgevingsvisie ten behoeve van een kwalitatieve groei.

Wat doen we in 2021?

We stellen de Omgevingsvisie vast in 2021. In de Omgevingsvisie worden zeven doelen geformuleerd waaraan gewerkt wordt om te komen tot de groei van 10.000 woningen. Te weten: Dordrecht is een aantrekkelijke stad, een bereikbare stad, een gezonde stad, een stad met een uitstekend vestigingsklimaat, in 2035 klimaatbestendig, in 2050 energieneutraal en beschermend en bevorderend voor biodiversiteit. Deze doelen fungeren tegelijkertijd als randvoorwaarden waarbinnen de groei mogelijk is, zoals voldoende voorzieningen en een hoogwaardige openbare ruimte. Dit komt niet alleen ten goede aan de kwalitatieve groei, maar ook aan voldoende groen, gezondheid, luchtkwaliteit, akoestische kwaliteit en externe veiligheid, mogelijkheden tot bewegen en ontmoeten, klimaatadaptatie, et cetera.

We maken woningbouw mogelijk, door gronduitgifte, gebiedsontwikkeling, bestemmingsplannen en begeleiden van initiatieven.

Wat doen we in 2021?

We geven in 2021 gronden uit bij Scholenlocatie Noordendijk, voormalig OMC terrein en Oranjepark/Dubbeldamseweg. We stellen het bestemmingsplan voor het voormalig OMC terrein vast. We begeleiden minimaal 30 initiatieven van derden. Hiermee, en met de grote gebiedsontwikkelingen, vergroten we de harde planvoorraad in 2021 naar ruim 5.000 woningen. De bouw van deze woningen duurt doorgaans een jaar voor transformaties en meerdere jaren voor nieuwbouw. In 2021 schatten we dat er 1.000 woningen bij zullen komen door de planvoorraad die in de periode 2018 tot en met 2020 is gevormd. Daarvoor zijn we wel afhankelijk van derden om de bouw uit te voeren.

Toelichting beleidsafwijking

De uitgifte van de gronden van Oudland (OMC terrein), is in overleg met Trivire, uitgesteld naar het eerste kwartaal van 2022. Dit komt door een vertraging in de voorbereiding. Het bestemmingsplan wordt nog wel dit jaar vastgesteld. De uitgifte van de gronden Vlijweide (scholenlocatie Noordendijk) wordt waarschijnlijk uitgesteld door rechtszaken met betrekking tot de aanbesteding.

We wijzen locaties aan voor het terugbouwen van sociale huurwoningen.

Wat doen we in 2021?

Er zijn ongeveer 2.000 sociale huurwoningen nodig tot en met 2031 conform de Woonvisie. Op locaties van Woonbron en Trivire kunnen 770 sociale huurwoningen gerealiseerd worden, met name in Wielwijk en Crabbehof. Op gemeentelijke en overige locaties is er een planvoorraad in voorbereiding voor 1.035 sociale huurwoningen in onder andere Leerpark, Gezondheidspark en de Stationsomgeving. Dat betekent dat we voor het aanwijzen van locaties op koers zijn. Het tempo van realisatie kan nog omhoog. In 2021 zullen we in de prestatieafspraken concrete afspraken opnemen over de gezamenlijke visie en hoe we deze concreet gaan uitvoeren. Daarnaast maken we afspraken met de woningbouwcorporaties over de start bouw van totaal 350 woningen (van de genoemde 2.000 woningen) in 2021 en 2022. De 350 sociale huurwoningen dienen de versnelling van de bouwopgave te bevorderen.

We werken samen met partners om lokale doelen te bereiken.

Wat doen we in 2021?

We nemen deel aan de Verstedelijkingsalliantie Leiden tot en met Dordrecht - acht gemeenten, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en de provincie Zuid-Holland (PZH) - en samen met ook rijkspartners aan de Woondeal en het Verstedelijkingsakkoord Zuidelijke Randstad. Deze trajecten zijn gericht op het versnellen van en investeren in de woningbouw, de verbetering van de mobiliteit (met name OV en fiets), meer werkgelegenheid en stabiliteit van de woningbouwproductie. Bovendien hebben we in genoemde woondeal en akkoord afgesproken, dat de bouwambitie en het vervoer van gevaarlijke stoffen elkaar niet in de weg mogen zitten en daartoe oplossingen te verkennen.

We werken het Ambitiedocument Spoorzone uit.

Wat doen we in 2021?

We leggen een gedragen ontwikkelvisie voor van de Spoorzone. Daarin komen alle deelgebieden en de samenhang er tussen aan bod. We starten met de uitvoering zoals voorgesteld in de te maken realisatiestrategie. Zo komen we tot een integrale gebiedsontwikkeling. De beoogde aanpassing van het basisnet kan zowel positief als negatief uitwerken voor de veiligheidssituatie in Dordrecht. Binnen het project werken we samen met partners in Brabant en Zuid-Holland, aan verbetering van de externe veiligheid.

We bereiden ons voor op de Omgevingswet.

Wat doen we in 2021?

We bereiden ons voor om op 1 januari 2022 als organisatie te kunnen werken volgens de eisen van de Omgevingswet. Voor 2021 betekent dit vooral:

- Starten met het opstellen van het Omgevingsplan.
- Werken volgens de nieuwe beleidscyclus (Omgevingsvisie, programma en Omgevingsplan).
- Het digitale stelsel op orde hebben en de dienstverlening daarop aanpassen.
- Testen van de nieuwe procedure om binnen acht weken een omgevingsvergunning te kunnen afgeven.
- Nieuwe bevoegdheden van raad en college vastleggen.

We geven verder vorm aan de Omgevingsvisie.

Wat doen we in 2021?

In de vast te stellen Omgevingsvisie worden 7 doelen geformuleerd waaraan gewerkt wordt en die tevens dienen als randvoorwaarden voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, te weten: Dordrecht is een aantrekkelijke stad, een bereikbare stad, een gezonde stad, een stad met een uitstekend vestigingsklimaat, in 2035 klimaatbestendig, in 2050 energieneutraal en beschermend en bevorderend voor biodiversiteit. De Omgevingsvisie biedt kaders die voldoende ruimte bieden aan ontwikkelingen, maar wel integraal. In de vier gebieden en twee zones zijn de ontwikkelrichtingen en prioritaire doelen per gebied weergegeven.

We nemen in het kader van de oplossing van de stikstofproblematiek deel aan de Gebiedsgerichte Aanpak Biesbosch.

Wat doen we in 2021?

De consequenties van de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn steeds duidelijker. Wat dit betekent voor individuele ondernemers en de ambities van gemeenten, provincies en Rijksoverheid op het terrein van onder andere infrastructuur, woningbouw, bedrijvigheid, klimaat en waterveiligheid wordt in een zogeheten Gebiedsgerichte Aanpak uitgewerkt; in geval van de Biesbosch door de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant gezamenlijk. De noodzakelijke natuurvergunningen voor de drie voor ons relevante bouwlocaties zijn medio 2020 afgegeven (Amstelwijk, Gezondheidspark en Wilgenwende).

**We realiseren een nieuwe entree voor de Zuidzijde van het station -
BELEIDSWENS UIT KADERNOTA 2021.**

Wat doen we in 2021?

De realisatie van een nieuwe entree voor de Zuidzijde van het station, inclusief een grote fietsenstalling, moet een grote impuls geven aan dit gebied. Tevens moet het ertoe leiden dat meer mensen zich uitgenodigd voelen het openbaar vervoer te gebruiken. De nieuwe entree levert daaraan een belangrijke bijdrage, maar ook de realisatie van ruim 300 extra woningen voor starters en studenten in het naastgelegen complex van Thureborgh, draagt daaraan bij. Tevens gaan we aan de gang met de ontwikkeling van het hoofdstation.

Deze activiteit is mede de uitwerking van beleidswens [Zuidelijk Stationsgebied](#) uit de Kadernota 2021.

**We verbeteren de informatie over (weg)werkzaamheden en nemen
maatregelen om overlast te verminderen.**

Wat doen we in 2021?

We sturen op de planning van samenhangende werkzaamheden, zoals het groot onderhoud van Rijkswaterstaat aan de N3 en A15, en stimuleren weggebruikers om per fiets of openbaar vervoer te reizen. We richten het platform "Dordrecht Onderweg" op. Dit is het platform waarin alle projecten en werkzaamheden die een effect hebben op de bereikbaarheid samenkomen. Via de site www.dordrechtonderweg.nl, een app en andere kanalen geven we weggebruikers actuele verkeersinformatie, reisadvies voor andere vormen van vervoer en inzicht in werkzaamheden en omleidingen. We zorgen dat communicatie van projecten eenheid uitstraalt en deze ook uitgerold kan worden binnen de Drechtsteden.

We maken belangrijke verkeersregelininstallaties (VRI's) geschikt voor toepassing van nieuwe regelmethodieken.

Wat doen we in 2021?

We passen bij een aantal belangrijke verkeersregelininstallaties (VRI's) een nieuwe innovatieve regelmethodiek toe, die werkt op basis van gewichtsfactoren en kostenfuncties. Deze techniek kan samen met het gebruik van apps door weggebruikers, eerdere en betere voorspellingen doen van het aankomende verkeer en daarop situationeel voorrang verlenen aan ingestelde groepen.

Hiermee krijgen we zowel beter, als meer gereedschap in handen, waarmee we de kans op betere doorstroming vergroten. Op basis van beleid kunnen we auto's (bijvoorbeeld groene golf), fietsers en/of openbaar vervoer per geval op de beste manier faciliteren. Voor de implementatie worden geen kruisingen afgesloten en we stemmen de invoering af met andere projecten, zoals de N3. Het aantal VRI's dat we aanpassen is afhankelijk van subsidiemogelijkheden. In 2020 zijn we begonnen met de Provincialeweg.

Toelichting beleidsafwijking

Er wordt gewerkt aan de modernisering van de VRI's. Door onder meer groot onderhoud aan de N3, inhoudelijke voorbereidingen en vertraging in de afstemming met opdrachtnemers en technische uitdagingen, loopt de implementatie van VRI's vertraging op. Derhalve is het vrij zeker dat het niet lukt om het volledige budget en bijbehorende subsidie-inkomsten in 2021 te realiseren.

We verrichten voorbereidende werkzaamheden voor het realiseren van verschillende onderdelen van het Verkeersstructuurplan Spuiboulevard.

Wat doen we in 2021?

We leveren in 2021 het schetsontwerp van de infrastructurele maatregelen van het verkeersstructuurplan op. We toetsen de ontwerpen met microsimulatie op doorstroming. We leggen een kredietvoorstel aan de raad voor en starten met de vernieuwing van de parkeergarage Spuihaven. Daarmee voldoen we aan de behoefte om uit te breiden en te moderniseren. We tekenen een intentieverklaring met NS en Prorail om tot herontwikkeling van het huidige P+R Weeskinderendijk terrein te komen. In een schetsontwerp wordt een nieuwe gebouwde parkeervoorziening ingepast in lijn met de ontwikkelvisie van Mecanoo.

Het college zet in op een robuuste ontwikkeling van het cluster Leerpark/Gezondheidspark.

Wat doen we in 2021?

De halte Leerpark maakt hier onderdeel van uit. Ook in 2021 wordt er ingezet op de realisatie van deze halte. Als in overleg met het Rijk blijkt dat dit op (zeer) korte termijn niet mogelijk blijkt, dan worden met het Rijk harde afspraken gemaakt over de realisatie periode. Deze afspraken hangen samen met (1) het Metropolitaan OV (city Sprinters op Rotterdam/Den Haag), (2) een keervoorziening nabij Amstelwijck voor het Metropolitaan OV en (3) het noodzakelijk korte termijn onderhoud aan Station Zuid (perronveiligheid).

We realiseren nieuwe fietsvoorzieningen en pakken knelpunten voor fietsers aan.

Wat doen we in 2021?

In 2021 gaan we verder met het voorbereiden en realiseren van een fietsenstalling aan de zuidzijde van het centraal station, inclusief een aantrekkelijke stationsentree met goede en (sociaal) veilige fietsroutes door het park die aansluiten op de fietsenstalling (vindbaar en leesbaar). Daarnaast voeren we de voor 2021 opgenomen acties in het uitvoeringsprogramma Fiets 2020-2022 uit, waaronder de aanleg van een fietsstraat op de Patersweg. Met het geplande groot onderhoud aan de Dordtse Mijl wordt op vier kruisingen de oversteekbaarheid voor fietsers aanzienlijk verbeterd en worden er bredere fietspaden aangelegd.

Toelichting beleidsafwijking

De fietsenstalling aan de zuidzijde van het centraal station, de routes door het Weizigtpark en de acties in het uitvoeringsprogramma fiets liggen op schema. De aanpak van de fietsknelpunten bij de Dordtse Mijl zijn echter vertraagd, dit komt door de planning van ProRail om de overweg van de goederenspoorlijn aan te passen (ook voor fiets) en de werkzaamheden aan de N3.

Financiële afwijkingen

Bouwend en Bereikbaar

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Parkeerinkomsten vallen tegen door corona	I	185	-1.200		-1.015
2. Huurinkomsten ondergrond busstation vallen tegen	I		-133		-133
3. Activiteiten OZHZ en Wabo-leges toegenomen	I	-500	1.200		700
4. Personele inzet verkeersbeleid valt tegen	I	-190			-190
5. Incidentele grondverkopen niet voorzien	I	-148	1.843		1.695
6. Huur- en pachtadministratie vallen tegen	I/S	-60	-41		-101
		-713	1.669	0	956
Geraamd resultaat					956

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Parkeerinkomsten vallen tegen door corona

De lasten zijn incidenteel € 185.000 lager dan begroot, omdat minder personeel wordt ingezet als gevolg van een lagere parkeerbezetting door coronamaatregelen.

De baten zijn incidenteel € 1,2 miljoen lager dan begroot, omdat mensen thuis blijven en veel winkels gesloten zijn (geweest) waardoor er een sterke afname is van winkelend publiek dat gebruik maakt van betaalde, gemeentelijke parkeervoorzieningen.

2. Huurinkomsten ondergrond busstation vallen tegen

De baten zijn incidenteel € 133.000 lager dan begroot, omdat de huur van de grond onder het busstation bij Station Dordrecht niet doorbelast kan worden aan de concessiehouder. De NS brengt huur in rekening aan de gemeente Dordrecht voor deze grond, welke tot en met 2018 werd doorbelast aan de concessiehouder (destijds Arriva). In de nieuwe openbaar vervoerconcessie is door de provincie Zuid-Holland echter besloten deze regeling niet op te nemen, waardoor het in ieder geval in 2021 niet mogelijk is de kosten te verhalen.

3. Activiteiten OZHZ en Wabo-leges toegenomen

De lasten zijn incidenteel € 500.000 hoger dan begroot, omdat bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) in 2021 sprake is van een toename van het aantal activiteiten, met name op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De baten zijn incidenteel € 1.200.000 hoger dan begroot, omdat er naar verwachting meer grote Wabo-vergunningen worden aangevraagd.

4. Personele inzet verkeersbeleid valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 190.000 hoger dan begroot, omdat de bouwopgave om extra inzet op het gebied van verkeersbeleid vraagt.

5. Incidentele grondverkopen niet voorzien

De lasten zijn incidenteel € 148.000 hoger dan begroot door de afboeking van boekwaarde bij verkoop van grond.

De baten zijn incidenteel € 1.843.000 hoger dan begroot, omdat incidentele aanvragen van grondverkopen niet voorzien zijn. Het gaat om verkoop van erfpachtgronden, snippergroen en overige gronden.

6. Huur- en pachtadministratie vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 60.000 hoger door kosten voor hernieuwde uitgifte van erfpachtpercelen.

De baten zijn deels incidenteel en deels structureel € 41.000 lager, omdat:

- de inkomsten uit benzineverkooppunten structureel € 40.000 hoger zijn door actualisatie van een aantal contracten.
- de huurinkomsten van structureel € 25.000 voor snippergroen abusievelijk niet juist begroot staan.
- de pachten voor voormalig Stichting de Biesbosch € 56.000 incidenteel lager zijn door een forse verlaging van de door het Rijk vastgestelde tarieven.

Financiën van Dordrecht

Algemene Dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

In de acht begrotingsprogramma's is beschreven wat de gemeente wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het mag kosten. Om de begroting structureel in evenwicht te houden, moet tegenover deze kosten ook een dekking staan. Voor een groot deel zijn dat de algemene dekkingsmiddelen: inkomsten van de gemeente die vrij besteedbaar zijn. Het structureel sluitend houden van de begroting is een grote uitdaging. Voor het bewaken van de balans tussen de lasten en baten op korte- en lange termijn hanteren we de financiële strategie. Een strategie die rekening houdt met een eerlijke en dragelijke lastenverdeling.

Voortgang op beleid

Inleiding

Gemeentefinanciën is een onderwerp dat op dit moment, ook landelijk, veel aandacht krijgt. Naast eerder gesignaleerde ontwikkelingen die hierop een grote impact hebben, zoals de decentralisatie van het sociaal domein en de ontwikkeling van het gemeentefonds (onder andere nieuwe verdeelmodellen en opschalingskorting), is hier de coronapandemie bij gekomen. Het Rijk heeft de nadelige effecten van het laatste tot op heden volledig gecompenseerd, maar het is onzeker hoe deze effecten zich zullen ontwikkelen en welke compensatie het Rijk hiervoor blijft bieden. Deze ontwikkelingen raken het huishoudboekje van de gemeenten en geven een toename van onzekerheid richting de toekomst.

Ook Dordrecht moet de zeilen steeds scherper en creatiever bijzetten om tot een structureel sluitende begroting te komen. Dordrecht zit echter in de unieke situatie dat we, mede door de verkoop van Eneco, een enorm goede vermogenspositie hebben. De netto schuld (schulden minus kasgeld) is nagenoeg nul en daarmee is ook de rentelast in de exploitatie lager dan ooit. Het vervallen dividend is gecompenseerd en we verwachten ook na de zomer weer een sluitende begroting te kunnen presenteren zonder extra lastenverzwaring voor onze inwoners. We gaan er daarbij vanuit dat het Rijk de gemeenten de hand zal reiken en een aantal financiële knelpunten zal oplossen bij de komende circulaires. Blijft die hulp achter dan zullen we dekkingsmaatregelen inzetten om tot een sluitende begroting te komen.

De rioolheffing 2022 kan op basis van een nog vast te stellen GRP zelfs weer zonder de eerder afgesproken extra verhoging van 4% per jaar. Tegelijkertijd moeten we alert zijn en zien we de lasten oplopen. Ook zal de rentelast oplopen als de marktrente stijgt en we nieuwe leningen moeten aantrekken voor de uitvoering van Agenda2030 (vanuit de gevormde bestemmingsreserves). Om deze oplopende lasten op te kunnen vangen voeren we de groeistrategie uit. Meer inwoners en bedrijven zal direct en indirect leiden tot meer draagkracht en verdienvermogen in de stad. We liggen op koers, maar zijn niet de enige gemeente die groeit.

Om meer grip te houden op de financiën in deze onzekere tijden werken we aan een dashboard waarin we de financiële indicatoren verrijken. We kunnen gezien het weerstandsvermogen wat meer risico nemen en dit biedt ook incidentele ruimte voor de volgende bestuursperiode. Tegelijkertijd zullen we het structurele evenwicht en de lange termijn goed moeten bewaken.

In onderstaand overzicht treft u de meerjarige doelstellingen van dit programma aan en daarbij een voortgangsoverzicht van de bijbehorende activiteiten voor 2021. In lijn met de functie van de bestuursrapportage wordt de voortgang hierbij slechts toegelicht in het geval er sprake is van een afwijking (geel uitroepteken) of bijstelling (rood kruis).

Doelstelling 1: Op basis van een gedegen financiële strategie blijft de begroting structureel in evenwicht.

De kern van de financiële strategie is nauw verweven met de inhoudelijke ambitie om te groeien. De huidige omvang van de stad én de samenstelling van de bevolking maakt dat het een continue uitdaging is om de voorzieningen blijvend in stand te houden. Deze uitdaging geeft een permanente druk op het structurele begrotingsevenwicht. Door het draagvlak (meer inwoners en meer inwoners met draagkracht) voor deze voorzieningen te vergroten wordt deze uitdaging structureel verkleind. Allereerst door toenemende inkomsten uit het gemeentefonds en onroerendezaakbelastingen (OZB). Daarnaast ook door een efficiënter gebruik van de bestaande culturele en sportieve voorzieningen van de stad. Ten slotte ook door minder aanspraak op de sociale en maatschappelijke voorzieningen. Naast bovenstaande uitdaging heeft Dordrecht net als alle andere gemeenten in Nederland de uitdaging om de kosten binnen het sociaal domein betaalbaar te houden.

Doelstelling 2: De lokale lasten in Dordrecht blijven laag.

Net zoals de gemeente haar begroting structureel sluitend wil houden, willen inwoners en bedrijven van de stad dat ook. Daarom zijn we terughoudend met het verhogen van de lokale lasten en verlagen we die waar het kan. In het streven naar lage lasten overzien we naast de lasten zoals opgenomen in de COELO-index ook de precariobelasting. Wel corrigeren we jaarlijks voor de inflatie. We zoeken naar mogelijkheden de lokale lasten te verlagen, zoals bij de hondenbelasting.

Ten opzichte van 2020 is de geraamde opbrengst van de hondenbelasting in 2021 nogmaals verlaagd (met € 50.000). Dit resulteert in lagere tarieven. Met deze stap wordt het tarief meer in lijn gebracht met het gemiddelde tarief van Nederlandse gemeenten.

We geven uitvoering aan motie M10 – Regie op bezuinigingen.

Wat doen we in 2021?

De meerjarenbegroting vertoont structurele tekorten, [M10 – Regie op bezuinigingen](#) vraagt om bezuinigingsvoorstellen/knoppen. Tegelijkertijd stelt de motie dat dit de Agenda Dordrecht 2030 niet negatief mag beïnvloeden. Nog voor de begrotingsbehandeling volgt een raadsinformatiebrief hierover.

Toelichting beleidsafwijking

De raad heeft aan de hand van een raadsinformatiebrief van 27 oktober 2020 verder gesproken over het financiële perspectief en de motie M10. Daaropvolgend is besloten op dit moment (nog) niet te bezuinigen om de volgende redenen:

- het lukt op dit moment nog om het structurele beeld in de meerjarenbegroting positief te houden.
- bezuinigingen zullen ten koste gaan van de doelstellingen uit de Agenda Dordrecht 2030.
- we volgen het Rijk met een anticyclisch budgettair beleid, gericht het tegengaan van economisch verval (mede als gevolg van de coronapandemie).
- het is op dit moment niet mogelijk een exacte inschatting te maken van de benodigde opbrengst van eventuele bezuinigingen, omdat veel onduidelijkheid bestaat over de ontwikkeling van rijksbijdragen aan gemeenten.

Met de keuze om nog niet actief aan de slag te gaan met bezuinigingen 'zeilen we scherp aan de wind'. Dit vinden we verantwoord omdat onze vermogenspositie tot de beste (top 3 van gemeenten > 100.000) van Nederland behoort (zie pagina 26, BDO Benchmark Nederlandse gemeenten 2020). We hebben ook afgesproken de grip op financiën te versterken met behulp van een te ontwikkelen dashboard (overzicht, wordt geïntegreerd in de digitale P&C producten) waarin we de financiële kengetallen verbinden aan de meer inhoudelijke doelstellingen zoals verwoord in de Agenda Dordrecht 2030. Op deze manier ontstaat er een meer integraal beeld op basis waarvan keuzes ten aanzien van de gemeentelijke financiën gemaakt kunnen worden.

We nemen besluiten over de inzet van de reserves Agenda Dordrecht 2030 en Dividend Compensatie.

Wat doen we in 2021?

De financiële strategie en de ambitie om te groeien zijn nauw met elkaar verweven. In de [Prioriteringskader Agenda Dordrecht 2030](#) is de ambitie om te groeien inhoudelijk beschreven. Om de genoemde doelstellingen te kunnen realiseren zijn middelen gereserveerd in de [reserve Agenda Dordrecht 2030](#). In 2021 nemen we (nadere) besluiten over op welke wijze deze middelen ingezet moeten worden in relatie tot deze doelstellingen. Hetzelfde geldt voor de [reserve Dividend Compensatie](#), waarin middelen zitten die bedoeld zijn om de exploitatie te ontlasten.

We stellen een kadernota en begroting op waarin we de stijging van de lokale lasten minimaal proberen te houden.

Wat doen we in 2021?

Met uitzondering van de rioolheffing en afvalstoffenheffing, hebben we de lokale lasten stijging in deze begroting in lijn met de afgelopen jaren kunnen beperken tot het CPI-percentage (inflatie). Deze lijn heeft geresulteerd in een verbetering van de positie van Dordrecht op de COELO-index (vergelijking totale lokale lasten van gemeenten) van de 70e plek in 2018 naar de 59e plek in 2020.

Vanaf 2022 is een hogere stijging van de OZB geraamd (ongeveer 5,0%) ter gedeeltelijke compensatie van de wegvallende inkomsten uit gemeentelijke precariobelasting, welke belasting van rijkswege is afgeschaft en tot 2022 nog aan huishoudens wordt doorbelast via de factuur van netbeheerders en waterleverancier. Dit aspect zal ook bij de besluitvorming in het verdere vervolg van motie M10 worden betrokken.

Financiële afwijkingen

Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Algemene uitkering valt mee	I		8.161		8.161
2. Compensatie Rijk voor corona ontvangen	I		2.024		2.024
3. Baten logiesheffing vallen mee	S		150		150
4. Verhuur en verkopen vastgoed vallen tegen	I	-1.184	557		-627
5. Kapitaallasten vallen mee	I	766			766
		-418	10.892	0	10.474
Geraamd resultaat					10.474

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. en 2. Inkomsten algemene uitkering vallen mee

De baten zijn incidenteel € 10.185.000 hoger dan begroot, omdat de algemene uitkering in de Maart- en [Meicirculaire 2021](#) naar boven is bijgesteld. Hiervan is:

- € 2.305.000 vrij besteedbaar.
- € 3.969.000 vrijval beleidsmaatregelen voor extra middelen Jeugdzorg. Zie [programma Sociaal en Zorgzaam](#).
- € 2.024.000 coronacompensatie Maartcirculaire.
- € 2.231.000 beleidsmutaties en decentralisatie-uitkering die op [programma Samenwerkend en Verbindend](#) als stelpost worden opgenomen in afwachting van nadere bestedingsvoorstellen.
- € 344.000 van de extra geraamde inkomst op basis van de Groeiagenda niet gehaald wordt (nadeel).

3. Baten logiesheffing vallen mee

De baten zijn structureel € 150.000 hoger dan begroot, omdat de opbrengst van deze nieuwe belastingsoort voorzichtig was geraamd en de tarieven € 0,75 en € 2,00 per persoon per nacht pas later vastgesteld zijn op basis van vergelijking met landelijke en regionale gemiddelden.

4. Verhuur en verkopen vastgoed vallen tegen

De lasten zijn per saldo incidenteel € 627.000 hoger dan begroot, omdat:

- bij enkele panden, waarvan de verkoop niet in dit jaar was voorzien, de boekwaarde en bijkomende kosten € 343.000 hoger zijn dan de verkoopopbrengst (Berckepoort en Bibelot).
- enkele geplande verkopen van € 203.000 al in een eerder jaar waren verkocht (Doelstraat en de Munt).
- extra verhuuropbrengsten van € 124.000 worden gerealiseerd op woonwagens.
- exploitatiekosten van € 135.000 doorlopen voor panden die nog niet zijn verkocht.
- ramingen op onderdelen van € 70.000 niet actueel zijn.

5. Kapitaallasten vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 766.000 lager dan begroot, omdat:

- kapitaallasten meevallen als gevolg van vertraagde investeringen in 2020 (€ 675.000).
- een deel van de rentekosten aan de uitbreiding van de grondexploitatie DKIV kan worden toegerekend (€ 91.000).

Overhead

Onder overhead vallen de ondersteunende taken die het Servicecentrum Drechtsteden (SCD) voor de gemeente Dordrecht uitvoert, leidinggevenden, staffunctionarissen, huisvesting en facilitaire zaken.

Financiële afwijkingen

Overhead		Bedragen × € 1.000			
Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Meer personeel boventallig geworden of uitgestroomd	I	-250			-250
2. Concernbudgetten vallen mee	I	100		-100	0
3. Transitie van de GRD voorbereid	I	-500			-500
4. Personeelskosten vallen tegen	I	-50	130		80
		-700	130	-100	-670
Geraamd resultaat					-670

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Meer personeel boventallig geworden of uitgestroomd

De lasten zijn incidenteel € 250.000 hoger dan begroot, omdat er een toename van boventallig personeel is en lasten voor uitgestroomd personeel in enkele gevallen tijdelijk doorlopen.

2. Concernbudgetten vallen mee

De lasten zijn incidenteel € 100.000 lager dan begroot, omdat door het thuiswerken als gevolg van de coronacrisis de facilitaire kosten lager zijn.

Er is € 100.000 meer naar de reserve Afschrijving geboekt dan begroot, omdat door het vele thuiswerken het aantal gevraagde mobiele devices toe is genomen waardoor extra krediet noodzakelijk is vooruitlopend op de verdere ontwikkelingen in het hybride werken.

3. Transitie van de GRD voorbereid

De lasten zijn incidenteel € 500.000 hoger dan begroot, omdat vervangende inhuur en extern advies nodig is, om de transitie van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) mogelijk te maken. Transitiekosten die de GRD maakt (€ 3,8 miljoen) zijn in een apart raadsvoorstel opgenomen.

4. Personeelslasten vallen tegen

De lasten zijn incidenteel € 50.000 hoger dan begroot, omdat sprake is van een hogere bezetting op management- en staffuncties.

De baten zijn incidenteel € 130.000 hoger dan begroot, omdat een deel van het personeel is gedetacheerd naar derden tegen vergoeding van de salariskosten.

Vennootschapsbelasting

Er is (nog) geen bedrag begroot voor de vennootschapsbelasting (VPB). Wel is bij de Jaarstukken 2020 een voorziening getroffen voor een belastingplicht voor de opbrengsten uit "het bieden van de mogelijkheid om reclame te maken" en "het zich ontdoen van (rest)afval met een positieve opbrengst". Voor dit jaar volgt daar ook een beperkte (voorlopige) last uit die onder de € 100.000 blijft. Voor het onderdeel reclame heeft de gemeente bezwaar gemaakt tegen de correctie op de aangifte door de Belastingdienst. We hebben met de Belastingdienst afgesproken dat we ons wederzijds conformeren aan de uitkomsten van beroepsprocedures die nu bij andere gemeenten worden gevoerd. Voor het onderdeel afval is een vaststellingsovereenkomst gesloten, waaruit een jaarlijkse last van een paar duizend euro volgt.

Financiële afwijkingen

Geen financiële afwijkingen.

Onvoorzien

In de begroting is een structureel bedrag opgenomen van € 400.000 voor onvoorziene kosten.

Financiële afwijkingen

Onvoorzien

Bedragen × € 1.000

Onderwerp	Incidenteel/ Structureel	Lasten Bijstelling	Baten Bijstelling	Reserves Mutaties	Totaal Saldo
1. Beroep op post onvoorzien valt mee	I	200			200
		200	0	0	200
Geraamd resultaat					200

-/- betreft een nadeel

afwijkingen (deels) als gevolg van corona zijn grijs gearceerd

Toelichting bij de afwijkingen

1. Beroep op post onvoorzien valt mee

De lasten zijn incidenteel € 200.000 lager dan begroot, omdat in de eerste helft van het jaar geen beroep is gedaan op de post Onvoorzien van in totaal € 400.000 en ingeschat wordt dat om die reden de helft van dit voorziene bedrag reeds vrij kan vallen.

Investeringskredieten

Afwijking op investeringskredieten

Ook in dit planning- en controlproduct besteden we aandacht aan investeringskredieten. Enerzijds kunnen dit afwijkingen zijn als gevolg van over- of onderschrijdingen (een project wordt goedkoper of duurder). Anderzijds kunnen het afwijkingen zijn door verschuivingen in de tijd (het totale krediet blijft gelijk, maar uitgaven worden eerder of later gerealiseerd). Door kredieten tussentijds bij te stellen ontstaat een actueler en completer beeld van de investeringsplanning, neemt het aantal afwijkingen dat pas zichtbaar wordt bij jaarrekening af en is de doorrekening van toekomstige kapitaallasten en liquiditeitsprognose beter.

Hieronder treft u de afwijkingen op investeringskredieten. Het gaat hierbij om investeringen die worden geactiveerd en dus leiden tot meer of minder kapitaallasten in 2022 of volgende jaren. In alle gevallen is dekking aanwezig voor deze extra kapitaallasten.

Bedragen × € 1.000		
Afwijkingen op investeringskredieten	verhoging krediet	verlaging krediet
1. Uitgifte mobiele devices valt tegen	100	
2. Investeringsonderwijs huisvesting worden overgedragen		2.050
3. Investeringsparkeerapparatuur garage Sportboulevard komt te vervallen		375
Totaal	100	2.425

Toelichting bij de afwijkingen

1. Uitgifte mobiele devices valt tegen

De lasten zijn incidenteel € 100.000 hoger dan begroot, omdat door de coronacrisis meer mobiele devices voor thuiswerken worden verstrekt aan medewerkers vooruitlopend op de verdere ontwikkelingen in het hybride werken.

De bijbehorende extra exploitatielasten van € 100.000 worden gedekt door een incidentele vrijval bij de concernbudgetten, waar de facilitaire kosten lager zijn door het vele thuiswerken. Zie ook Financiën van Dordrecht, onderdeel [overhead](#).

2. Investeringsonderwijs huisvesting worden overgedragen

Op 19 december 2017 ([zie RIS-dossier 2063876](#)) heeft de raad besloten de uitvoering van de zorgplicht voor onderwijs huisvesting met betrekking tot de schoolgebouwen voor het primair en speciaal onderwijs (POSO) door te decentraliseren naar Arcade Dordrecht. In 2020 is Arcade Dordrecht formeel opgericht en derhalve worden de investeringen die op dit moment nog in de gemeentelijke begroting zijn opgenomen nu overgedragen aan deze partij. Dit betekent tevens dat een investeringsbudget van € 2.050.000 dat in de gemeentelijke begroting nog niet is besteed kan vrijvallen. Deze kosten worden vanaf nu gemaakt door Arcade Dordrecht, waarvoor zij een jaarlijkse vergoeding vanuit de gemeente ontvangen.

3. Investeringsparkeerapparatuur garage Sportboulevard komt te vervallen

De lasten zijn incidenteel € 375.000 lager dan begroot, omdat door de voorgenomen verkoop van parkeergarage Sportboulevard de nog geraamde vervangingsinvestering in parkeerapparatuur kan komen te vervallen.

Verschuiven van investeringskredieten

Hieronder worden de verschuivingen op investeringskredieten omschreven. De totale raming van de beschikbare kredieten verandert niet, de uitgaven worden realistischer in de tijd weggezet. Van de vertraagde investeringen schuift het grootste deel door naar 2022, bij enkele voorzien we realisatie in 2023. De oorzaken van de verschuiving worden onder de tabel toegelicht. Dit verwerken we in een begrotingswijziging bij de eerstvolgende verzamelwijziging wanneer er meer duidelijkheid bestaat over de impact van de vertragingen.

	Bedragen × € 1.000		
Verschuiving van investeringskredieten/verschuivingen in IP 2021-2026	2021	2022	2023
1. Renovatie kunstgrasvelden schuift door	-599	599	
2. Herinrichting Bankastraat fase 3 schuift door	-350	350	-
3. Aanpak Verkeersveilige locaties schuift door	-550	550	-
4. Maatregelen 30 km in 19e-eeuwse schil schuiven door	-125	125	-
5. Renovatie diverse kademuren schuift door	-1.580	1.580	
6. Project hoofdperleiding schuift door	-1.184	200	984
7. Herinrichting Ring Admiraalsplein schuift door	-792	792	-
8. Aanpassing openbare ruimte Charlotte de Bourbonstraat schuift door	-371	75	296
Totaal	-5.551	4.271	1.280

Toelichting bij de verschuivingen

1. Renovatie kunstgrasvelden schuift door

De lasten zijn incidenteel € 722.000 lager en de baten incidenteel € 123.000 lager (per saldo € 599.000) dan begroot, omdat de renovatie van twee kunstgrasvelden doorschuift naar 2022. De verschuiving past bij de wens van de sportverenigingen om vanwege de coronabeperkingen in de eerste helft van 2021 deze zomerperiode nog niet te renoveren en gebruik te kunnen maken van het veld. Tevens bestaat de ambitie voor een upgrade naar een waterveld, welke nog moet worden voorbereid.

2. Herinrichting Bankastraat fase 3 schuift door

De lasten zijn incidenteel € 350.000 lager dan begroot, omdat de uitvoering van de herinrichting van de laatste fase van de Bankastraat doorschuift naar 2022. De verschuiving van de uitvoering is noodzakelijk doordat er meer werkzaamheden gepland staan in de Vogelbuurt in 2021, waardoor de wijk onbereikbaar wordt bij verdere wegafsluitingen. Tevens kunnen de werkzaamheden hierdoor in 2022 gelijk gecombineerd worden met verkeersveiligheidsaanpassingen in de nabijgelegen Ceramstraat.

3. Aanpak verkeersonveilige locaties schuift door

De lasten zijn incidenteel € 550.000 lager dan begroot, omdat de uitvoering van de aanpak verkeersonveilige locaties doorloopt tot en met 2022 zoals reeds toegelicht in de [raadsinformatiebrief](#) van 20 mei 2021.

4. Maatregelen 30 km in 19e-eeuwse schil schuiven door

De lasten zijn incidenteel € 125.000 lager dan begroot, omdat de uitvoering van drie maatregelen als onderdeel van het Verkeersstructuurplan Centrum (aanpak 30 km in 19e-eeuwse Schil) pas in 2022 of 2023 plaatsvindt. Er moet met de aanvang van de werkzaamheden gewacht worden op werkzaamheden van de nutsbedrijven in deze omgeving, waarvan de planning op dit moment niet vast ligt.

5. Renovatie diverse kademuren schuift door

De lasten zijn incidenteel € 1.580.000 lager dan begroot, omdat bij de renovaties van de kademuren Noorderhoofd en Dokweg de planning uitloopt naar 2022 door met name afstemming met Rijkswaterstaat (RWS). Tevens is de renovatie van de Lange Geldersekade nog niet volledig gereed, vanwege de afhandeling van een verzekeringskwestie en de problematiek rondom de wegverzakking (zie [raadsinformatiebrief](#) d.d. 25 mei 2021).

6. Project hoofdpersleiding schuift door

De lasten zijn incidenteel € 1.184.000 lager dan begroot, omdat het gezien de omvang van het project aan de hoofdpersleiding van belang is een uitgebreider vooronderzoek te doen en dit meer tijd kost dan gepland. In 2022 wordt naar verwachting € 200.000 besteed aan engineeringkosten en in 2023 wordt vervolgens de overige € 984.000 aan onderzoeks- en uitvoeringsmaatregelen besteed.

7. Herinrichting ring Admiraalsplein schuift door

De lasten zijn in 2021 € 792.000 lager dan begroot, omdat de definitieve herinrichting van de ring Admiraalsplein pas in 2022 kan worden uitgevoerd nadat onder andere de werkzaamheden voor Tromptuinen fase 1, de Van Gendtstraat en de Van Kinsbergenstraat zijn afgerond.

8. Aanpassing openbare ruimte Charlotte de Bourbonstraat schuift door

De lasten zijn in 2021 € 371.000 lager dan begroot, omdat de wooncorporaties Trivire en Woonbron hun sloop/nieuwbouwplannen pas in 2022 in uitvoering brengen. De inrichting van de openbare ruimte van de Charlotte de Bourbonstraat zal pas uitgevoerd worden nadat de betreffende woningen zijn opgeleverd. Derhalve wordt in 2022 € 75.000 besteed en wordt € 296.000 doorgeschoven naar 2023 voor de daadwerkelijke uitvoering.

Verbonden Partijen

Inleiding verbonden partijen

De gemeente gaat de verbintenis aan met anderen in en buiten de stad om haar doelen te realiseren en processen tot uitvoer te brengen. Rond sommige taken is de samenwerking en het schaalniveau door de wetgever bepaald (onder andere bij de Veiligheidsregio), bij andere taken kiezen we op vrijwillige basis voor een bepaalde vorm en schaal van samenwerking (bijvoorbeeld Drechtsteden).

We spreken van een verbonden partij als de gekozen vorm van samenwerking leidt tot een rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Als alleen sprake is van enkel bestuurlijk (Netwerk Zuidvleugel) of enkel financieel belang (bijvoorbeeld subsidie relatie of GR Schadevergoeding HSL-A16) dan is, beschouwen we dat niet als een verbonden partij maar een belangrijke samenwerkingspartner. Meer informatie over verbonden partijen treft u in onze [Begroting 2021](#), [Jaarstukken 2020](#) en de [Nota Verbonden Partijen \(2014\)](#). Deze nota biedt een kader voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, met name gemeenschappelijke regelingen. Het doel is om via de samenwerking in verbonden partijen zo maximaal mogelijk bij te dragen aan de lokale, bestuurlijke ambities met minimale risico's. Dit zodat de gemeentelijke doelen zo effectief en efficiënt mogelijk worden gerealiseerd. Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen is sturing op en monitoring van verbonden partijen gewenst. Zo wil de gemeente bereiken dat de verbonden partij de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders.

Uiteraard heeft een verbonden partij zelf ook een eigen verantwoordelijkheid. Ze moeten rechtmatig opereren, adequaat reageren op nieuwe ontwikkelingen en transparant zijn in de informatievoorziening. Ze dienen kansen en bedreigingen tijdig te signaleren en hier middels risicomanagement op te sturen.

Overzicht verbonden partijen

Dordrecht participeert in 15 verbonden partijen. Onderstaand ziet u een overzicht van de verbonden partijen van de gemeente Dordrecht en welke risicokwalificatie (hoog - rood, middel - geel of laag - groen) de verbonden partij heeft voor Dordrecht. Het risico profiel is een mix van bestuurlijk (inhoudelijk) en financieel belang en hoeveel risico er wordt gelopen. Hoe hoger het risico, hoe meer aandacht qua sturing we voor een verbonden partij hebben.

		Bestuurlijk risico		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel risico	Laag	1 <i>laag</i>	1 <i>laag / gemiddeld</i>	2 <i>gemiddeld</i>
	Gemiddeld	1 <i>laag / gemiddeld</i>	2 <i>gemiddeld</i>	2 <i>gemiddeld / hoog</i>
	Hoog	2 <i>gemiddeld</i>	2 <i>gemiddeld / hoog</i>	3 <i>hoog</i>

Een rood risico betekent niet per se dat het slecht gaat met de verbonden partij. Het kan ook betekenen dat het beleidsmatige of financieel belang van Dordrecht in de partij groot is (> € 5 miljoen). Bijgevolg zullen we (de ontwikkelingen bij) deze verbonden partij goed monitoren en waar nodig bijsturen. Een laag oftewel groen risico duidt dat de gemeentelijke bijdrage, het aandeel of belang in de verbonden partij laag is. In dat geval is sprake van een beheersmatige sturing op afstand. Zit het tussen hoog en laag in, dan is sprake van een gemiddeld risico (classificatie geel) en sturing.

Naam verbonden partij	Soort	Risico	Verbonden aan programma
Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD)	GR		1. Samenwerkend & Verbindend Dordrecht 3. Groen & Ruimtelijk Dordrecht 4. Sociaal & Zorgzaam Dordrecht 5. Lerend & Ondernemend Dordrecht 7. Duurzaam & Innovatief Dordrecht 8. Bouwend & Bereikbaar Dordrecht Financiën van Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (GR DG&J ZHZ)	GR		1. Samenwerkend & Verbindend Dordrecht 2. Leefbaar & Veilig Dordrecht 4. Sociaal & Zorgzaam Dordrecht 5. Lerend & Ondernemend Dordrecht 6. Gezond & Levendig Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR OZHZ)	GR		1. Samenwerkend & Verbindend Dordrecht 2. Leefbaar & Veilig Dordrecht 3. Groen & Ruimtelijk Dordrecht 5. Lerend & Ondernemend Dordrecht 7. Duurzaam & Innovatief Dordrecht 8. Bouwend & Bereikbaar Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (GR VRZHZ)	GR		1. Samenwerkend & Verbindend Dordrecht 2. Leefbaar & Veilig Dordrecht 3. Groen & Ruimtelijk Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Drechtsteden (Drechtwerk)	GR		3. Groen & Ruimtelijk Dordrecht 4. Sociaal & Zorgzaam Dordrecht 5. Lerend & Ondernemend Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken (Gevudo)	GR		7. Duurzaam & Innovatief Dordrecht
Gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil (GR Kiltunnel)	GR		8. Bouwend & Bereikbaar Dordrecht
B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides	B.V.		3. Groen & Ruimtelijk Dordrecht Financiën van Dordrecht
Merwedelingelijn Beheer B.V.	B.V.		8. Bouwend & Bereikbaar Dordrecht
ROM-D: Holding Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden N.V.	N.V.		5. Lerend & Ondernemend Dordrecht 8. Bouwend & Bereikbaar Dordrecht

Stedin Holding N.V.

BNG Bank N.V.

Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden

Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A.

Energie Coöperatie Dordrecht (ECD)

N.V.

Financiën van Dordrecht

N.V.

Financiën van Dordrecht

Stichting

5. Lerend & Ondernemend Dordrecht
Financiën van Dordrecht

Coöperatie

5. Lerend & Ondernemend Dordrecht
7. Duurzaam & Innovatief Dordrecht

Coöperatie

7. Duurzaam & Innovatief Dordrecht

Beleidsinformatie verbonden partijen

Actuele ontwikkelingen verbonden partijen

Onderstaand ziet u per verbonden partij de algemene basisgegevens en leest u wat de belangrijkste (mutaties in de) actuele ontwikkelingen en risico's bij die verbonden partij zijn. De status van de informatie is die van juni 2021.

Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden

Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD)

Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">• Bureau Drechtsteden, beleid en staf en regiogriffie (BD)• Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)• Servicecentrum Drechtsteden (SCD)• Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD)• Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD)• Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD)
Website	<ul style="list-style-type: none">• www.drechtsteden.nl• www.socialedienstdrechtsteden.nl• www.servicecentrumdrechtsteden.nl• www.ingenieursbureaudrechtsteden.nl• www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl• www.drechtsteden.nl/qb
Vertegenwoordiging Dordrecht	<ul style="list-style-type: none">• Raadsleden in Drechtstraad• Dhr. A.W. Kolff, voorzitter Drechtstraad en Drechtstedenbestuur• Dhr. P.J. Heijkoop, lid Drechtstedenbestuur
Deelnemers	De gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	De GRD behartigt gemeenschappelijke regionale belangen en verzorgt de coördinatie van externe betrekkingen op het ruimtelijk-economische vlak. Daarnaast voert zij taken uit op sociaal vlak en bedrijfsvoering en de heffing en invordering van belastingen en de uitvoering van de WOZ.
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• Door de coronacrisis is de daling in het aantal uitkeringsontvangers omgeslagen in een sterke stijging. Het al bestaande tekort op de bijstand neemt hierdoor toe. Het Rijk heeft aangegeven gemeenten voor de stijgende bijstandslasten te compenseren.• De colleges van de Drechtsteden gemeenten hebben in oktober 2020 besloten de Drechtstedelijke samenwerking aan te passen. Daarop hebben de raden een principebesluit genomen: de Sociale Dienst Drechtsteden blijft regionaal, maar wordt een collegeregeling (de Drechtstraad houdt op te bestaan). De GRD wordt daarop aangepast naar een GR Sociaal. Dordrecht wordt voor de overige diensten en (bedrijfsvoerings)taken een servicegemeente. De besluitvorming en verdere uitwerking vindt momenteel plaats.

Actuele risico's d.d. juni 2021

- De coronacrisis geeft op korte termijn risico's dat gemeenten onvoldoende worden gecompenseerd voor stijgende lasten voor inkomensondersteuning. Ook voor de langere termijn geeft de crisis druk op de aantallen bijstandontvangers, maar ook op de aantallen schuldhelpverlening en minimabeleid.
- Rechtmatigheid Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo): de Tozo-regeling wordt onder bepaalde voorwaarden verstrekt aan ondernemers. Bij de start van de Tozo-regeling is door het Rijk mondeling aangegeven dat er alleen een beperkte toetsing zou plaatsvinden. Op basis hiervan zijn gemeenten gestart met de uitvoering. Door later aanvullende voorwaarden aan de betaalde uitkering toe te voegen, bestaat de kans dat een deel (aannee 10%) van de uitbetaalde bedrage van € 38,0 miljoen door het Rijk zal worden teruggevorderd.
- De vraag naar alle Wmo-voorzieningen blijft toenemen door dubbele vergrijzing, verdere extramuralisering, ambulantisering (afbouwbeleid van intramurale zorg) en de daarmee samenhangende verzwaaring van de ondersteuningsvraag. Ondanks besparingen blijven, mede door de fixatie van het abonnementstarief, de kosten stijgen.
- De huishoudelijke WMO-ondersteuning wordt opnieuw aanbesteed in 2022. De verwachting is dat dan de tarieven oplopen.
- De Centrale Raad van Beroep heeft in 2019 een uitspraak gedaan over resultaatfinanciering bij huishoudelijke ondersteuning. De rechter oordeelde, dat gemeenten in feitelijke uren moeten indiceren en niet in het te behalen resultaat. Onderzocht wordt wat de gevolgen zijn voor het huidige model resultaatfinanciering en de onderliggende contracten met de zorgaanbieders.
- De kosten bewindvoering blijven stijgen.
- Per 1 mei zijn veel aanslagen nog niet opgelegd voor niet-woningen. Dat houdt mede verband met het feit dat winkels dit jaar veel opbrengst missen en volgens ondernemers moet dat invloed hebben op de WOZ-waarde van hun panden. Daarom wordt hier momenteel nadrukkelijk naar gekeken door de GBD. Het is te prematuur om in deze bestuursrapportage opbrengstprognoses OZB bij te stellen.
- De gemeente (qua financiën) en GBD (qua uitvoering) hebben veel extra werk door 'no cure no pay' (NCNP) bureaus, die zeer laagdrempelig particulieren en VVE's uitnodigen om bezwaar in te dienen tegen WOZ-beschikkingen. Daar waar de belanghebbenden zelf meestal niet meer dan enkele tientjes voordeel hebben ten opzichte van de oorspronkelijke beschikking, als ze in het gelijk worden gesteld, strijkt het bureau in kwestie veel hogere bedragen op. Bij een groot volume van NCNP-bezwaren is inhuur voor de bezwaarafhandeling onvermijdelijk. Op Drechtstedenniveau kan het nadeel tot boven het miljoen oplopen.
- Het weerstandsvermogen van de GRD is minimaal om tegenvallers op te vangen, vanuit de gedachtelijn bij GR-en geen stapeling van reserves te hebben.

Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd

Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (GR DG&J ZHZ)

Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> • Dienst Gezondheid & Jeugd (DGJ) • Regionale Ambulancevoorziening Zuid-Holland Zuid (RAV) • Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ)
Website	<ul style="list-style-type: none"> • www.dienstgezondheidjeugd.nl • www.jeugdzhz.nl • www.veiligthuiszuidhollandzuid.nl • www.ravzhz.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Dhr. H. van der Linden, voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur • Dhr. B.C.M. Stam, lid van Algemeen Bestuur
Deelnemers	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.

Vestigingsplaats

Dordrecht

Openbaar of gemeentelijk belang

Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: publieke gezondheid, maatschappelijke zorg, huiselijk geweld en kindermishandeling, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, ambulancezorg en jeugdhulp.

Relevante beleidsinformatie

Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021

- Op dit moment werkt de DG&J ZHZ aan een voorstel voor een samenhangende aanpak voor de lange termijn gevolgen van de COVID-19-epidemie. De epidemie vraagt om een aanscherping van de opgaven, prioriteiten en taken, zoals die in het meerjarenbeleidsplan van de DG&J van april 2020 zijn benoemd.
- Er worden, aanvullend op het basispakket van de jeugdgezondheidszorg, lokale afspraken gemaakt om de samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg, de sociale wijkteams, het onderwijs en de kinderopvang te verbeteren.
- Het onderzoek naar de governance van de jeugdhulp in Zuid-Holland Zuid is afgerond en met input (via zienswijzen) van gemeenteraden vastgesteld. De daaruit voortgekomen acties zijn belegd bij gemeente, Serviceorganisatie en Stichting Jeugdteams.
- Per 1 januari 2021 is de DG&J niet meer de vergunninghouder van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV). De DG&J kan dus niet meer aangesproken worden op de eisen uit de Wet ambulancevoorzieningen c.a. In de loop van 2023 zal, zoals nu gepland, ook de detachering van personeel stoppen.
- Het regionale aanjaagteam jeugdhulp is per 1 januari 2021 gestopt en heeft via een eindbericht met monitor bevindingen en adviezen over focus en resultaten in de (regionale) opgaven en het verbeteren van de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking gedeeld. Ook deze worden overgenomen door betrokken partijen.
- Het inkoopkader jeugdhulp 2022 en verder is vastgesteld, waarbij zienswijzen van gemeenteraden zijn meegenomen. Ondertussen is het traject naar de nieuwe inkoopstrategie in een gevorderd stadium. We werken samen met de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid aan een regionale ontwikkelagenda betreffende de trajecten waarop we gezamenlijk de focus leggen zodat we daarmee belangrijke verschillen kunnen maken. Door gezamenlijk bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap maken we samen vaart.

Risico's

Actuele risico's d.d. juni 2021

Dienst Gezondheid & Jeugd:

- De meerkosten, onder aftrek van vergoedingen, door COVID-19 zijn € 8,6 miljoen in 2020. Als het Rijk deze meerkosten niet volledig vergoed, volgt een eenmalige extra inwonerbijdrage.
- Friciekosten en onvoldoende afbouw van structurele kosten door de uittreding van de gemeenten Leerdam en Zederik.
- Toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis ZHZ.
- Langere doorlooptijden en vertraging bij overdracht van meldingen aan lokale veld door Veilig Thuis ZHZ.
- Onvoldoende weerstandsvermogen bij 'dochter' DG&J om (onvoorziene) tegenvallers op te vangen (vanuit de gedachtelijn bij GR-en geen stapeling van reserves te hebben).

Serviceorganisatie Jeugd ZHZ:

- Boeggolf-effect c.q. zwaardere problematiek door uitgestelde zorg tijdens de coronacrisis.
- Geen (afdoende) realisatie taakstellingen op jeugdhulp.
- Nog onvoldoende transformatie van de jeugdhulp.
- Onjuiste c.q. te hoog afgegeven beschikkingen jeugdhulp.
- (Buitenproportionele) toename van de vraag naar jeugdhulp.
- Te lang gecontinueerde of niet geleverde zorg door aanbieders jeugdhulp.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR OZHZ)

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	https://www.ozhz.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. H. van der Linden, lid en plaatsvervangend voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur Dhr. M.D. Burggraaf, lid Algemeen Bestuur Dhr. B.C.M. Stam plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht en de provincie Zuid-Holland.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers en de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 Het Rijk heeft de invoering van de Omgevingswet uitgesteld naar 1 juli 2022 en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) treedt (naar verwachting) gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. Omdat OZHZ voor een aantal opdrachtgevers ook de bouwtaken uitvoert wordt het wetgevingstraject intensief gevolgd. In Zuid-Holland Zuid is afgesproken dat OZHZ en de gemeenten samen optrekken bij het in beeld brengen van de impact van de Wkb op de eigen organisatie: de aard en hoeveelheid werk die overblijft, het personeel, de financiën en de bouwleges. De impact kan per gemeente verschillen, onder andere omdat deze afhankelijk is van het aantal aanvragen, de mate van toetsing aan het Bouwbesluit op dit moment en de manier waarop de gemeente invulling geeft aan het nieuwe stelsel. Het effect is groter als op dit moment de bouwbesluittoets volledig, zonder prioritering op risico's, wordt uitgevoerd. OZHZ voert de bouwtaak voor Dordrecht echter uit op basis van een risicomodel.
Risico's	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• OZHZ merkt de gevolgen van de coronacrisis: extra werkzaamheden zoals handhaving noodverordening, vergunningverlening voor het vergroten van terrassen en minder evenementen. De verwachting is dat de legesinkomsten van extra bouwaanvragen voldoende zijn om de toename in kosten bij OZHZ en de gemeente te dekken.• Privatisering bouwplantoetsing en toezicht (Wet Kwaliteitsborging Bouw). OZHZ voert sinds 2019 voor twee gemeenten en de provincie Zuid-Holland taken uit binnen het brede omgevingsdomein van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Voor de bouwtaken wordt er vooralsnog uitgegaan dat gefaseerd een deel van de taken zal worden overgedragen aan de markt. Om dit risico te ondervangen richt OZHZ zich op taakuitbreiding zodat het noodzakelijke volume om de taak goed uit te voeren gewaarborgd blijft. Vanaf medio 2020 ondersteunt OZHZ de DCMR voor een deel van de provinciale inrichtingen waar zij werkzaamheden voor verrichten.• De gevolgen van de PAS-uitspraak (Programma Aanpak Stikstof) zijn ook in 2021 nog voelbaar. Naast de verlaging van de maximum snelheid is er nog weinig bekend over de maatregelen die getroffen gaan worden en in hoeverre deze Nederland 'van het slot' halen. Anderzijds kan ook worden gesteld dat in Dordrecht relatief weinig bouwprojecten echt stilliggen als gevolg. Ook is er door het opgestelde handelingsperspectief voor woningbouw (initiatieven tot maximaal 40 woningen) snel inzicht in de gevallen waar de bouw doorgang kan vinden en hoeven voor minder initiatieven aanvullende gegevens aangeleverd te worden.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (GR VRZHZ)

Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">• Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid• Voorbereiding op Rampen en Crisis (VRC)• Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
Website	www.vrzhz.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. A.W. Kolff, voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur (kroonbenoeming)
Deelnemers	De gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	<ul style="list-style-type: none">• Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg en geneeskundige hulpverlening.• Het voorbereiden op een ramp of crisis (inventariseren van risico's in de regio).• Het proberen te voorkomen van een ramp of crisis in de omgeving (het beheersen van de risico's).• Het bestrijden van een ramp of incident en proberen ervoor te zorgen dat alles zo snel mogelijk wordt hersteld (als er dan toch een incident of ramp gebeurt).
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• Het jaar 2021 staat net als 2020 veel in het teken van de bestrijding van de COVID-19-pandemie. Dat betekent dat prioriteiten worden gesteld waarbij de bestrijding van de crisis en de kritieke processen zoals brandbestrijding en hulpverlening voorop staan.• De GR VRZHZ stelt medio 2021 het ontwerp beleidsplan 2022-2025 vast. De insteek is om dit plan, na consultatie onder andere bij gemeenten, ultimo 2021 vast te stellen.• Landelijke ontwikkelingen: de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's is afgerond. Waar mogelijk zijn de gevolgen meegenomen bij het opstellen van het beleidsplan 2022 - 2025.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• De uittreding van Leerdam en Zederik geeft een financieel tekort van jaarlijks € 1,5 miljoen. De Veiligheidsregio heeft in 2019 besloten dat dit tekort niet tot hogere bijdragen van deelnemers moet leiden. Hiervoor past VRZHZ de komende jaren het kostenniveau aan met als doel een volledig kostendeekkende begroting in 2024. In de tussentijd worden de uitreedsom van Leerdam en Zederik gebruikt om tekorten af te dekken. Het niet realiseren van een kostendeekkende begroting maakt dat de toekomstige deelnemersbijdrage aan de VRZHZ hoger kan uitvallen.• Naast het oplossen van frictie is sprake van toegenomen kosten voor onder andere ICT en extra inhuur. Het algemene beeld is dat er steeds minder ruimte is om ontwikkelingen binnen de begroting op te vangen. Dit geeft een financieel knelpunt van € 1 miljoen structureel. In 2021 vindt een bestuurlijk gesprek plaats over het geheel van financiële ontwikkelingen.• De financiële gevolgen van de nieuwe cao-afspraken over functioneel leeftijdsontslag voor beroepsbrandweer zijn in 2020 doorgerekend. Er is een voorziening gevormd die deze lasten volledig afdekt. Het risico op hogere lasten is hierdoor afgenomen. Nieuwe aanpassingen van de cao en wijzigingen in het gebruik van de regeling kunnen ervoor zorgen dat de gevormde voorziening aangevuld c.q. aangevuld moet worden.

Gemeenschappelijke regeling Sociale werkvoorziening Drechtsteden (Drechtwerk)

Gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Drechtsteden (Drechtwerk)

Onderdelen	<ul style="list-style-type: none">• Drechtwerk/Drechtstedenactief• WerXaam B.V.• Assembly partner B.V.• Drechtwerk Diversiteit B.V.• Drechtwerk Groen B.V.• Drechtwerk FrisFacilitair B.V.
Website	https://www.drechtwerk.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. P.J. Heijkoop, voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur
Deelnemers	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	Het openbaar lichaam behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van de sociale werkvoorziening en geeft in opdracht van de gemeenten uitvoering aan de in de wet en in deze regeling genoemde taken. Hiermee streeft de organisatie ernaar dat mensen kunnen werken naar vermogen.
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 Drechtwerk heeft zich in 2020 zo ingericht dat werkzaamheden tijdens COVID-19 zo veel mogelijk doorgang kunnen vinden. Dit zorgt er ook in 2021 voor dat de omzetsdaling zo veel mogelijk beperkt blijft.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• De coronacrisis leidt tot inkomstenderving. Het Rijk heeft toegezegd dit nadeel te compenseren. In 2020 was de compensatie toereikend. Voor 2021 moeten nog afspraken over de omvang van compensatie gemaakt worden.• Rijkssubsidie Sociale Werkvoorziening (SW) niet toereikend en wijzigingen in bekostigingssystematiek hebben direct gevolgen voor gemeentelijke bijdrage.• Niet haalbare uitstroom berekening door het Rijk veroorzaakt extra tekorten.• Niet of onvoldoende compenseren van de cao loonsverhogingen veroorzaakt tekorten.• Ziekteverzuim: een eventueel hoger ziekteverzuim veroorzaakt hogere personeelslasten.• Niet volledig aflossen van verstrekte geldeningen leidt tot kosten.

Gemeenschappelijke regeling Gevudo

Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken (Gevudo)

Onderdelen	Via Gevudo participeert Dordrecht in de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Gezien het belang presenteren we hier ook informatie van HVC.
Website	https://www.hvcgroep.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	<ul style="list-style-type: none">• Gevudo: Dhr. M.D. Burggraaf, vice-voorzitter Algemeen Bestuur• Gevudo: Dhr. H. van der Linden, plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur• HVC: Dhr. M.D. Burggraaf, vertegenwoordiger namens Gevudo
Deelnemers	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Leerdam, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Zederik en Zwijndrecht. De NV Huisvuilcentrale Noord-Holland is eigendom van 45 gemeenten en 6 waterschappen uit 4 provincies.
Vestigingsplaats	Dordrecht

Openbaar of gemeentelijk belang	Het doel van Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken (Gevudo): het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in de NV HVC en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Het hoofddoel van HVC is: ten algememen nutte werkzaam zijn op het gebied van het afvalbeheer en de daarmee verbonden opwekking van elektriciteit, benutting van overige vrijgekomen warmte en opwerking van reststoffen tot nuttige toepasbare restproducten; deels met inschakeling van derden.
Relevante beleidsinformatie	<p>Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zie raadsinformatiebrief (RIS-dossier 2640895) met betrekking tot warmteambities van HVC. Daarnaast zal er voor Gevudo sprake zijn van belangen- en provisieverwatering bij nieuwe toetreders in HVC in 2021. Daar staat tegenover dat het garantierisico ook navenant afneemt. • Fusiegemeente Vijfheerenlanden biedt met ingang van 2021 ook voor het deel van het voormalige Vianen het huishoudelijk afval via HVC aan. Conform eerdere afspraken ontvangen zij een groter pro rato deel van de totale provisie die Gevudo ontvangt, aangezien zij via haar uitbreiding ook een groter deel draagt van de totale financiering onder garantie van aandeelhouders A. • De conceptbegroting 2022 is op 19 mei jongstleden ongewijzigd vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
Risico's	<p>Actuele risico's d.d. juni 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gevudo blijft streven naar verbeterpunten in de governance en discussie over het werkgebied van HVC, ook in het licht van transitierisico's en zelfstandige financierbaarheid. Echter het draagvlak daarvoor is bij andere aandeelhouders en de onderneming zelf vooralsnog beperkt. • Hoewel de gemeente formeel garantierisico's loopt bij HVC, houden we op grond van de risicoparagraaf van Gevudo - waarin de risico's van HVC zijn beschouwd - de risicomonitor op groen.

Gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil

Gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil (GR Kiltunnel)

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	http://www.kiltunnel.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Dhr. M.D. Burggraaf, Lid Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur • Dhr. R. van der Linden, Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	De provincie Zuid-Holland en de gemeenten Dordrecht en Hoeksche Waard.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	Het Wegschap heeft tot taak het beheren en exploiteren van een niet-openbare toltunnel onder de Dordtse Kil tussen Dordrecht en 's Gravendeel, inclusief de daarbij behorende wegen, gebouwen en het tolplein. Daarbij hoort ook het bevorderen van het gebruik van de tunnel en het heffen van tolgelden tegen zodanige tarieven dat een rendabele exploitatie is gewaarborgd. Hierbij dient de veiligheid, zoals ook voorgeschreven in wet- en regelgeving, van de weggebruiker en de medewerkers altijd te zijn geborgd.
Relevante beleidsinformatie	<p>Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorbereidingen en uitvoering voor het groot onderhoud/renovatie van de tunnel in de periode 2020-2022 zijn in volle gang. • In het financieringsplan van deze renovatie is rekening gehouden met een verlaging van de bijdrage van de garanten vanaf 2021 structureel naar € 50.000. • De benodigde leningen voor de renovatie zijn aangetrokken.
Risico's	<p>Actuele risico's d.d. juni 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de Belastingdienst is een vaststellingsovereenkomst gesloten dat het Wegschap tot 2022 geen aangifte vennootschapsbelasting hoeft in te dienen. Voor de periode vanaf 2022 loopt een traject waarin het Wegschap wordt geadviseerd door Deloitte en er is nauw contact met de Belastingdienst. • Vanwege coronamaatregelen is de verkeersdruk, in ieder geval tijdelijk,

afgenomen waardoor ook de inkomsten tijdelijk lager zijn.

B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides

B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	https://www.evides.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. M.D. Burggraaf, gevolmachtigd aandeelhouder in de Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA)
Deelnemers	Houders van aandelen zijn gemeenten die ten tijde van de oprichting van de vennootschap vielen binnen het verzorgingsgebied van NV Waterbedrijf Europoort. Dit betreft een gebied wat zich uitstrekt van Dordrecht, over de Hoekse Waard naar Rotterdam, Delft en Brielle.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Openbaar of gemeentelijk belang	Drinkwatervoorziening dient een publiek belang. De B.V. GBE is 50% eigenaar van de aandelen van het waterbedrijf, Evides NV. De Evides-aandeelhouders hebben onder meer zeggenschap over de drinkwatertarieven en over het ondernemingsplan van de NV. Voor een groot deel is de sector gereguleerd via de Drinkwaterwet. De invloed van Autoriteit Consumenten en Markten (ACM) is zeer groot. De dividenduitkering is van belang voor een sluitende stadsbegroting. Dordrecht draagt een financieel belang van 7% in de B.V. (Overigens presenteren we bij de financiële gegevens van Evides de gegevens van de NV).
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• Er zijn gesprekken gaande met Zeeuwse aandeelhouders van Delta/PZEM, waarbij deze het stemrecht in Evides NV weer zelf gaan uitoefenen. Dit dient het publieke belang. De statuten van de NV zullen dan op dit punt moeten worden gewijzigd. De verwachting is dat rechtstreekse toetreding in 2022 zal plaatsvinden.• De minister geeft naar aanleiding van de motie van Kamerlid Diks in 2021 via een noodmaatregel ingegrepen bij de ACM, door de gereguleerde vermogenskostenvoet voor drinkwaterbedrijven voor 2 jaar te bevriezen. Desondanks blijft grote zorg bij de drinkwaterbranche bestaan over de toekomstgerichtheid van de regelgeving, waarbij de financiële problematiek van drinkwaterbedrijf Vitens als voorbeeld voor de sector dient. De weighted average cost of capital (WACC) was in 2011 nog 6%, de huidige WACC 2020-2021 van 2,75% wordt door de drinkwaterbedrijven als (te) laag ervaren. Zij geven aan bij een verdere verlaging hun taken niet meer adequaat te kunnen financieren en uitoefenen. De eigen formele gemeentelijke invloed om ACM tot andere inzichten te brengen is overigens zeer beperkt aangezien deze aandeelhouders, hoewel publiek van karakter, niet als rechtstreeks belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) ziet.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• Regulering (zie toelichting bij de ontwikkelingen).• Op termijn is verlaging van dividend niet uitgesloten indien de ACM-regulering niet toekomstbestendiger wordt gemaakt; naast dat één en ander vooral gevolgen zal hebben voor de eigen bedrijfsvoering.

Merwedelingelijn Beheer B.V.

Merwedelingelijn Beheer B.V.

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	http://www.merwedelingelijn.nl

Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. M. D. Burggraaf, gevolmachtigd aandeelhouder en lid Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA)
Deelnemers	De gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Gorinchem, Leerdam en Geldermalsen.
Vestigingsplaats	Gorinchem
Openbaar of gemeentelijk belang	Het bevorderen en zorg dragen voor een verdere impuls van de spoorlijn Merwedelingelijn (spoorverbinding tussen Dordrecht en Geldermalsen). Het doel is om een tijdige, doelmatige, duurzame en veilige verbeteringen aan de infrastructuur van - en rond de spoorlijn te bewerkstelligen.
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 De gemeente Dordrecht heeft in samenwerking met ProRail en provincie Zuid-Holland gewerkt aan een uitbreiding van de fietsenstalling bij Station Stadspolders, om op die wijze een impuls te geven aan de Merwedelingelijn. De uitvoering van dit project staat gepland voor de tweede helft van 2021.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 Geen bijzonderheden. Er zijn geen veranderde of nieuwe risico's.

Holding Regionale Ontwikkelmaatschappij Drechtsteden N.V.

ROM-D: Holding Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden N.V.

Onderdelen	De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden groep bestaat uit verschillende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Holding Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden N.V. • Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Capital B.V. • Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Capital Beheer B.V. • Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Beheer N.V. • Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Projecten C.V. • Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Kil III C.V. We geven onderstaand de informatie van de holding aan.
Website	https://www.rom-d.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. M.D. Burggraaf vertegenwoordigd Dordrecht rechtstreeks in de ROM-D Capital B.V en de overige onderdelen van de ROM-D.
Deelnemers	De provincie Zuid-Holland, de BNG Gebiedsontwikkeling en de gemeenten Alblasterdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam.
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	De hoofddoelstelling van de Regionale Ontwikkelings Maatschappij Drechtsteden (ROM-D) is het versterken en uitbouwen van de regionale economie. De CV's ontwikkelen terreinen, Capital dient voornamelijk als financier, naast BNG bank. Dordrecht draagt een financieel belang van 29,73% in de Capital B.V. en een direct belang van 7,4% in Kil III C.V. Daarnaast heeft Dordrecht een belang van 69,0% in de Holding N.V. Het financiële en inhoudelijke belang voor Dordrecht zelf zit vooral in Kil III CV.

Relevante
beleidsinformatie

Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021

- De gemeente Rotterdam heeft te kennen gegeven uit te willen treden als aandeelhouder. Het gesprek hierover is gaande.
- De aandeelhoudersvergadering heeft een drietal nieuwe projecten goedgekeurd voor uitvoering, te weten het project verplaatsing Dolderman, het project Veerweg te Hendrik-Ido-Ambacht en stemden aandeelhouders in met een niet-risicodragende rol van ROM-D in het project Nedstaal. Wel is er een tijdelijke financiering van 15 miljoen aangegaan onder garantie van gemeente Alblasterdam. Tot slot zijn er ook nieuwe verzoeken voor betrokkenheid van de ROM-D binnen gekomen die verder worden besproken. Dit betreft onder meer een verzoek van het Havenbedrijf om medewerking te verlenen aan de beoogde bedrijfsverplaatsing binnen Dordrecht, een onderzoek naar de mogelijkheden tot aankoop van het Citadelterrein te Hendrik-Ido-Ambacht en een verzoek van de gemeente Zwijndrecht om namens hen de onderhandelingen te voeren voor de herontwikkeling en uitgifte van het voormalige Loveld-terrein.
- Aandeelhouders oriënteren zich op mogelijke nieuwe projecten, die door ROM-D uitgevoerd kunnen gaan worden.

Risico's

Actuele risico's d.d. juni 2021

- De risicoclassificatie "hoog" is vooral van toepassing op de projecten-CV vanwege een jaarlijks nog steeds toenemende, negatieve algemene reserve en het momenteel nog ontbreken van een voldoende concreet ontwikkelingsperspectief, waarbij de financiële positie van die CV wordt verbeterd. Zie ook hierboven. Dit vormt tevens een latent hoog risico voor de waarde van het aandelenkapitaal dat door Capital is verstrekt (€ 3,9 miljoen).
- Kil III CV heeft naast een winstreserve ook een negatieve algemene reserve; feitelijk een erfenis van verlieslatende projecten buiten Kil III om. Deze wordt in 2021 omgebogen naar nul door middel van grondverkopen. De winstreserve is nu vooral "op papier" omdat de totale liquiditeitspositie van het ROMD-construct geen ruimte biedt voor uitkering, het project bovendien niet voltooid is en de middelen mogelijk weer worden ingezet voor andere projecten. De aandeelhouders zijn ook niet voornemens om winst uit te laten keren.

Stedin Holding N.V.

Stedin Holding N.V.

Onderdelen Niet van toepassing

Website <https://www.stedingroep.nl/>

Vertegenwoordiging Dordrecht Dhr. M.D. Burggraaf, lid van de aandeelhouderscommissie (AHC) en gevolmachtigd aandeelhouder en lid van de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA)

Deelnemers De aandelen van Stedin waren in 2018 in handen van 53 gemeenten. In 2019 zijn dat door samenvoeging 44 gemeenten geworden.

Vestigingsplaats Rotterdam

Openbaar of gemeentelijk belang Stedin Groep beheert de aandelen van Stedin Beheer en van de Delta Netwerkgroep (DNWG), welke Enduris als netbeheerder heeft en draagt zorg voor de concernfinanciering. Stedin en Enduris verzorgen samen met hoogspanningsbeheerder Tennet het transport van elektriciteit en gas in Zuid-Holland, Zeeland en voor een klein deel in Friesland. De reden van participatie heeft een historische achtergrond: oprichting van een gemeentelijk energiebedrijf dat later samenging met andere bedrijven. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer is het overheidsbelang in energienetwerken bevestigd. Het onderhoud wordt hoofdzakelijk verricht door dochterondernemingen Joulz en Delta Infra. Met betrekking tot de gemeente, draagt deelname in de partij door middel van het dividend dat we ontvangen bij aan de sluitendheid van de stadsbegroting. Ons aandeel geeft (beperkte) invloed op majeure investeringsbeslissingen van de onderneming Stedin.

Relevante
beleidsinformatie

Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021

De raad heeft [besloten](#) tot verwerving van cumulatief preferente aandelen voor een bedrag van maximaal € 20 miljoen.

Risico's

Actuele risico's d.d. juni 2021

- Voor de nabije toekomst moet rekening worden gehouden met beduidend lagere dividendbaten uit normaal aandelenbezit dan dat de gemeente momenteel raamt. Dit wordt bij de Kadernota 2022 opnieuw afgewogen.
- De effecten van de nieuwe reguleringsperiode vanaf 2022 (met effect op gemeentelijke ramingen vanaf 2023) op resultaatprognoses en financieringsmogelijkheden zijn nu nog niet bekend, maar hebben onze aandacht. Bij een aantal andere netbeheerders is in 2021 door ratingbureaus een negatieve outlook afgegeven, hetgeen een indicatie is dat de huidige regulering problematisch wordt. Vooralsnog gaat het college ervan uit dat ook het Rijk en ACM alsnog spoedig hun verantwoordelijkheid zullen nemen om de energietransitie financieel te faciliteren. Met de huidige reguleringsmethode is snelle transitie financieel niet mogelijk.

BNG Bank N.V.

BNG Bank N.V.

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	https://www.bngbank.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. M.D. Burggraaf (aandeelhouderschap)
Deelnemers Vestigingsplaats	Het Rijk en Nederlandse gemeenten. Den Haag
Openbaar of gemeentelijk belang	De BNG is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank nog steeds essentieel voor de publieke taak, maar de gemeente heeft ook alternatieve financieringsmogelijkheden. Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none">• In verband met de coronacrisis en op advies van de Europese Centrale Bank heeft de BNG het de uitkering van het dividend over 2019 (normaliter te ontvangen in exploitatiejaar 2020) aangehouden. In 2021 is hiervan circa € 100.000 daadwerkelijk ontvangen.• De winststijging 2020 ten opzichte van 2019 is vooral veroorzaakt door de eenmalige hoge aanvulling van de debiteurenvoorziening van de bank in 2019.• De betaling van het dividend over 2020 is overigens eveneens opgeschort tot in elk geval het najaar van 2021.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 BNG doet traditiegetrouw geen enkele voorspelling over toekomstig resultaat.

Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden

Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	https://www.vitrumnet.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	Dhr. M.D. Burggraaf, lid Algemeen Bestuur en penningmeester
Deelnemers	De stichting administratiekantoor Breedband Drechtsteden (26 non profit certificaathouders) heeft als primair doel het houden van aandelen van de Breedband Drechtsteden Groep BV. Deze BV bedient samen met de dochter BV's Breedband Drechtsteden BV (voor de certificaathouders in STAK) en VitrumNet BV (voor alle andere activiteiten) de relaties.

Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	Oorspronkelijk was het doel het in eigendom verwerven en beheren van een glasvezelinfrastructuur in de regio Drechtsteden. Momenteel is het doel het beheren van aandelen/certificaten en het uitoefenen van stemrecht in de Breedband Drechtsteden Groep BV. Breedband Drechtsteden Groep B.V. bestaat uit de volgende werkmaatschappijen: <ul style="list-style-type: none"> • Breedband Drechtsteden BV (bediening oprichters in de non-profit sector waaronder GRD/Dordrecht). • Vitrumnet BV (commercieel).
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 In 2021 zijn er, behoudens een ontvangen dividenduitkering over 2019 van ruim € 60.000, tot dusver geen bijzonderheden te melden.
Risico's	Actuele risico's d.d. juni 2021 De financiële gegevens betreffen die van Breedband Drechtsteden Groep, aangezien STAK vooral een juridisch vehikel is. De vaststelling van de Jaarstukken 2019 heeft in 2021 plaats gevonden.

Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A.

Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A.

Onderdelen	Niet van toepassing
Website	www.leerpark.nl
Vertegenwoordiging Dordrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Dhr. P.J. Heijkoop, gevolmachtigd lid en voorzitter Algemeen Leden Vergadering (ALV) • Dhr. J.H.S. Goossensen, bestuurslid (bestuurslid A) • Dhr. N.J de Wit, bestuurslid
Deelnemers	De gemeente Dordrecht en het ROC Da Vinci College (Stichting Regionaal opleidingscentrum Zuid-Holland Zuid).
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar of gemeentelijk belang	De Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A. is op 26 juni 2003 opgericht en heeft als hoofddoelen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Het namens de leden selecteren van een marktpartij en het namens de leden contracteren van die marktpartij, om op het terrein gelegen aan de Maria Montessorilaan en omgeving scholen, woningen, winkels, kantoren, bedrijfsruimten, openbare ruimten en infrastructuur te realiseren. 2. De realisatie van het Leerpark tegen de scherpste prijs en hoogst bereikbare kwaliteit te laten plaatsvinden. 3. In alle fasen van de ontwikkeling van het Leerpark op te treden als aanbestedende dienst krachtens de Europese richtlijnen. De Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A. bestaat uit de leden - Stichting Regionaal Opleidingscentrum Da Vinci College en de Gemeente Dordrecht, en fungeert als opdrachtgever voor de fysieke realisatie van het Leerpark binnen aangegeven kaders (programma's, randvoorwaarden en budget van de leden).
Relevante beleidsinformatie	Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021 <ul style="list-style-type: none"> • Inhoudelijk: <ul style="list-style-type: none"> ○ Overdracht perceel 5C (voorbereiding bouw 12 grondgebonden woningen). ○ Realisatie entreegebouw op perceel 6D2 bestemd voor HBO-onderwijs en aansluiting op de Duurzaamheidsfabriek. ○ Voorbereiding Huisvesting HBO-onderwijs. ○ Doorontwikkeling Leerpark tot Campus. ○ Start realisatie Maakfabriek/startersmilieu op perceel 6C. ○ Voorbereiding spoorhalte (Sprinter/lightrail). ○ Woningbouw perceel 2F. • Overig: parkeeronderzoek en geluidsscherm spoor. • Organisatorisch/sturing: bekijken of de Coöperatie ontwikkeling leerpark moet worden omgevormd.

Risico's

Actuele risico's d.d. juni 2021

- Voorzieningen als de Duurzaamheidsfabriek (DZHF) maken in hun exploitatie gebruik van subsidies. Daarom wordt strak gestuurd op de te verkrijgen subsidiestromen met actieve lobby, onder andere via Smart Industry, de kamer van Koophandel en de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).
- Terugval huurinkomsten DZHF ten gevolge van beperkingen organisatie van vergaderen en evenementen vanwege corona.
- Het budget voor exploitatiebijdragen DZHF vanuit de deelnemers raakt uitgeput. De afgelopen jaren is onder andere door nieuwe financiering, het vergroten van de huurinkomsten gestuurd op het verbeteren en sluitend krijgen van de exploitatie. Desondanks is de verwachting dat ook de komende jaren de begroting zonder partnerbijdrage niet geheel sluitend zal worden.

Energie Coöperatie Dordrecht

Energie Coöperatie Dordrecht (ECD)

Onderdelen

Niet van toepassing

Website

<https://www.wijkendordrecht.nl/energiesdordrecht>

Vertegenwoordiging
Dordrecht

- Dhr. H. van der Linden, bestuurslid (Algemene leden vergadering)
- Dhr. J.M. Leemans, ambtelijk lid

Deelnemers

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland en de gemeente Dordrecht.

Vestigingsplaats

Dordrecht

Openbaar of gemeentelijk
belang

Doel van de coöperatie is het versnellen van de uitvoering van het gemeentelijk energiebeleid, het tot stand brengen van leerwerkverbindingen op het gebied van duurzame energie en het tot stand brengen van een revolverend fonds voor het doen van duurzame investeringen.

Relevante

beleidsinformatie

Actuele ontwikkelingen d.d. juni 2021

- Zonnepark Amstelwijck: het Zonnepark is in bedrijf genomen, de officiële opening van het park is 21 juni 2021. Inwoners van Dordrecht kunnen participeren in het park door aankoop obligaties, het maximum aantal uit te geven obligaties is binnen 2 dagen bereikt. Tegen de bouw van de windturbine op Duivelseiland loopt nog hoger beroep bij de Raad van State. Het hoger beroep heeft vertraging in verband met ontwikkelingen Nevele arrest van Europees Hof van Justitie.
- Windturbine Krabbegors: in november 2020 heeft de rechtbank uitspraak gedaan in de beroepszaak tegen de omgevingsvergunning. De rechtbank heeft de bezwaren van de belanghebbenden verworpen. De omgevingsvergunning is nu van kracht. Een van de belanghebbenden heeft hoger beroep aangetekend bij de Raad van State en in februari 2021 gevraagd om een voorlopige voorziening. Op 16 april jl. is er, ter behandeling van de voorlopige voorziening, een zitting geweest bij de Raad van State. Vanwege het Nevele arrest van het Europees Hof is geen uitspraak gedaan. De hoger beroepszaak moet verder worden afgewacht. De zittingsdatum is nog niet bekend.
- Zon op bedrijfsdaken: vanwege het succes van eerdere projecten "zon op bedrijfsdaken" is de ECD in samenwerking met de Rabobank een tweede project gestart op Dordtse Kil III. Het doel is om circa 4.5 MWpiek aan zonne-energie bij bedrijven te contracteren. Het project is afgerond. In totaal is er, door bedrijven, voor 2.5 MWpiek SDE subsidie aangevraagd. In het voorjaar van 2021 moet blijken of de aanvragen zijn gehonoreerd.

Risico's

Actuele risico's d.d. juni 2021

- Zonneweide Amstelwijck: de zonnecentrale is in bedrijf. Risico's van uitval en diefstal zijn gedekt met een verzekering.
- Windturbine Crabbegors: indien bezwaarden in hoger beroep in het gelijk worden gesteld zal de bouw van de windturbine geen doorgang kunnen vinden. De gemaakte ontwikkelkosten worden dan als verlies geboekt.

Financiële informatie verbonden partijen

Onderstaand treft u een totaal overzicht van de financiële gegevens van onze verbonden partijen per juni 2021. Daar waar besluitvorming in het publieke domein plaatsvindt, geven we inzicht in omvang en opbouw van de Begroting 2021 van de betreffende verbonden partij. Voor zover dit van toepassing is, melden we welk aandeel, qua belang of financieel in zowel euro's als procentueel, de gemeente Dordrecht heeft in een verbonden partij. Bij een gemeenschappelijke regeling gaat het dan om het aandeel op basis van de vaste gemeentelijke bijdragen (zoals de algemene inwonersbijdrage), maar bij andere verbonden partijen (zoals NV's) kan het gaan om bijvoorbeeld het dividend op basis van het percentage aandelen. Bovendien geven we een prognose van het verwachte resultaat 2021 van de verbonden partij. Tevens melden we de ontwikkeling van het resultaat, eigen en vreemd vermogen. Voor een groot deel waren deze gegevens al aangegeven in onze [Jaarstukken 2020](#).

Verbonden partij	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat en prognose		Omvang begroting 2021		Aandeel Dordt in Verbonden partij	
	2019	2020	2019	2020	2020	2021	Totale begroting	Totale Bijdragestaat	2021 in euro	2021 in %
Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD)	€ 676.000	-/- € 917.000	€ 60.747.000	€ 42.024.000	€ 830.000	€ 0	€ 359.104.000	€ 327.540.000	€ 176.280.000	54%
Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland Zuid (GR DG&J ZHZ)	€ 4.169.000	€ 4.772.000	€ 58.403.000	€ 36.388.000	DGJ € 1.495.000, RAV € 0, SOJ -/- € 2.047.000	DGJ € 0, RAV € 0, SOJ -/- € 11.594.000	€ 151.272.000	€ 132.566.000	DGJ € 7.008.000, RAV € 0, SOJ € 34.642.000	DGJ 28%, RAV 0%, SOJ 32%
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR OZHZ)	€ 1.735.883	€ 3.485.445	€ 6.692.951	€ 2.153.730	€ 253.000	pm	€ 24.011.250	€ 24.011.250	€ 6.712.854	27,95%
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (GR VRZH)	€ 8.364.000	€ 8.273.000	€ 60.630.000	€ 59.786.000	€ 115.000	€ 0	€ 45.428.000	€ 36.620.000	€ 11.796.000	29,1 %
Gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorziening Drechtsteden (Drechtwerk)	€ 1.130.000	€ 936.000	€ 30.650.000	€ 28.283.000	€ 893.000	€ 392.000	€ 43.148.000	€ 5.706.000	€ 3.502.000	61,4%
Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken (Gevudo)	Gevudo: € 30.000. HVC: € 116.300.000	Gevudo: € 30.000. HVC: € 126.906.000	Gevudo: € 0, HVC: € 856.500.000	Gevudo: € 0, HVC: € 870.489.000	Gevudo: nihil; HVC: € 10.139.000	pm	(Kosten) Gevudo: € 42.000	Provisie HVC: € 1.000.000	Provisie HVC: € 281.000	29,31%
Gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil (GR Kiltunnel)	€ 1.854.000	€ 2.936.000	€ 23.044.000	€ 18.237.000	€ 1.082.000	€ 3.718.000	3.612.000	400.000	168.000	42%
B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides	€ 510.000.000	€ 518.500.000	€ 643.000.000	€ 685.200.000	€ 43,9 miljoen	pm	nvt	n.v.t. geen bijdrage	nvt	7%
Merwedelingelijn Beheer B.V.	€ 250.000	€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt	nvt	2,91%
ROM-D: Holding Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden N.V.	zie beleidsinfo	zie beleidsinfo	zie beleidsinfo	zie beleidsinfo	zie JR 2019	pm	nvt	nvt	nvt	69% (Capital 29,73% en Kil III 7,4%) belang
Stedin Holding N.V.	2,7 mrd	€ 2,95 mrd	4,3 mrd	€ 4,3 mrd	€325 miljoen (inclusief verkoop Joulz)	pm	nvt	nvt	nvt	9,05% belang
BNG Bank N.V.	€ 5 mrd	€ 4,8 mrd	€ 132,5 mrd	€ 144,8 mrd	€ 163 miljoen (niet volledig toe te rekenen aan aandeelhouders)	pm	nvt	nvt	nvt	0,419%
Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden	€ 2.611.000	pm	€ 3.008.000	pm	pm	pm	nvt	nvt	nvt	14% certificaten
Coöperatie Ontwikkeling Leerpark U.A.	€ 0	pm	€ 8.155.000	pm	-/- € 182.600	pm	€ 950.000	€ 85.000	Coöperatie, DZHF € 35.000 € 50.000	60% Coöperatie, 50% DZHF
Energie Coöperatie Dordrecht (ECD)	€ 971.688	€ 920.217	€ 79.902	€ 75.072	-/- € 57.698	pm	€ 50.000	nvt	nvt	50%

Bijlagen

Begrotingsoverzicht

Programma	Actuele begroting			Bestuursrapportage 2021			Bijgestelde begroting		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Samenwerkend en Verbindend Dordrecht	291.405.043	280.712.680	-10.692.363	1.116.015		-1.116.015	292.521.058	280.712.680	-11.808.378
Leefbaar en Veilig Dordrecht	16.208.103	1.273.437	-14.934.666	140.000		-140.000	16.348.103	1.273.437	-15.074.666
Groen en Ruimtelijk Dordrecht	59.837.873	39.789.271	-20.048.602	636.000	254.000	-382.000	60.473.873	40.043.271	-20.430.602
Sociaal en Zorgzaam Dordrecht	272.815.798	71.602.858	-201.212.940	6.428.243	815.000	-5.613.243	279.244.041	72.417.858	-206.826.183
Lerend en Ondernemend Dordrecht	42.226.961	24.882.884	-17.344.077	4.491.000	4.249.000	-242.000	46.717.961	29.131.884	-17.586.077
Gezond en Levendig Dordrecht	41.886.763	15.133.517	-26.753.246	1.963.107	1.066.895	-896.212	43.849.870	16.200.412	-27.649.458
Duurzaam en Innovatief Dordrecht	21.560.297	19.093.941	-2.466.356	480.000	222.000	-258.000	22.040.297	19.315.941	-2.724.356
Bouwend en Bereikbaar Dordrecht	84.063.221	81.946.036	-2.117.185	713.474	1.669.323	955.849	84.776.695	83.615.359	-1.161.336
Algemene Dekkingsmiddelen	3.368.959	338.716.562	335.347.603	2.730.379	10.892.000	8.161.621	6.099.338	349.608.562	343.509.224
Overhead	47.504.056	8.125.888	-39.378.168	800.000	130.000	-670.000	48.304.056	8.255.888	-40.048.168
Vennootschapsbelasting			0			0			0
Onvoorzien	400.000		-400.000	-200.000		200.000	200.000		-200.000
Totaal	881.277.074	881.277.074	0	19.298.218	19.298.218	0	900.575.292	900.575.292	0

Stand van zaken Informatiebeveiliging

Dit is de rapportage betreffende de stand van zaken van de informatiebeveiliging (IB) binnen de gemeente Dordrecht. In 2020 verliep de termijn van het informatiebeveiligingsbeleid. Eind 2020 is dan ook het strategische informatiebeveiligingsbeleid herijkt en vastgesteld. Aangezien dit strategisch beleid betreft gaat de gemeente Dordrecht dit jaar aan de slag met de vertaling hiervan naar een tactisch beveiligingsbeleid waarin de consequenties voor de bedrijfsvoering zijn opgenomen.

IB plan

Er zijn dit jaar verschillende inspanningen geweest op het gebied van informatiebeveiliging. In grote lijnen zijn dat de onderstaande.

Ten eerste hebben we in de tweede helft van 2020 ingezet op het in kaart brengen van de zogenaamde kroonjuwelen van de gemeente. De kroonjuwelen zijn de belangrijkste processen, applicaties en bezittingen die de hoogste prioriteit moeten krijgen als het gaat om (informatie)-beveiliging. Nu de kroonjuwelen helder zijn is de volgende stap om hierop risicoanalyses uit te voeren. Hiermee creëren we inzicht in de maatregelen die nodig zijn om mogelijke risico die de gemeente loopt te mitigeren. De kroonjuwelen en de maatregelen die hierbij nodig zijn krijgen tevens een plek binnen het tactische informatiebeveiligingsbeleid. Op deze manier zijn we als gemeente actief bezig met het realiseren van de plannen en het inrichten van de informatiebeveiligingsorganisatie.

Een tweede punt wat een grote rol speelt bij informatiebeveiliging is het bewustzijn van medewerkers. Hoewel het bewust maken van de medewerkers het afgelopen jaar minder aandacht heeft gehad in verband met corona, is dit een van de speerpunten om de tweede helft van 2021 verder mee aan de slag te gaan. Afgelopen jaar is ook weer in de media te zien geweest dat menselijk handelen een groot onderdeel is van informatiebeveiliging. Denk hierbij aan de papieren onder de arm van minister Ollongren of het niet gebruiken van de BCC-optie door de [PVV Overijssel](#). Hieruit blijkt dat we veel rondom beveiliging op kunnen vangen met IT-maatregelen, maar dat er ook een verantwoordelijkheid ligt bij medewerkers zelf. In de afgelopen periode is er een e-learning aan de medewerkers aangeboden over Informatie Beveiliging. Wij constateren dat de informatie beter beklijft in een interactieve sessie, bij voorkeur op locatie. Vanaf juli 2021 worden er daarom sessies georganiseerd via MsTeams en na de zomer hopen we weer live trainingen te kunnen geven op het Stadskantoor. We hebben hiervoor een nieuwe training ontwikkeld samen met de collega's van Privacy. Daarnaast is er een phishing-test uitgevoerd om na te gaan hoeveel medewerkers ingaan op een dergelijke mail.

Ten derde rollen we nog voor de zomer 2021 de applicatie Zivver uit. Zivver is een dienst waarmee medewerkers op een veilige manier via email privacygevoelige informatie kunnen versturen. Zo hoeven er geen BSN's of gezondheidsgegevens via onveilige mail verstuurd te worden, hiervoor gebruiken medewerkers Zivver. Begin 2021 is er hier een pilot voor uitgevoerd waarin is gekeken naar het gebruik en de uitrol van Zivver. De volgende stap is het gemeentebreed uitrollen van deze dienst.

Met de inventarisatie van de kroonjuwelen en de inspanningen op het gebied van informatiebeveiligingsbewustzijn is een groot deel van ons IB&P plan 2020-2021 gerealiseerd. Voor 2022 wordt er een nieuw plan opgesteld.

ENSIA

In de collegeverklaring verklaart het college dat de gemeente Dordrecht op 31 december 2020 in opzet (inrichting en beschrijving) en bestaan (implementatie) grotendeels voldoet aan de beheersingsmaatregelen die nodig zijn voor de informatieveiligheid. Er zijn twee uitzonderingen:

- de eerste uitzondering is te vinden bij één van de DigiD aansluitingen. Hierbij voldoet leverancier Centric niet aan één van de gestelde normen. Dit is een landelijk probleem dat bij Centric ligt en waar wij als gemeente geen directe invloed op hebben. Echter, omdat deze

collegeverklaring ook voor de verantwoording naar de betreffende toezichthouder gaat, moeten wij dit hierin aangeven. Voor de gemeente heeft dit geen gevolgen voor de DigiD aansluiting en daarmee heeft het geen effect op de bedrijfsvoering.

- daarnaast zijn er een aantal normen waarbij de SDD niet aan de gestelde eisen voldoet. In november 2020 bleek dat er bij de SDD meerdere Suwinet aansluitingen aanwezig waren, die in 2019 nog niet meegenomen werden door ENSIA. De controle op deze aansluitingen (DKD inlezen) is nieuw voor 2020. Deze aansluitingen zijn pas in februari 2021 beoordeeld, maar de SDD had hiervoor nog niet alle processen ingericht. Daarbij speelt mee dat zij door de late ontdekking van deze aansluitingen niet mee hebben gedaan aan de pre-audit en daardoor veel extra informatie en tips vanuit de auditor gemist hebben. De SDD heeft de nog te nemen verbeterpunten opgenomen in een plan van aanpak. De gemeente Dordrecht, maar ook de andere Drechtsteden gemeenten, zien komend jaar toe op de aanpak van de verbeterpunten rondom deze aansluitingen. We gaan er daarmee vanuit dat de bevindingen volgend jaar zijn opgelost. Aangezien er een verbeterplan is, loopt de gemeente geen risico op het afsluiten van de aansluitingen. Daarmee heeft het geen direct effect op de bedrijfsvoering.

Registratie van informatiebeveiligingsincidenten

Sinds 2015 worden alle gemelde informatiebeveiligingsincidenten, binnen de reguliere registratieprocessen van het Serviceloket geregistreerd. Er zijn dit jaar tot en met 31 mei in totaal 57 incidenten gemeld, daarvan zijn er 37 geclassificeerd als spam- of phishing melding. Daarnaast zijn er 12 potentiële data-lek meldingen gedaan, hiervan bleken er uiteindelijk twee daadwerkelijk een datalek. De overige meldingen zijn van beperkte omvang.

Registratie en melding van datalekken

Sinds de ingang van de Meldplicht Datalekken per 1 januari 2016 wordt bij alle informatiebeveiligingsincidenten tevens getoetst of er sprake kan zijn/is van een eventueel data-lek. Een mogelijk data-lek wordt nader onderzocht en de resultaten worden in de incidentmelding geregistreerd. In het geval van een (vermoed) data-lek wordt dit door SCD-JKC binnen de verplichte 72 uur gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Tot 7 juni 2021 zijn er twee datalekken binnen gekomen. Deze hadden betrekking op een foutief verstuurd brief en een intern verkeerd gekoppeld email-adres aan bepaalde gegevens.